

Riksdagens protokoll

2007/08:105

Tisdagen den 6 maj

Kl. 13.30 – 15.56

18.00 – 20.01

Protokoll
2007/08:105

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:594

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:594 Värdig äldreomsorg för homo- och bisexuella

av Eva Olofsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 maj 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 17 april 2008

Socialdepartementet

Maria Larsson (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:604

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:604 Handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården

av Morgan Johansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 maj 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 18 april 2008

Socialdepartementet

Maria Larsson (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

2 § Svar på interpellation 2007/08:552 om utveckling av turistnäringen

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta för att öppna för alla branschens aktörer att kunna delta i fortsatta samtal om besöksnäringen.

Turistnäringen är en framtidsnäring med stora möjligheter för Sverige. Den har de senaste åren utvecklats väl, både vad gäller konkurrenskraft och sysselsättning. Antalet sysselsatta (årsverken) i turistnäringen har ökat med drygt 47 procent eller med nästan 50 000 heltidsarbeten sedan 1995, och jobbtillväxten har varit högre än inom andra mer traditionella basnäringer.

Under 2006 ökade turistnäringen i Sverige sin totala omsättning med nära 11 procent till drygt 215 miljarder kronor. Turistnäringens exportvärde, det vill säga vad utländska besökare spenderar i Sverige, ökade med nästan 20 procent och är för andra året i rad större än värdet av personbilsexporten.

För att svensk turistnäring ska fortsätta att utvecklas positivt och stärka sin position internationellt fordras fortsatta gemensamma insatser på flera områden. Med detta som utgångspunkt har Näringsdepartementet i sitt arbete för turistnäringen tillämpat ett brett angreppssätt. Regeringen har planerat för att ytterligare sänka arbetsgivaravgifterna för unga, vilket gynnar turistnäringen. Satsningar på skötsel och underhåll av väg- och järnvägsnät är en annan betydelsefull åtgärd. Regeringens arbete med förenklade regelverk gynnar och kommer att hjälpa näringen.

Ett led i arbetet har varit ett särskilt dialogmöte mellan Näringsdepartementet och turistnäringen hösten 2007. Dialogen syftade till att få en aktuell och tydlig bild av hur vi tillsammans bäst främjar en konkurrenskraftig turistnäring. Dialogen visade tydligt på bredden av frågor som var angelägna för näringen.

Betänkandet *Tillväxt genom turistnäringen* (SOU 2007:32) och annat relevant underlag analyseras för närvarande inom Regeringskansliet.

Min förhoppning är att en fördjupad diskussion på vissa områden, tillsammans med den dialog med turistnäringen som inletts, kommer att ge en god bild av turistnäringens utmaningar och behov.

Jag har noterat att flera aktörer som verkar inom besöksnäringen har gått samman i vad man kallar Tjänstesektorn i samverkan där både arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer ingår.

Det är alldeles utmärkt att arbetsgivare och arbetstagare väljer att samverka i strategiska frågor. Jag välkomnar alla som vill bidra till turistnäringens utveckling. Kommande dialoger kan mycket väl även inkludera småföretag, större arbetsgivare inom besöksnäringen, arbetstagarorganisationer och fler intresseorganisationer.

Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag ska börja lite grann där statsrådet slutade, med att man välkomnar alla som vill bidra till att turistnäringen utvecklas. Det är naturligtvis en bra utgångspunkt. Problemet är i det här sammanhanget att det vore väldigt bra om man hade en bredd på just det som man är så väldigt överens om. Det som jag tycker är så fantastiskt, vilken bransch

man än möter egentligen, är den här totala bredden, att man har samma uppfattning mellan arbetsgivare och arbetstagare i nästan vilken bransch man än kommer till. Jag som kommer från turistnäringen vet att detta traditionellt har varit en av de största frågorna, och man har i princip haft samma angreppssätt och samma ingångsvärden hela tiden. Jag tycker att det är bra om man kan utnyttja detta och om man fortsätter med det här arbetet och har detta ingångsläge när man fortsätter att träffa turistnäringen.

Jag tycker också att det finns anledning att i det här sammanhanget säga att just tjänstesektorn, som på något sätt måste stimuleras, också har pekat på saker som för tjänstesektorn tidigare har varit nästan främmande, i alla fall det som vi traditionellt menar med tjänstesektorn, det vill säga det som finns inom Svensk Handel, turistnäringen, städsektorn och så vidare. Där har forskning och sådant inte varit en fråga som det över huvud taget har resonerats om. Har vi pratat om högskoleverksamhet, högskoleutbildning, har vi ju pratat om att få fram några ekonomer, några speciellt avancerade kockar eller något annat. Nu pratar man om att man vill ha en avancerad forskning kring tjänstesektorn. Det tycker jag att vi ska välkomna, och därför tycker jag också att vi ska arbeta för att ta fram program för att vi ska kunna jobba med detta. Det tycker jag är oerhört positivt för tjänstesektorn.

Sedan kommer statsrådet in på min lilla älsklingsfråga, nämligen arbetet för att förenkla regelverket. Det är naturligtvis bra att man har ambitionen. Tyvärr har vi inte sett så mycket av det. Snarare pekar statsrådet på det som har krånglat till tillvaron lite grann för företagen, nämligen detta med arbetsgivaravgifterna för unga. Detta gynnar turistnäringen, det är väl ingen tvekan om det. Å andra sidan har regelkrånglet blivit större för arbetsgivarna och för företagarna just för att man måste hålla på med två olika regelverk. Det finns även tröskeffekter på detta område, där vi i dag kan se att det finns de som går över tröskeln. Då får de kanske inte vara kvar i dessa företag. Det finns alltså också en medaljens baksida med ett sådant här system.

Jag träffade ett antal företagare inom den här sektorn häromdagen. Det första de tog upp med mig var just infrastrukturen. Jag vill påstå att de inte har sett mycket av detta, i alla fall inte ur företagens perspektiv. Man kan naturligtvis säga att man har satsat si och så mycket. Men det krävs att även företagen upplever att det är på det sättet och inte bara ett munväder.

Det jag skulle vilja se är en mer offensiv politik för att få fram turistnäringen, för att se till att man för en bra dialog med turistnäringen. Dessvärre kan jag bara konstatera att det vi ser i dag är att man fortsätter diskussionen. Vi ser med stort intresse fram emot vad som kommer att komma ut. Vi har inte sett så mycket av det, och vi välkomnar det naturligtvis när regeringen återkommer med sin proposition.

Anf. 3 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Världens största näringsgren brukar man kalla turismen. Det är bra att näringsministern i sitt svar lyfter fram turismen i Sverige som en framtidsnäring och säger att det ska bli satsningar från samhällets sida. Tyvärr hade inte alltid den förra regeringen samma insikt och åsikt om detta, i alla fall kom det inte alltid till uttryck i praktisk handling. Vår

nuvarande regering har, som Maud Olofsson redovisat i sitt svar, visat ett brett angreppssätt när det gäller att utveckla turistnäringen. Inte minst det pågående regelförenklingsarbetet tror jag är mycket viktigt. Det finns en alldeles speciell sak när det gäller turism, nämligen den omfattande byråkrati som vi har när det gäller att sätta upp skyltar för att visa till olika turistmål. Jag hoppas att det är något på gång också när det gäller förenkling av regler för detta.

Turistnäringen är bra för att den erbjuder många typer av jobb. Det är en näring som passar alla. Det finns möjlighet att utvecklas och arbeta där oavsett ålder, bakgrund, utbildning och vilja att göra karriär. Här finns också plats för såväl egenföretagare som anställda.

Det borde också finnas mycket goda förutsättningar för personer som lider av olika typer av funktionsnedsättning att etablera sig inom turistbranschen. Jag undrar hur näringsministern ser på det. Skulle vi kanske ha fler sociala företag som kunde etablera sig inom turistnäringen?

Tillgänglighetsfrågor är också viktiga. År 2010 ska vi ha ett samhälle tillgängligt för alla. Sverige ligger faktiskt inte så långt framme när det gäller tillgänglighet till turistmål. I Danmark finns det omkring 1 600 licensierade turistmål som är tillgängliga för funktionshindrade. I Sverige lär det vara ungefär 300. Här tror jag att det finns mycket att göra, inte minst i samarbete med de olika handikapporganisationerna.

Ungefär 10 procent av EU:s befolkning beräknas ha någon form av funktionshinder som begränsar deras rörelsefrihet, men det utesluter inte att de vill turista. Vi har i Sverige över en miljon människor som lider av någon form av funktionsnedsättning. Därför tror jag att det är viktigt att svensk turism i fortsättningen mycket mer uppmärksammar marknadsföringen mot funktionshindrade både i Sverige och när det gäller besökare från andra länder.

Numera har 300 miljoner indier och 500 miljoner kineser svensk medelklasstandard. De vill ju också komma till Sverige och se vårt vackra land.

Anf. 4 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! Det är trevligt att frågan om besöksnäringen kommer upp nu när den stora besökssäsongen startar och vi går in i den sköna sommargrönskan.

Besöksnäring och turism är ju ett av våra största exportmärken. Många besökare från utlandet söker sig till Sverige och gör förhoppningsvis också ett återbesök.

Jag är från Skåne och Österlen. För olika bygder är besöksnäring och turism en möjlighet att starta nya företag. Det kan vara *bed and breakfast*, gallerier och affärer. Mycket är beroende av kulturen. Det är också en aspekt. Detta är en sektorsövergripande näring som berör sådant som vägar och att vi ska ha möjlighet att göra reklam för landet.

Kulturen som ska besökas är också en viktig aspekt. Olika evenemang kan också komma in här. Det är inte bara rena kulturevenemang. Det kan vara evenemang inom idrott och musik. Det är ett stort och brett område.

Jag vill också tillfoga att företagen inom besöksnäring och turism gör det möjligt för ungdomar att få jobb – kanske sina första jobb. Det är viktigt att vi redan här har ordning och reda med anställningar, försäkringar, skatt och dylikt så att ungdomarna från början får en positiv bild. Jag vet att seriösa arbetsgivare också är intresserade av att det ska fungera bra. Tyvärr finns det exempel på att det inte fungerar inom vissa områden. Därför är det viktigt att se till detta redan från början.

Också initiativtagaren till interpellationen, Börje Vestlund, sade att det är viktigt att vi har ett brett spektrum när vi jobbar vidare med besöksnäringen. Det innebär att det är viktigt att staten tillsammans med kommuner, föreningar, företag och arbetsmarknadens parter går in i detta med öppna ögon. Jag tror att vi alla har en positiv bild och ser det positiva i besöksnäringen, men man kan också se farorna. Det sistnämnda gäller ungdomar som kanske ibland kommer in lite snett och får dåliga anställningsvillkor. Här gäller det att alla är med på banan.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag har just kommit hem från Borgafjäll och hotellet i Borge och kan verkligen bekräfta det som Göran Persson talade om på slutet, nämligen kulturen och allt som kan locka. Det är ett Ralph Erskinebygge som det nu finns möjlighet att besöka. Det visar att även en sådan liten ort som ligger ganska långt från de stora turiststråken kan få god lönsamhet.

Den typen av företag är naturligtvis väldigt beroende av goda kommunikationer och goda företagsvillkor så att man kan ha bra personal och locka med goda villkor.

Jag är den första att säga att det är viktigt att det finns ett bra samarbete mellan arbetstagare och arbetsgivarorganisationer. Det är väldigt viktigt i synnerhet i en sådan här näring att personalen uppfattar att man finns i en bransch som är utvecklingsbar och som är spännande och lockande och har goda villkor.

Jag vill passa på att säga att just sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga är ett sätt att få ordning och reda. Kostnaden för att anställa i en personalintensiv bransch har varit alldeles för hög. Eftersom vi vet att det finns många ungdomar i turistbranschen är det ju bra att vi kan halvera arbetsgivaravgifterna så att det finns möjlighet att anställa.

Vi ser att redan den tidigare sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga har gett mycket positiva resultat. Men jag tror att vi också klarar av frågan om seriositet på ett bättre sätt.

När det gäller regelförändringsarbetet är det inte minst de anställda som har nytta av att vi får förenklade regler. Näringslivets regelråd har räknat ut att det som den här regeringen hittills har gjort och det som vi har närmast i pipeline har gett besparingar på 10 miljarder kronor av totalt 100 miljarder som i dag finns i kostnader för regelkrångel. Jag tror att många anställda kommer att uppleva det som otroligt positivt om man kan slippa en del av krånglet.

Vi ser också över en hel del av den lagstiftning som försvårar för många företagare som ska dra i gång. Det gäller plan- och bygglagen, miljöbalken och annat som vi vet ställer till mycket bekymmer.

Infrastrukturen vill jag lyfta fram. Det gäller i våra storstäder men framför allt i glesbygden och på landsbygden. Jag är lite bekymrad över att Socialdemokraterna har tagit bort och dragit ned på stödet till enskilda vägar och det finmaskiga vägnätet. Det är ju en förutsättning för att vi ska ha den typ av företag som jag beskriver uppe i Borgarfjäll.

Vi har satsat på upprustning av det enskilda vägnätet av just det skälet. Vi har satsat på skötsel och underhåll av vägnätet av det skälet.

Regeringen har en mycket offensiv politik med ett forskningsprogram om friluftsliv och naturturism som Naturvårdsverket jobbar med. Vi har många företagsåtgärder som riktar sig till de små företagen. Vi har sett att Visit Sweden har ökat sina insatser och också gett ökade resurser. Exportrådet är nu mer aktivt när det gäller turistfrågorna. Nutek arbetar aktivt med dessa frågor. Vi ser också till att det allmänna intresset för turism leder till ett ökat intresse för Sverige.

Lars-Ivar Ericson frågade om sociala företag. Vi ser också att det finns ett antal sociala företag som jobbar med detta. I många sammanhang kan det ju vara ett område som man kan rikta in sig på. De har också nytta av nystartsjobb och annat som nu finns som instrument för detta.

När det gäller tillgängligheten för funktionshindrade lyfter Lars-Ivar fram någonting väldigt viktigt. Funktionshinder kan vara av många olika slag, men jag tror att det finns en stor grupp som lockas av att man ser till de funktionshindrades behov. Där tycker jag att vi har ett förbättringsområde både från politiken och från företagen.

Anf. 6 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag ska först vända mig till Lars-Ivar Ericson. Jag måste säga att det är väldigt lätt att säga att den förra regeringen inte gjorde någonting. Det måste man säga i varje interpellationsdebatt. Det är nästan en ryggmärgsreflex. Man känner att man verkligen har slagit till mot sossarna. Men det går inte hem i detta sammanhang.

I den förra propositionen som handlade om detta förändrade man och gjorde det mycket enklare med marknadsföringen av Sverige. Någon annan åtgärd har inte vidtagits när det gäller explicit turistnäringen under denna mandatperiod, om man nu ska tala om vem som är duktigast och vem som är minst duktig. Men jag kan bara konstatera att det i detta avseende inte finns mycket som gör att Lars-Ivar Ericson kan komma och säga att det inte hände någonting.

Det andra som jag skulle vilja ta upp är att man talar om att det kommer att ske regelförenklingar även för denna bransch, om de nu genomförs, och om det nu blir så. De 10 miljarderna är ju inklusive det som regeringen har pekat på. Men alla vi som har sysslat med förenklingar av regler vet att detta är en process som kan ta sin tid. Vi får väl se vad som kommer ut av det.

Det är mycket som inte har levererats under denna mandatperiod. Det har också Näringslivets regelnämnd framhållit. Men många förväntar sig att man nu kommer att leverera. Det framgår både av Näringslivets regelnämnd och av Svenskt Näringsliv och flera andra näringslivsorganisationer.

Men problemet, Maud Olofsson, när man säger att man har satsat i detta sammanhang är att man har dragit ned resurserna för Exportrådet,

Visit Sweden och Nutek. Hur man då ska kunna göra det trovärdigt att den här regeringen satsar väldigt mycket mer på turistnäringen än vad som har gjorts tidigare? Det klingar i detta sammanhang lite falskt. Nu handlar denna interpellation inte om detta, utan den handlar om samrådet som regeringen har med näringen. Jag tolkar faktiskt detta som positivt från näringsministerns sida och att vi inte ska behöva hoppa på varandra i fråga om detta.

Min följdfråga är: Om jag tolkar detta som ett ja, kan jag då också notera det som ett ja, eller finns det någon reservation från näringsministerns sida? Jag ser verkligen detta som positivt i detta sammanhang.

Sedan tar näringsministern upp detta med att vi inte har satsat på de enskilda vägarna och att det skulle ha drabbat turistnäringen. Men jag träffar trots allt företagare inom turistnäringen nästan varje vecka. Det som de talar om är inte enskilda vägar. Nu är jag i och för sig inte ute i glesbygden så mycket. Dessa företagare talar om flygplatser, förbättringar av järnvägar och förbättringar av motorvägar. Det är den typen av infrastruktur som företagare inom turistnäringen talar om. Till exempel att få bättre flygförbindelser inte minst med norra Sverige är någonting som är oerhört väsentligt för att man ska locka hit en annan turism än den traditionella svenska turismen och alltså få mer exportinkomster från turistnäringen. I det sammanhanget är det framför allt flygplatserna som man talar om.

Slutligen vill jag säga att det finns en del sociala företag inom denna näring. Jag tycker att det borde vara ett allmänt mål för hela näringen och inte minst från oss politiker att stimulera till ett bättre socialt företagande. Där borde vi vara bättre på att gemensamt klara av det än vad vi hittills har varit. Vi har nämligen mycket i våra syndaregister, såväl från oppositionen som från majoriteten, när det gäller sociala företag.

Anf. 7 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga till Börje Vestlund att jag inte delar den historieberövning som vi fick angående den förra regeringens stora insatser på marknadsföringsområdet.

Vid flera tillfällen stod jag här i talarstolen och hade interpellationsdebatter både med minister Messing och minister Östros och påpekade att man i de övriga EU-länderna var mycket offensiv gentemot länder som Kina och Indien och etablerade stora turistsatsningar. Jag efterlyste sådana. Men mig veterligen gjordes det inga sådana satsningar på dessa länder som ändå har så stor befolkning som vill ut och resa och se sig omkring i världen.

Vi har konstaterat att besöksnäringen är en framtidsnäring och att det finns en obegränsad tillväxtpotential. Jag funderar särskilt över några områden som jag tycker är intressanta eftersom vi har ett land med ett rikt varierat landskap. Jag tänker på upplevelseturism, ekoturism och landsbygdens betydelse. Jag undrar lite grann vad regeringen gör för att underlätta för landsbygdens befolkning att etablera sig inom turistbranschen.

Anf. 8 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! Jag ska kortfattat lyfta fram något som också har betydelse för vår näring, och det är våra kontor utomlands där man ska mark-

nadsföra Sverige. Företagen som har kontakter från svenskt håll gynnar också exporten. Det är viktigt. Därför är det lite förvånande att man när det gäller området kring södra Östersjön, som jag kanske känner till bäst, bland annat har föreslagit nedläggning av generalkonsulatet i polska Gdansk och tyska Hamburg. Vi vet sedan tidigare att man inom Turistrådet minskade sina möjligheter att marknadsföra Sverige i bland annat Berlin och Hamburg. Detta har stor betydelse, därför att om vi inte marknadsför Sverige utomlands får vi inte heller en tillströmning av besökare. Inte minst är återbesöken viktiga.

Jag vill återkomma till de internationella evenemangen som vi kanske också ska se över en extra gång för att se vilka möjligheter som finns. Det kan vara allt från smått till stort inom olika områden. Det kanske mest handlar om de stora idrottsevenemangen, men det finns även andra inom kultur och musik som ska främjas. Det finns många duktiga parter som arbetar med frågorna.

Vi socialdemokrater föreslog i vår motion att 25 miljoner kronor skulle investeras i besöksnäringen för 2008 och därefter 50 miljoner per år. Jag tycker att det vore bra om vi hade en samstämmighet här. Man kan alltid titta bakåt och hitta negativa och positiva saker. Det vore bra om vi tillsammans hittar en framkomlig väg, eftersom jag inte tror att vi står så långt från varandra just i dessa frågor, och att vi gör det övergripande så att alla parter känner sig tillfreds och inga behöver känna att de är i underläge. Och ungdomarna är en viktig nyckel i dessa sammanhang.

Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att vi betraktar turistföretagare som vanliga företagare. De mår bra av sänkta arbetsgivaravgifter, ett förenklat regelverk och allt det som rör den generella företagspolitiken. Där har det skett otroligt mycket under den tid som vi har lett landet.

Regelförenklingsarbetet slår lite olika mot olika branscher. Men jag tror att miljöfrågor, plan- och bygglag och så vidare av väldigt många inte minst inom turistnäringen uppfattas som väldigt krångligt. Eftersom mycket av turismen och restaurangverksamheten hör ihop finns det också väldigt mycket krångel i detta sammanhang. Vi ska kunna ha ordning och reda så att turisterna kan känna sig trygga, men vi ska också ha ett förenklat regelverk.

Jag vill göra en korrigering. Vi har gett mer pengar till Visit Sweden sedan vi tillträdde för att man skulle kunna marknadsföra ytterligare. Man skulle säkert kunna önska ytterligare resurser för att göra detta, men det är viktigt att säga detta.

Det är också viktigt att se att infrastrukturen har stor betydelse, och jag är den första att säga att det lite grann handlar om olika infrastruktur beroende på om det är storstadsturism som vi vill marknadsföra eller om det är landsbygdsturism. Vi behöver bra infrastruktur.

Det som är viktigt att säga – det är därför som jag tar upp detta med enskilda vägar, skötsel och underhåll – är att om det finmaskiga vägnätet inte fungerar är det många turistanläggningar – Jukkasjärvi, Borgafjäll och många andra – som inte kommer att kunna ta emot turister. Det är därför som denna satsning på skötsel och underhåll på både vägar, järnvägar och enskilda vägar har en så stor betydelse.

Jag inser att många av dessa företag inte har sett resultat eftersom dessa resurser tillfördes i den förra budgeten. Sedan ska de fördelas ut på väganslag, och saker och ting ska genomföras. Men detta kommer att vara en viktig del för besöksnäringen.

När det gäller landsbygdens roll i detta sammanhang spelar infrastrukturen en roll även där. Regeringen håller på att jobba med en landsbygdsstrategi för att just stimulera fler människor att våga ta steget att bli företagare. Ser de då att företagsvillkoren är goda och att det finns möjligheter att transportera folk och att tjäna pengar kommer fler att välja den vägen.

Här pågår också ett aktivt arbete från Jordbruksdepartementets sida kring det här med mat och turism. Sverige har mycket goda råvaror. Mer och mer ser vi kombinationen av turistupplevelser och mat som en viktig del. Där vidtar Jordbruksdepartementet en rad åtgärder.

Jag har också gett ökade resurser till Hela Sverige ska leva som organiserar byabefolkningen, befolkningen på landsbygden. Syftet är ju att också göra landsbygden mer attraktiv. Det var en viktig diskussion också på Landsbygdsriksdagen uppe i Lycksele just om hur vi kan skapa mer jobb ute på landsbygden.

Jag kan också konstatera att det när det gäller evenemang och annat finns en stor samsyn. Det som ett litet land som Sverige behöver fundera över är vilka typer av evenemang vi klarar av att ta emot. Vi ser att en del av de här evenemangen är rätt tuffa för de mindre länderna. Jag tycker att det finns anledning för oss att se de goda exempel som vi har från skidskytte-VM, friidrotts-EM och annat sådant. Vi har gjort jättebra saker i Göteborg, i Östersund och i Åre när det gäller VM och annat, så det tycker jag att det finns anledning att ta fasta på.

Ja, gärna, om det finns goda idéer från oppositionen är vi de första att ta emot dem, så sådana välkomnar jag verkligen!

Till sist: Jag tror att det finns väldigt mycket mer att göra, även om vi har kommit en bit på vägen när det gäller turistnäringen. Här finns det stora sysselsättningsmöjligheter, och vi kan ytterligare professionalisera vår verksamhet och också produktpaketera så att Visit Sweden också kan ha möjligheter att marknadsföra detta utomlands.

Anf. 10 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag har bara två talarminuter så jag får skynda mig. De debatter som Lars-Ivar Ericson hänvisat till lyssnade vi också på. De handlade om hur många kronor man satsade i det här sammanhanget. Där har den nuvarande regeringen inte varit de som drivit upp beloppet. Snarare finns det väl anledning att se över hur man ska saluföra Sverige.

Stora insatser gjordes även under förra mandatperioden men kanske inte på just Indien och Kina, utan det handlade mycket om bland annat Japan och Sydkorea. Jag tycker därför att det finns anledning att föra ett resonemang om detta.

Som storstadsbo måste jag faktiskt få säga att de stora turistströmmarna i vårt land, herr talman, trots allt inte gäller landsbygdsturismen. Även den går det att utveckla, men det är i våra stora städer som vi i varje fall i internationella sammanhang har vår turism. Det måste vi ha klart för oss.

Man säger: Visst ska vi ha stora evenemang. Det är jättebra. Också vi i oppositionen håller verkligen med om det. Men då kan man ställa frågan varför regeringen inte stöttat friidrotts-EM i Göteborg och skidskyttet i Östersund. Det är lätt att säga att det är jätteroligt med sådana evenemang; det tycker nog alla. Men varför stöttar man inte dem? Varför ska regionen i fråga behöva ta hela det ansvaret?

Maud Olofsson och jag har så många gånger diskuterat frågan om regelförenklingar, men jag återkommer gärna med en interpellation om det. Här handlar det om hur man ska samverka med branschen, men det tänker jag inte ägna så mycket mer tid åt. Däremot vill jag ägna tid åt följande. Om nu Sverige ska saluföras kan man fundera över varför insatserna minskas när det gäller norra Polen och när det gäller Tyskland och varför man lägger ned så att vi missar möjligheterna att göra detta på ett naturligt sätt genom våra ambassader.

Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Vi har ändå sett att Visit Sweden är det organ som är bäst på att marknadsföra Sverige. Man gör det på ett alldeles utmärkt sätt. Det handlar både om storstadsturism och om mer av landsbygdsturism. Jag tror att en av förklaringarna till att man är så duktig är att man paketerar så att det blir en bra produkt. Man är också duktig på att peka ut vilka marknader man vänder sig till. Det gör man på ett alldeles utmärkt sätt.

Vi har tillfört extra resurser – det vill jag återigen säga – till just marknadsföring för att vi ska nå ännu bättre resultat. Det visas också i siffrorna här.

Jag tror också att det är viktigt att inte ställa landsbygdsturism mot storstadsturism. Vi behöver all sorts turism. Man är duktig oavsett var man befinner sig. Det som är viktigt att se är att det är lite olika villkor och lite olika förutsättningar för att man ska vara lyckosam.

Vidare tycker jag att det är viktigt att säga att det väl är bra om en del av de här idrottsevenemangen går att genomföra utan att skattebetalarna behöver vara med och betala. Grunden måste ju egentligen vara att vi ska bli så professionella när det gäller detta att skattebetalarna inte ska behöva gå emellan.

Jag tycker att det är viktigt att se att vi nu har ett antal exempel på att man har varit duktig på att arrangera. Men vi behöver bli bättre, tycker jag, på att marknadsföra och fokusera mer så att vi just får rätt evenemang och så att vi kan dra slutsatser och få erfarenheter av det arbete som tidigare gjorts. Där har vi en del att lära från Göteborg, Åre, Östersund och många andra ställen.

Till sist: Det är väldigt bra att vi får diskutera just turismen. Det är bra att vi ser att den växer till, och det är bra att de här företagen vågar satsa framöver. En del återstår att göra, men jag tror att vi har väldigt goda förutsättningar eftersom vi har väldigt fina resurser att erbjuda våra kunder runt om i världen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat statsrådet Mats Odell om han avser att utöka försäljningsrådets arbetsområde utöver de sex tidigare namngivna bolagen,

om han avser att vidta åtgärder för att fler bolag utöver Vin & Sprit, OMX, Telia Sonera, Vasakronan, SBAB och Nordea ska säljas under nuvarande mandatperiod och

om han avser att påbörja en börsintroduktion av Posten AB inom denna mandatperiod.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen då frågorna i huvudsak faller inom mitt ansvarsområde.

Först vill jag säga att uppdraget till Rådet för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande inte är begränsat till sex bolag. Kommittédirektivet för rådet är formulerat så att rådet ska avge yttrande på begäran av bolagsansvarigt statsråd. Jag begärde ett utlåtande från rådet avseende samgående mellan Posten AB och Post Danmark A/S och att minska statens ägande i Posten AB.

I en interpellationsdebatt den 8 april i år lämnade jag följande besked: Regeringen kommer att fullfölja de löften vi gett om att steg för steg professionalisera det statliga ägandet och också minska detsamma när det bedöms lämpligt.

Vi har på portföljnivå genomfört en översiktlig granskning av de 49 företag som återstår förutom de sex företag som hittills har identifierats som företag som staten inte behöver äga. Redovisningen till riksdagen kommer sedan att ske per företag och i takt med att den individuella genomgången är klar.

I fråga om Posten har regeringen den 25 april lämnat en proposition till riksdagen om samgående mellan Posten AB och Post Danmark A/S. Förslaget är att riksdagen bemyndigar regeringen att minska statens ägarandel till som lägst 34 procent av rösterna i Posten.

Avsiktsförklaringen, som tecknats mellan svenska staten och huvudägarna till Post Danmark, går ut på att en börsnotering ska kunna genomföras fyra år efter det att samgåendet genomförts. Svenska staten är dock inte förpliktad att sälja aktier i en sådan börsnotering.

Regeringen sade redan i budgetpropositionen för 2007 att vi avsåg att minska statens ägande i företag. På längre sikt bör staten kvarstå som ägare endast då det finns särskilda skäl för detta. För att ändra ägandet i ett bolag som staten äger krävs som regel att riksdagen ger sitt samtycke. Regeringen återkommer med förslag när det blir aktuellt.

Anf. 13 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag hade ställt interpellationen till statsrådet Mats Odell. Men jag inser att Maud Olofsson i och med den sista frågan, om en börsintroduktion av Posten, har fått överta interpellationen.

Anledningen till att jag har haft debatter om detta är regeringens utförsäljningsråd – Rådet för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande, som det heter. Vi har haft ganska mycket diskussioner framför

allt om jävssituationen i det här rådet. Därför har jag haft ett antal interpellationsdebatter.

Maud Olofsson svarar att ”kommittédirektivet för rådet är formulerat så att rådet ska avge yttrande på begäran av bolagsansvarigt statsråd”.

När jag haft liknande debatter med Mats Odell har han svarat mig enligt följande: ”Regeringen har av riksdagen fått i uppdrag att minska statens ägande i vissa företag genom försäljningar.” Vidare: ”Den process med vilken vi hanterar försäljningarna syftar ... till att utverka bästa möjliga affärsmässiga villkor för vart och ett av de sex aktuella innehaven. Det är också av den anledningen som regeringen har tillsatt Rådet för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande” – alltså de sex aktuella innehaven. Jag kan inte tolka detta på annat sätt än att man tillsatte rådet just för att avyttra de sex namngivna bolagen.

”Rådet”, fortsätter Mats Odell, ”är huvudsakligen sammansatt av representanter för näringslivet och har till uppgift att bedöma om en i ett visst fall föreslagen försäljning av statens aktier, särskilt i fråga om pris och övriga villkor, innebär att försäljningen genomförs affärsmässigt och efter erforderlig analys av möjliga handlingsalternativ.”

Redan där hör vi att det här liksom är en pågående process, någonting man redan har påbörjat. Vid den tidpunkt när rådet fick yttra sig hade alltså riksdagen inte ens kunskap om att regeringen hade för avsikt att sälja detta bolag eller att en börsintroduktion skulle kunna vara på gång.

Min fråga är om det finns två tolkningar inom regeringen när det gäller i vilket syfte rådet är tillsatt? Jag har nämligen uppfattat att regeringen tillsatte rådet för att få hjälp med att sälja sex bolag och att rådet skulle yttra sig med anledning av att regeringen skulle avyttra ägandedelen. I den här frågan har riksdagen inte ens gett uppdraget till regeringen, utan det kan komma ett helt annat beslut. Det vet vi inte. Man kan alltid hoppas.

Min fråga till statsrådet är alltså: Finns det två olika uppfattningar om vad uppgiften är?

I svaret från statsrådet, herr talman, kan man också läsa att ”Svenska staten är dock inte förpliktad att sälja aktier i en sådan börsnotering.” Detta påpekas när det gäller Posten AB i Sverige. Enligt styrelseordföranden Marianne Nivert som jag träffade i samband med Postens årsstämma är en sådan fråga naturligtvis föremål för förhandlingar innan en fusion är ett faktum. Man kan inte redan nu fastslå att det blir av eller inte.

Då blir min fråga: Kan vi redan nu veta att man inte kommer att sälja aktier? Vad vi kan läsa i svaret stämmer nämligen inte riktigt med vad Postens styrelseordförande svarade mig.

Jag skulle gärna vilja veta detta. Mot slutet av interpellationssvaret står det ju: ”På längre sikt bör staten kvarstå som ägare endast då det finns särskilda skäl för detta.” Det står också att börsintroduktion möjligtvis kan komma att ske.

Maud Olofsson har precis som tidigare refererat till den debatt vi hade den 8 april. Då sade hon att det skulle bli bra med en börsintroduktion av Posten.

Har statsrådet ändrat sig i den frågan?

Herr talman! Jag vill tacka Eva-Lena Jansson också för denna interpellation som ger oss nya möjligheter att belysa denna fråga från olika aspekter. Jag tackar även statsrådet för svaret.

Den grundläggande frågan är naturligtvis: Är det bra eller dåligt att regeringen har tillsatt ett sådant här råd som i själva verket är en egen myndighet? Denna situation var inte aktuell förr i tiden, för då fanns det inget råd över huvud taget. Eva-Lena Jansson nämnde också det skulle kunna förekomma någon jävssituation, och detta har debatterats flitigt här i kammaren.

Herr talman! Till den ändan tog jag fram vilka företag som såldes av Socialdemokraterna under den första mandatperioden efter regeringsskiftet 1994. Jag noterar att det är nio större företag, där försäljningsvärdet är mer än 100 miljoner kronor. Det var sammanlagt försäljningar för 32 750 miljoner kronor. Vi noterar att det första företaget som den regeringen sålde, utan någon rådgivning, var Nordbanken. Man sålde 35 procent av Nordbanken, och lite senare sålde man ytterligare 17 procent och fick väldigt fint betalt för det – 8,2 miljarder minsann! Man sålde dessutom Addum utan att blanda in något råd. Man sålde Industrikredit och Stads-hypotek. SBL Vaccin sålde man också och Enator – ett IT-företag – och Castellum.

Det här är intressant. Socialdemokraterna måste ju veta om det är bra eller dåligt med en rådgivning från en självständig myndighet till regeringen. Det är den centrala frågan.

Jag skulle vilja ställa frågan till Eva-Lena Jansson: Kan ni lova att avskaffa detta råd om olyckan är framme och ni återtar regeringsmakten? Eller är det bra att det finns en myndighet som kan ge regeringen självständiga råd? Det är ju inte alls säkert, enligt min uppfattning, att all samlad vetenskap, kunskap och förstånd finns i Regeringskansliet – varken nu eller tidigare.

Herr talman! Jag är otroligt glad för en sak, och det är att regeringen har sålt Vin & Sprit! Det är jättebra, för det ger oss som vill ha en stark och effektiv alkoholpolitik möjlighet att slippa tala med kluven tunga. Det är mycket bra, för nu har vi inget eget producentintresse, och jag är väldigt glad att jag inte äger någonting i detta.

Samtidigt är jag väldigt glad över att vi har fått en stark ägare i detta företag. Den franska ägaren har två stora saker att hantera: den skånska potatisen och Limmareds glasbruk som levererar flaskorna. De är före beskattning uppriktigt sagt värda mer än innehållet i flaskorna.

Då kommer den intressanta frågan: Varifrån kommer flaskorna? De görs i Limmared, men det hela är uppbyggt på det sättet att det framför allt är leran som kommer från Spanien.

Herr talman! Om rådet hade kommit fram till att man inte alls skulle sälja det här företaget kan man fråga sig: Vilka hänsyn hade man då tagit? Jag tycker att Socialdemokraterna är svaret skyldiga här. Om denna myndighet säger nej till försäljningar, tycker man då att regeringen ska överpröva detta, eller ska man finna sig i det beslutet? Det är en väldigt central fråga om det självständiga rådet ska göra detta.

Anf. 15 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Om vi börjar med rådet tycker jag, precis som Gunnar Andrén, att det är ett väldigt bra organ. Vi får möjligheter att från ett annat håll granska de propåer som kommer, och för min egen del vill jag säga att när det gäller affären gällande Posten och samgåendet med Post Danmark var det bra att få höra vad man hade för synpunkter på det från den sidan. Det är lätt att bli hemmablind, och därför är det väldigt bra att ha någon som utifrån tittar på det. Vi fick också god support när det gällde detta.

I uppdraget står det: "Rådet ska inför beslut om en transaktion som avser en försäljning av aktier eller på annat sätt avyttring av ett statligt ägt bolag efter begäran från bolagsansvarigt statsråd och föredragning av tjänstemän från Regeringskansliet bedöma om en i visst fall föreslagen avyttring, särskilt i fråga om pris och övriga villkor, innebär att avyttringen genomförs affärsmässigt och efter erforderlig analys av möjliga handlingsalternativ.

Rådet ska, efter begäran från det bolagsansvariga statsrådet, även yttra sig över andra frågor i anslutning till avyttring av ett bolag med statligt ägande."

Detta visar vilket uppdrag man har, och jag tycker att man så här långt kan se på deras uppdrag som väldigt värdefullt för både allmänheten och regeringen. Det är också bra för allmänheten att få en möjlighet att få de här synpunkterna.

När det handlar om jäv är det som i alla andra sammanhang: Man får avgöra från fall till fall vad som är jäv.

När det gäller Posten har jag ingen annan synpunkt än ordföranden i Posten, Marianne Nivert. Det vi har skrivit in i avtalet är nämligen att en börsnotering ska kunna genomföras fyra år efter det att samgåendet genomförts. Svenska staten är dock inte förpliktad att sälja aktier i en sådan börsnotering. Nej – det är vi inte.

Dock kan jag säga att den genomgång som vi har gjort kring Posten visar att det skulle vara en bra sak. Men vi är inte där än, och jag kommer varken att svara ja eller nej på den frågan, för nu ska vi först genomföra affären. Sedan får vi se hur samgåendet fungerar, och nästa fas är att analysera en eventuell börsintroduktion. Men jag har i avtalet försäkrat mig om att det finns en frihet för oss att välja vid ett sådant aktuellt tillfälle.

Jag tycker att det är bra att vi har kunnat göra det här med Posten, för det säkrar servicen både i Sverige och i Danmark. Det har vi också sett till att skriva in i det avtal som finns mellan oss när vi har gjort den här affären.

Anf. 16 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att påpeka för både åhörare och statsrådet att det har gjorts en avsiktsförklaring – men vad jag vet har inte riksdagen ännu formellt gett regeringen uppdrag att avyttra någon som helst andel i Posten. Och så länge det inte är gjort kan inte statsrådet eller regeringen heller göra det. Jag tror att det är viktigt att komma ihåg att det faktiskt är riksdagen som är det högsta beslutande organet i Sverige.

När det gäller det här rådet tycker jag att det är viktigt att definiera vad som har varit uppdraget. Vi har ett statsråd som har sagt att man har

tillsatt rådet med anledning av att man ska göra sig av med sex aktuella bolag. Det är sex definierade bolag som riksdagen har gett regeringen i uppdrag att sälja. Vi socialdemokrater har reserverat oss mot det beslutet, men majoritetsbeslut gäller, och då har regeringen att följa detta. Det har inte någonstans framgått att andra bolag skulle avyttras eller prövas av detta råd, och det är därför jag har ställt frågan.

Jag vill också veta vilka andra bolag som varit föremål för avyttringen, vilka som är inne i processen, för precis som statsrådet tycker jag att det är viktigt att svenska folket ska få reda på vilka bolag som ska avyttras. Det borde ske här i riksdagen genom ett riksdagsbeslut. Men nu verkar det som att regeringen går bakvägen. Man går alltså till rådet och ber dem yttra sig och kommer sedan till riksdagen och talar om ifall man tänker genomföra försäljningen eller inte.

När det gäller själva jävsfrågan tycker jag att det är viktigt att påpeka att statsrådet Odell har uttryckt följande: När det gäller risk för jäv får detta hanteras i enlighet med att personer som kan ha en intressekonflikt inte får någon som helst information om ärendet. De får heller inte vara med vid själva beslutsfattandet.

Detta är, enligt Mats Odell, en rättssäker process, herr talman. Då är det väl bra att kammaren och statsrådet Olofsson känner till att Marianne Nivert deltog när rådet skulle ta ställning till den här utförsäljningen. Marianne Nivert sitter i regeringens råd för utförsäljningar men är också styrelseordförande i Posten. Det var alltså hon som var föredragande i ärendet. Men enligt Mats Odell är det en rättssäker process om en person som har en intressekonflikt inte får någon som helst information om ärendet. Det var ju lite svårt, eftersom hon är styrelseordförande i detta bolag och enligt egen uppgift har varit en av dem som har initierat den framtida fusionen.

Då blir min fråga igen till statsrådet Olofsson: Har du några synpunkter på att en person som enligt Mats Odell inte skulle kunna vara delaktig och inte ha någon information ändå har varit föredragande i detta råd? Naturligtvis har hon inte varit med och fattat beslutet, men hon var föredragande.

När det gäller Gunnar Andrén's frågor får jag upplysa om att interpellationen är ställd till statsrådet Odell. Olofsson besvarar den. Har Gunnar Andrén's frågor får han gärna ställa dem till Maud Olofsson.

Anf. 17 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Rubriken på detta ärende är interpellationsdebatt. Som de tidigare statsråden Leif Pagrotsky och Thomas Östros städse plägade säga äger man rätt att delta från andra partier och ställa frågor, som bland annat statsrådet Östros och statsrådet Pagrotsky alltid gjorde till andra partier och deltagare. Man kan inte ha den restriktion som Eva-Lena Jansson nu vill ha bara för att det är en socialdemokrat som ställt en interpellation.

Därför tänker jag ställa min fråga igen, nämligen: Kan Eva-Lena Jansson lova på Socialdemokraternas vägnar att avskaffa detta råd om olyckan vore framme att ni återfår makten 2010? Eller tycker ni kanske att det inte är så dumt att det finns någon utomstående som får självständigt från regeringen bedöma om en sådan här försäljning ska genomföras

eller inte? Det är en väldigt viktig konsumentupplysning för väljarna 2010 om ni avser att avskaffa rådet eller om det ska få vara kvar.

Anf. 18 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag börjar med sammanfattningen av uppdraget som det står i kommittédirektivet: Ett råd ska i ärenden om försäljning av aktier i statligt ägda aktiebolag yttra sig till Regeringskansliet på begäran av bolagsansvarigt statsråd. Det är en sammanfattning av uppdraget.

Jag kan försäkra att vi kommer att gå igenom flera bolag. Vi har i budgetpropositionen 2007 skrivit att vi håller på med en genomgång av bolagen. Vi kommer att se vilka bolag som staten ska fortsätta att äga och vilka vi tycker ska försälas alternativt omstruktureras alternativt få nya ägardirektiv.

När vi har gjort genomgången av enskilda bolag återkommer vi till riksdagen. Det är mycket riktigt, som Eva-Lena Jansson säger, att det är riksdagen som fattar beslut. Men vi förbereder för att riksdagen ska få så bra underlag som möjligt. Det är också i detta sammanhang som man ska se rådet.

Jag tror att det är bra för riksdagen att få denna möjlighet att få synpunkter från detta råd som har mycket erfarenhet av affärer av olika slag. Man kan inte komma ifrån att Sverige är ett litet land när det gäller rekrytering till den här typen av poster. Men det är människor med stor integritet som sitter i detta råd. Naturligtvis kommer det från tid till annan att uppstå intressekonflikter. Men det är människor som kommer att kunna hantera det och agera i en jävssituation.

Marianne Nivert deltog inte i beslutet. Hon var heller inte ledamot, utan hon var föredragande. Hon är ordförande i svenska Posten. Det är viktigt att rådet får information om en sådan affär från de personer som kan frågan. Men Marianne Nivert deltog inte i beslutet i detta råd.

Till sist ska jag säga att det statliga ägandet är en viktig fråga för regeringen. Den process som vi har påbörjat med försäljning, med goda resultat och med gott betalt till svenska medborgare, är vi mycket stolta över, och vi kommer att fortsätta så.

Jag kommer att se till att vi steg för steg också professionaliserar det statliga ägande som är kvar och att vi tydligt redovisar för riksdagen när vi vill gå vidare med ytterligare bolag, så Eva-Lena Jansson och andra kommer med stor sannolikhet att få diskutera ytterligare bolag här framöver.

Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Ja, jag var nog rädd för att jag skulle få det svaret.

Jag vill påpeka att vi socialdemokrater har en pragmatisk inställning till det statliga ägandet, men det finns också viktiga bolag som vi inte vill sälja. Det finns bolag av särskilt samhällsnyttig karaktär, varav Posten är ett. Vi motsätter oss en börsintroduktion av ett sådant företag. Vi tycker att det är viktigt att det finns i statlig ägo för att säkerställa att vi har denna samhällsservice i hela landet, även på orter där marknaden inte kommer att lösa postutdelningen. En av anledningarna till att vi tycker att det är viktigt att ha ett statligt ägande är att vi ser att marknaden aldrig kommer att ta detta ansvar.

Herr talman! Regeringen har som princip att man ska göra sig av med så mycket som möjligt av de tillgångar som finns, för väl framme vid 2010 kan det vara för sent. Då kan det vara någon annan som sitter vid makten, så därför är det bäst att sälja det som går att sälja. Samtidigt gör man sig dessutom av med andra tillgångar genom att sänka skatten. Det får naturligtvis konsekvenser, och det borde var och en av oss förstå.

Statsminister Fredrik Reinfeldt stod här för några veckor sedan och sade att det liksom inte spelar någon roll vem som svarar i den här talarstolen från regeringens sida, därför att man har samma uppfattning. Men jag har förstått att det finns olika uppfattningar, för statsrådet Mats Odell har sagt att rådet var tillsatt för sex statliga bolag. Han har också sagt att personer som kan ha en intressekonflikt inte får någon som helst information om ett ärende som gäller utförsäljning och så vidare. Det stämmer inte med den information som vi har fått i dag, herr talman, och det bekymrar mig.

Det bekymrar mig också att regeringen på något sätt har bestämt sig för att det är viktigare att sälja än att förstå att det finns ett värde i att ha ett statligt ägande som ett komplement till marknaden när marknaden inte löser allt.

Jag lovar statsrådet Olofsson att jag återkommer med flera interpellationer. Se det som ett löfte!

Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är inte viktigt att sälja till vilket pris som helst. Det är inte alls det som det är frågan om, men vi tycker inte att staten ska äga till vilket pris som helst. Det är det som är den ideologiska skillnaden.

Låt mig ta Vin & Sprit som exempel, som Gunnar Andrén mycket tydligt tog upp. Vi tycker att det är jättekonstigt att vi som stat har ett bolag som producerar och exporterar sprit och ser till att folk dricker mer. Å andra sidan har vi ett statsråd som ansvarar för att vi ska dricka mindre och ansvarar för Systembolaget och för alkoholkampanjer för att vi ska dricka mindre som vänder sig till ungdomar och så vidare. Det är jättekonstigt att ni klarar av att argumentera för hur viktigt det är att vi ska producera sprit.

Vi tycker att det är bättre att betala av på statsskulden, att se till att vi får mer pengar så att vi kan anställa fler lärare, få bättre äldreomsorg, höja pensionerna, bygga infrastruktur och vad annat vi ska göra. Men att producera sprit kan ju inte vara något huvuduppdrag för svenska politiker. Åtminstone är det inte det för alliansen. Om det är det för Socialdemokraterna är det rätt anmärkningsvärt.

När det gäller Posten vill jag säga att det som händer i dag på postmarknaden, och det säger också facket självt, är att det är marknaden som konkurrerar ut de bolag som vill ha en heltäckande service. Från posten i Norge, Tyskland, Storbritannien och andra länder är man här och tar bara godbitarna, medan Posten har samhällsansvaret.

Hur ska vi då garantera ett samhällsansvar? Jo, genom att vi får partner på andra ställen som gör att vi kan ha en god service till våra medborgare. Det är det vi säkrar genom affären mellan Posten Sverige och Posten Danmark. Det är också det som gör att facket ställer sig och hurrar när vi genomför den här affären. Det är ju rätt anmärkningsvärt om

Socialdemokraterna inte lyssnar till vad facket säger, därför att facket ser den här konkurrensen dagligdags.

Nej, det finns inga skiljaktiga meningar när det gäller rådet. Det är tillsatt. Det finns väldigt tydligt skrivet i kommittédirektivet vad rådet ska göra. Jag tror att ni har stor nytta av kompetensen från rådet när ni ska fatta kloka beslut här i riksdagen. Så kommer det att bli framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2007/08:575 om Vattenfalls betydelse för svensk basindustri

Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka direktiv jag avser att ge företagsledningen i Vattenfall för att genom långsiktiga och förmanliga avtal stödja svensk basindustris konkurrenskraft. Frågan är ställd mot bakgrund av besked om nedskärningar och personalreduceringar inom basindustrin – nu senast har Stora Enso aviserat att 120 arbetstillfällen ska bort vid fabriken i Kvarnsveden i Borlänge.

Låt mig först säga att basindustrin är av stor betydelse för svensk sysselsättning och tillväxt. Vattenfall är som en stor aktör naturligtvis också viktig för basindustrin, men förhållandet är ömsesidigt. Vattenfall behöver en stor och konkurrenskraftig basindustri att sälja stora volymer el till.

En diskussion kring Vattenfalls roll på en avreglerad marknad och statens möjligheter att ingripa måste utgå från det ramverk som omger bolaget och regeringen. Riksdagen har beslutat att Vattenfall ska bedriva sin verksamhet så att det genereras marknadsmässig avkastning i hela företaget. Vidare stipulerar statsstödsregler och konkurrenslagstiftning att ett statligt företag måste konkurrera på samma villkor och med samma krav som privata aktörer.

Det pågår en diskussion i hela Europa om hur europeisk basindustri ska möta de ökade kostnader som de allt tuffare klimatmålen medför. Lösningen på basindustrins konkurrenskraft ligger inte i statliga direktiv eller statlig prispolitik på energi. En gemensam marknad i EU och fria rörligheter kan inte börja begränsas. Det är i stället viktigt att vi verkar för att skapa gemensamma lösningar med vår omvärld. Handeln med utsläppsrätter är ett bra exempel i Europa, men för att vår basindustri inte ska missgynnas behöver priset på koldioxid bli globalt. Detta skulle vara positivt ur både konkurrens- och klimatperspektiv.

Vattenfall kan tack vare storlek, riskspridning och finansiella muskler erbjuda basindustrin långa avtal på konkurrenskraftiga villkor och gör det också utan att staten behöver ingripa med olika direktiv. Vattenfall har ur ett strikt affärsmässigt perspektiv de senaste åren tecknat långa avtal, i vissa fall upp till tio år, med basindustrin på en volym över 100 terawattimmar el. Vattenfall investerar också stort i anläggningar för produktion av ny förnybar energi och planerar investeringar i befintlig produktion. Totalt finns ambitioner som skulle ge ett tillskott på ca 18 terawattimmar el mellan 2002 och 2016. Om allt realiseras innebär det investeringar i Sverige på över 80 miljarder kronor, varav mer än hälften i förnybar

elproduktion. Vattenfall är också en partner för industrin när det gäller råd för energieffektivisering.

Jag och Vattenfall delar synen att det är en framgångsrik strategi att arbeta tillsammans med basindustrin för att teckna långa avtal på konkurrenskraftiga villkor.

Prot. 2007/08:105

6 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 22 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tackar näringsministern för svaret.

Vattenfall, Eon och Fortum står i dag för 77 procent av den totala elproduktionskapaciteten i Sverige. Vattenfall står ensamt för 39 procent. Samstämmiga bedömningar säger också att det saknas förutsättningar för att ytterligare en ny stor elproducent ska kunna etablera sig. Någon förändring av denna marknadskoncentration är inte att förvänta sig. Nya aktörer är i stort sett hänvisade till investeringar i vindkraft. Men att det inom den kommande 10–15-årsperioden mot bakgrund av investeringar i vindkraft skulle kunna etableras en värdig konkurrent till de tre stora är inte realistiskt. Nya investerare uteblir genom att det i praktiken endast är befintliga aktörer som kan investera i de kraftslag där lönsamheten är som högst. Det är alltså Vattenfall, Eon och Fortum det handlar om.

Sedan elmarknaden i Sverige avreglerades 1996 har elpriserna ökat med ca 80 procent. Dominansen av tre stora aktörer kan liknas vid ett så kallat oligopol. Sedan 1994 har över 50 så kallade strukturaffärer genomförts på elmarknaden. Systematiskt har företag köpts upp. De tre stora dominerande noterar i dag mycket stora vinster, samtidigt som elpriserna har ökat påtagligt. Samma utveckling sker runt om i Europa, där stora kraftföretag genomför och planerar uppköp.

Det är från det här perspektivet som Vattenfall som företag och aktör på marknaden ska betraktas. Företaget ska fungera som den stabiliserande faktorn på den svenska och nordiska elmarknaden. Vattenfall får inte uppfattas vara en aktör i en oligopolliknande situation, där man inte har andra intressen än vilken privat aktör som helst. I dag är det så att marknaden inte fungerar på det här området.

Under den socialdemokratiska regeringstiden tog man initiativ till att analysera hur Vattenfall skulle kunna erbjuda industrikunder långa avtal i perspektivet fem–tio år. Arbetet har nu resulterat i ett antal avtal av det slaget. Det handlar bland annat om att koppla planerad förbrukning till det reella utfallet och samtidigt arbeta med energieffektivisering.

Men det räcker inte. Vattenfall måste arbeta sig ur intrycket av att vara ett företag som arbetar i en oligopolsituation. En del av de avtal som slutits är ett steg i rätt riktning, men det är också så att en regering aktivt kan påskynda och driva en sådan process. Det kan ske utan att hamna i konflikt med EU:s olika typer av konkurrensregler.

I Vattenfalls verksamhetsberättelse skriver förre styrelseordföranden Dag Klackenberg följande: ”Dessutom har regeringen identifierat vissa särskilda policyfrågor av stor vikt där företag med statligt ägande ska agera föredömligt.” I denna lista hittar jag sådant som jämställdhet, miljö, mångfald och arbetsmiljö. Klackenberg skriver också om företagets roll i samhället. Han utvecklar inte resonemanget, men jag hittar ingenting där som har bäring på basindustrins elförsörjning.

Min uppfattning är att regeringen kan ge Vattenfalls ledning tydliga direktiv om att arbeta med långsiktiga, förmånliga och konkurrenskraf-

tiga avtal med svensk basindustri i syfte att trygga arbete och investeringar. Det här kan ske inom ramen för ett marknadsmässigt beteende, även om jag har beskrivit oligopolsituationen. Men det får inte bli så menlöst att staten som ägare inte uppfattas kunna ha en klar och tydlig uppfattning om elförsörjningen.

Maud Olofsson säger att hon delar uppfattningen att man ska värna basindustrin. Men jag tycker inte att det räcker. Man måste ta ett steg till. Hur tänker näringsministern agera mer konkret på den punkten?

Anf. 23 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först kommentera det Peter Hultqvist klagade över, nämligen avregleringen av elmarknaden. Den skedde 1996. Vilka var det som styrde i Sverige då? Jo, det var ditt eget parti som lade fram detta förslag. Och ni har hela tiden försvarat denna avreglering, vilket har hedrat er. Ni har försvarat avregleringen av elmarknaden. Ni har försvarat europeiseringen av elmarknaden, för ni har tyckt att det har varit bra. Men när ni nu hamnar i ett läge där ni är i opposition vet jag inte vad som händer med ert ansvar. Det är precis som att ni tänker sitta i opposition livet ut, och det gläder mig. Men det är en otroligt underlig inställning.

Det som är viktigt för marknaden är att det sker mer investeringar, och det ser vi att det gör nu. Även om det är de tre stora som dominerar kommer det investeringar också inom basindustrin som gör att tillförseln av ny el och ny energi verkligen kommer. Vi ser väldigt goda prognoser framöver som visar att vi kommer att få ett överskott.

Låt mig också säga att de som har den största möjligheten att teckna långsiktiga avtal är de stora bolagen. Det är Eon, Fortum och Vattenfall. Jag har haft sammanträden och möten med dem, där vi har diskuterat deras roll när det gäller att säkra deras kunder, framför allt vad gäller basindustrin. Jag kan konstatera att alla tre bolagen nu har tagit ett större ansvar för att teckna långsiktiga avtal, och Vattenfall är ett av dem. Men de gör det på marknadsmässiga villkor. Det är det som är det viktiga.

Under ytan i frågan ligger någonting helt annat. Den här frågan har jag fått många gånger förut. Ni är inne på samma linje hela tiden. Ni vill ha statlig prispolitik. Frågan är om det är en partiuppfattning att staten ska sätta pris på el, att vi ska gå in och styra Vattenfall och vad de ska ha för avtal och priser till bolagen. Det har aldrig varit er inställning tidigare, när ni ledde regeringen. Men nu har ni tydligt hamnat i helt fel hållning.

Det som är viktigt att säga när det gäller Vattenfalls roll och det som Dag Klackenberg har skrivit är att han följer upp det som jag nu har gett i uppdrag åt våra statliga bolag, nämligen att de ska göra hållbarhetsredovisningar. I hållbarhetsredovisningar ingår att redovisa vilken samhällsnytta man gör, vilken nytta man gör för jämställdheten, miljön och företagen. Det kommer att vara en redovisning som ni som riksdagsledamöter kommer att kunna följa och diskutera. Det kommer att bli en öppen redovisning. Vi är först i världen med att införa hållbarhetsredovisningar. Jag tror att det kommer att bli ett bra och strukturerat arbetssätt för de här bolagen framöver. Man ska kunna följa vad man gör.

Peter Hultqvist tar upp frågan och klagar över de höga elpriserna och basindustrins möjligheter. Jag har förståelse för att basindustrin är orolig. Min roll i detta är att driva på för så globala avtal som möjligt så att de

företag som basindustrin konkurrerar med har likvärdiga villkor. Det är därför som överenskommelsen om klimatet nästa höst i Köpenhamn är jätteviktig. Då kanske vi kan få en global klimatöverenskommelse.

Jag kan också notera att det Socialdemokraterna säger här i riksdagens kammare om basindustrin är en sak. Vi behöver bara gå till Klimatberedningen och titta vad man säger där. Man säger att vi ska göra ännu mer själva i Sverige. Vi ska ha ännu högre ambitioner än vad våra konkurrentländer har. Vi ska ha ännu högre skatter och lägga på ännu mer kostnader.

Det hänger inte ihop, Peter Hultqvist. Ni kan inte ha olika budskap i olika rum som ni befinner er i. Ena gången säger ni att det ska vara sänkta kostnader för svensk basindustri. Ni vill ha statlig prispolitik och minska kostnaderna för att producera el. Det ska inte vara så mycket vindkraft och så vidare. Sedan sitter ni i Klimatberedningen och säger raka motsatsen.

Om ni ska bli trovärdiga måste ni ha en enda åsikt. Ni kan inte byta åsikt från olika rum som ni befinner er i.

Anf. 24 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Det jag försöker utgå från är rena fakta som jag redovisat. Jag har egentligen inte värderat avregleringen av elmarknaden, som Maud Olofsson vet om hon lyssnar på mig. Jag har bara konstaterat att det är en prishöjning med 80 procent. Jag har konstaterat att det existerar ett oligopol med tre stora företag som dominerar. Det är en verklighet som existerar. Du kan försöka att göra partipolitik av det om du vill, men så är det.

Jag försöker ge en bild av att statliga Vattenfall genom ägardirektiv skulle kunna spetsa sina ambitioner i långsiktiga avtal som gäller bland annat energieffektivisering. Det handlar om att utjämna priser mellan lågförbrukning och högförbrukning i olika skeden. Det går att göra sådant på marknadsmässiga villkor.

Det är inte detsamma som statlig prispolitik i ett ägardirektiv från regeringen som är tydligt. Det handlar om att man från regeringens sida ska säga: Vi vill att Vattenfall som företag verkar för långsiktiga, förmånliga och konkurrenskraftiga avtal med svensk basindustri.

I ett sådant direktiv specificerar man inga prisuppgifter om exakt vad det ena och det andra ska kosta i olika skeden. Det är fullt möjligt att göra. Dessutom finns det med i det jobbrådslag som vi har genomfört i vårt parti, och det finns med i det förslag till partikongressen som föreligger.

Hur man formulerar ett sådant direktiv är egentligen inte ett stort problem. Du slingrar dig runt detta och vill inte komma fram till något och spetsa det. Du nöjer dig med att föra samtal med industrin. Det kan naturligtvis också vara bra.

Det har hela tiden pågått en debatt och funnits en kritik att det görs för lite på den här punkten. Du följer i någon mening upp det som Thomas Östros startade med under sin tid som näringsminister. Men det är enligt vår mening dags att ta ett steg till och också göra ett ägardirektiv på den här punkten.

Jag kan bara konstatera att exportindustrin har en mycket stor betydelse. I min hembygd finns Kvarnsvedens pappersbruk, Fors pappers-

bruk, Grycksbo, Avesta järnverk, SSAB i Borlänge och ABB. Det är industrier som är stora och energikrävande.

Vad det nu handlar om, Maud Olofsson, är att klara balansen att utveckla svensk industri och klara miljö- och klimatmål och samtidigt bibehålla konkurrenskraften på världsmarknaderna. Det är fullt möjligt. Om man tittar på åren 1999–2006 ser man att utsläppen i genomsnitt har legat 4,5 procent lägre än 1990 års nivå. Samtidigt har vi haft en bnp-tillväxt som varit 3 procent per år.

Det går att hitta balanspunkter och avvägningar där man förenar klimatstrategi med industriell utveckling. För min del är jag inte ett dugg intresserad av någon pajkastning om vem som har gjort det ena eller det andra i det här fallet. Jag utgår från den verklighet som vi nu lever och står i och ser vilka vägar vi kan hitta.

Det statliga Vattenfall är en resurs. Det är ett välskött stort företag som kan göra mer än vad det gör i dag. De har också själva en insikt om att de kan göra mer än vad de gör i dag. Vi har inte nått maximum än på den punkten.

Jag är fullt övertygad om att man på Näringsdepartementet med alla de tjänstemän man förfogar över är kapabel att formulera ett begåvat ägardirektiv på ett sådant sätt att det varken strider mot konkurrensregler eller något annat. Då skulle man spetsa det ytterligare. Det klarar ni av att göra utan att ni bryter mot en enda regel.

Här är det fråga om man vill göra det eller inte. Det är egentligen där vi står.

Anf. 25 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Peter Hultqvist tog upp avregleringen med syfte att visa på att det var efter det som prisökningarna kom och att det var vad som var felet. Så tolkar i varje fall jag det som Peter Hultqvist säger.

Vi ska ändra ägardirektivet, säger Peter Hultqvist, men det ska inte rubba konkurrensen. Låt mig läsa inntill: Vattenfall ska arbeta med långsiktiga och förmånliga avtal. Men om vi ska skriva till Vattenfall att det ska vara förmånliga avtal, innebär inte det att de är förmånligare än de andra? Det måste vara uppgiften, och då är det statlig prispolitik.

Det som jag vill göra har jag kommunicerat med Vattenfall, Eon och Fortum, som är de stora bolagen som har kapacitet att teckna långsiktiga avtal. Det är att säga åt dem: Om inte ni tecknar långsiktiga avtal kommer ni att tappa kunder. Vi har svensk basindustri som är viktiga kunder för er.

Jag kan också konstatera utifrån ett rent marknadsperspektiv både för statligt ägda Vattenfall och för Eon och Fortum att de också har gjort det. Det finns säkert mer att göra. Men det ska ske på marknadsmässiga villkor.

Peter Hultqvist säger utifrån Socialdemokraternas rådslag att industrin säger att de vill ha lägre elpriser och bättre villkor. Det är väl självklart. Men de vill också ha globala överenskommelser när det gäller deras konkurrensvillkor.

Det är därför det inte duger, och därför jag är så tuff i diskussionen, när ni i Socialdemokraterna i ena kammaren står och säger: Sänk kostnaderna för basindustrin så att den kan vara kvar i Sverige. Sedan går ni in i ett annat rum och säger: Sverige ska ha högre klimatambitioner än andra

länder. Vi ska ha högre skatter och högre belastning på företagen därför att vi ska vara bättre. Vi kan absolut inte förbättra miljön i världen, utan allting ska ske här hemma i Sverige.

De två ståndpunkterna går inte att ha samtidigt. Det är bara det jag försöker säga. Det som jag har gjort för att underlätta för att få en bättre konkurrens och en bättre prisbild är att se till att fler investerar. Vi ser nu att de investeringarna sker. Det är små bolag runt om i landet som investerar. Men det är också en del av basindustrin.

Jag försöker att snabba på processerna så att det ska gå att investera i vindkraft och annat. Plan- och bygglagen och miljölagstiftning ses över. Jag försöker att snabba på den delen. Men det handlar också om det som nu är ute på remiss. Om man bygger vindkraft ska man lättare kunna ansluta sig till nätet.

Vi underlättar i överföringskapacitet så att det investeras mer och så att vi kan köpa och sälja av varandra. Jag hoppas att vi kan få en ännu mer gemensam nordisk elmarknad framöver.

Alla de saker som jag här räknar upp diskuteras också på EU-nivå. Energifrågan är en jätteviktig fråga för Sverige och också på den europeiska nivån. Det är därför vi försöker att ena oss och gemensamt investera så att vi kan säkra basindustrin både i Sverige och i övriga Europa.

Ju mer vi kan agera gemensamt för att skapa bra konkurrensvillkor på energiområdet, desto bättre är det. Svensk basindustri är också intresserad av andra företagsstimulerande åtgärder. Vi ska göra allt vad vi kan för att de ska känna att de hör hemma här i vårt land och vågar investera framöver.

Jag kan se att många av de svenska industriföretagen gör investeringar, vilket jag gläder mig mycket åt. Men någon statlig prispolitik tänker jag inte ägna mig åt. Det skulle ni aldrig komma på att föreslå i regeringsställning. I opposition verkar ni ha lämnat alla gamla ståndpunkter. Det överraskar mig. Men det kanske är ett tecken på att ni inte vill tillbaka till regeringsmakten.

Anf. 26 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! När det först gäller avregleringen måste Maud Olofsson klara av att göra ett konstaterande som är så enkelt att elpriserna har ökat med 80 procent sedan dess. Oavsett om man är för eller emot avregleringen är det ett existerande befintligt faktum som ingen kan trolla bort om man inte lever i någon annan värld.

Man kan värdera om det är bra eller dåligt eller om man ska göra något åt det. Men nu står vi här. Då måste man fundera på: Vad gör vi i det här läget? Jag har pekat på att vi har en oligopolsituation.

Den situationen tycker jag att Maud Olofsson egentligen inte verkar vilja diskutera. Den leder till att företagen blir ifrågasatta därför att de i stort sett sitter ihop och dominerar marknaden på ett sådant sätt att det är omöjligt att pressa ned priserna. Därför blir detta ingen riktig och sund marknad, och det är också därför som bland annat kraven på att spetsa Vattenfall kommer.

De samtal Maud Olofsson för med Vattenfalls ledning är bra. Men det går att göra en formulering om långsiktighet och förmånliga och konkurrenskraftiga avtal inom de här ramarna. Sedan kan man alltid värdera och diskutera vad begreppet förmånlig innebär. Det kan man

Prot. 2007/08:105
6 maj

*Svar på
interpellationer*

alltid värdera och diskutera. Men när man gör en inriktning i ett sådant här ägardirektiv lämnar man också ett handlingsutrymme till företagsledningen att jobba vidare med. De övriga ägardirektiven i sammanhanget är också formulerade som allmänna inriktningar, och det går att göra en sådan här inriktningsförklaring även om Maud Olofsson nu tycker att det är besvärligt.

Vi skriver det här i vårt jobbrådslag. Om vi kommer tillbaka till regeringsmakten kommer vi naturligtvis att fullfölja det här med en formulering med denna inriktning utan att för den sakens skull ta steget över till statlig prispolitik.

Jag tror alltså att man ska spetsa Vattenfalls agerande eftersom det finns en sådan oerhörd potential och så oerhört mycket kompetens. Det går att göra mer, och det går att bli bättre.

Anf. 27 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Trots att vi har en avreglerad elmarknad, som Peter Hultqvist ställer vissa frågor om, så har Sverige en bra konkurrenssituation. Vi är effektiva, och vi har lägre elpriser än övriga Europa.

Jag ser också att det finns för få investerare inom energiområdet. Men det är det som jag försöker att åtgärda, nämligen att se till att fler kan investera så att vi får mer produktion på marknaden. Vi kan också säga till basindustrin att de ska investera själva, vilket de nu gör på många håll runt om i landet. Det gläder mig.

Vi ser också över korsägandet när det gäller ägandet av kärnkraften. Vi vill se om det finns en möjlighet att dela på det ägandet så att det blir en bättre konkurrenssituation. Det görs alltså en hel del saker för att få ett bättre konkurrensläge.

Vattenfalls roll är att agera på ett sätt så att de är attraktiva för svenska och utländska företag eftersom de finns på fler ställen än i Sverige. Det är Vattenfalls roll. Kunderna är jätteviktiga för Vattenfall. Det är därför de i den dialog jag för med Vattenfall, Fortum och Eon måste möta de kundkrav som finns. Då är det bra att det finns konkurrens.

Peter Hultqvist säger att ni i jobbrådsrådet ska skriva in att just Vattenfall ska teckna förmånliga avtal. Får jag ge ett råd? När ni nu ska diskutera jobbrådsrådet – plocka då in miljörådet samtidigt! Lägg de två rådslagen bredvid varandra och se om de hör ihop! Se om ni kan säga båda de här sakerna samtidigt! Jag är helt övertygad om att var och en som läser de här två dokumenten kommer att undra hur det ska gå ihop.

Det enda jag kan tolka det som när jag lyssnar till Peter Hultqvist och många andra som debatterar de här frågorna med mig är att ni aldrig har tänkt er att hamna i regeringsställning. Det gläder mig. Men man kan inte ha två olika sorters politik beroende på vilka man talar till.

Svensk basindustri är viktig. Vattenfall och andra företag ska konkurrera och se till att de får bra villkor därför att svensk basindustri ska kunna våga investera i Sverige. Den här regeringen kommer att se till att de får fortsatt goda villkor.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 28 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Lars Johansson har frågat mig dels hur jag ser på trafikförsäkringens framtid och framtida utformning, dels om jag avser att lägga fram ett förslag före valet 2010.

Enligt direktiven till utredningen om en överföring av vissa socialförsäkringsutgifter till trafikförsäkringen ska utredaren bland annat göra en konsekvensanalys med utgångspunkt i hur reformen kan påverka trafik och trafikflöden, val av transportmedel, människors mobilitet, yrkestrafik etcetera. Utredaren ska också mot bakgrund av de regler och administrativa rutiner som föreslås utifrån en helhetssyn redovisa de ekonomiska och administrativa konsekvenser som långsiktigt uppstår för de berörda och samhället. Utredningen ska även genomföra sina analyser ur ett jämställdhetsperspektiv.

Uppdraget ska enligt de ursprungliga direktiven redovisas senast den 30 april 2008. Utredaren har begärt förlängd utredningstid bland annat av det skälet att det tog lång tid att bemanna utredningssekretariatet och att uppdraget kräver att en stor regelmassa ska analyseras innan förslag till en ny rättslig reglering kan utarbetas. Regeringen har nu i enlighet med utredarens begäran förlängt utredningstiden till den 15 juni 2009.

Det grundläggande syftet med att förändra dagens trafikförsäkring är att minska riskerna för och effekterna av trafikskador.

Samhällets kostnader för trafikskadade personers sjukpenning och sjukersättning har ökat de senaste tio åren. Det har lett till ökade kostnader för skattebetalarna men också för den privata trafikförsäkringen. Denna negativa trend måste brytas. En sådan reform bedöms på sikt kunna ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader.

Frågan om trafikförsäkringen ska överta ansvaret för vissa delar av sjukförsäkringssystemet måste dock först utredas och regeringen har därför tillsatt den utredning som nu ska utreda förutsättningarna för en sådan överföring. Utredningens förslag ska därefter remissbehandlas, och beroende bland annat på de synpunkter som kommer in i samband med denna remissbehandling kommer regeringen att slutligen ta ställning till förslaget.

Anf. 29 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag får tacka för svaret från statsrådet. Jag noterar att svaret andas en tveksamhet – om jag uttrycker mig förenklat – till att det över huvud taget är möjligt att genomföra denna förändring av trafikförsäkringen såsom den borgerliga regeringen aviserade hösten 2006. Det är också intressant att notera i interpellationssvaret att den utredning som tillsattes inte ska vara klar förrän den 15 juni 2009.

Jag har väckt interpellationen mot bakgrund av att frågan våren 2007 behandlades i skatteutskottet eftersom det handlade om en ökad skatteintäkt. Den särskilda trafikförsäkringspremien till staten på 700 kronor om året skulle finansiera skattesänkningar på andra områden och inbringa ca 3 eller 3 ½ miljard kronor.

*Svar på
interpellationer*

När frågan var uppe förra våren var det oerhört bråttom med att få igenom förändringen från den 1 juli 2007. Bråttom, bråttom var det! Vi frågade från oppositionens sida varför regeringen hade så bråttom. Vi begärde till och med att det skulle ordnas en särskild hearing för att diskutera konsekvenserna av den förändring som regeringen förordade. Det lyckades vi inte få till stånd, utan det blev en socialdemokratisk hearing. Vi bjöd in olika branschorganisationer, försäkringsbranschen och branschorganisationer på trafik- och säkerhetsområdet med flera för att diskutera de här sakerna. Alla var överens om att det är en mycket komplicerad fråga att göra en sådan här förändring – att lägga över kostnadsansvaret för rehabiliteringen på försäkringstagarna.

Vi sade att om man ska göra någonting åt det här bör man diskutera det i en parlamentarisk utredning och inte bara ha en enmansutredning som regeringen aviserade skulle vara klar redan den 30 april i år. Nu har regeringen fått backa från den utgångspunkten och sagt att det tar mycket längre tid. Den har tagit till sig att detta är mycket komplicerat och att det berör olika samhällssektorer.

Det här var alltså en oerhört viktig fråga att genomföra snabbt. Nu säger ministern att det kanske kan komma ett förslag men inte när. Utredaren ska vara klar den 15 juni 2009, och sedan blir det väl en remissbehandling av ett sådant förslag. Sedan ska det behandlas i riksdagen någon gång under 2010. Det kan möjligen träda i kraft den 1 juli 2010. Det vore intressant att veta om det är regeringens avsikt att, när man får utredningens förslag, komma till skott och lägga ett förslag på riksdagens bord under 2010.

Anf. 30 LARS ELINDERSON (m):

Herr talman! Jag tycker att det var intressant att höra statsrådets svar men också Lars Johanssons kommentarer till svaret. För mig låter det som om Lars Johansson över huvud taget inte funderat på att en ökad försäkringsmässighet i trafikförsäkringen också kan påverka vårt och andra trafikanters beteende i trafiken och därmed också antalet skadade och döda. Det är huvudsyftet med den här reformen som regeringen redan innan tillträdet redovisade att man planerade.

I arbetet med att minska olycksfallen i trafiken ingår bland annat, som har framgått av svaret, att systematiskt se över vilka incitament för ökad trafiksäkerhet som vi som lagstiftare kan införa. Jag tycker att det är kortsynt att inte ta med trafikförsäkringens roll i det arbetet. Jag är övertygad om att en ökad försäkringsmässighet i trafikförsäkringen också påverkar människors beteende i trafiken och därmed olycksfallen.

Herr talman! Jag tycker att man kan gå längre än vad regeringen har föreslagit i det sammanhanget. Jag tycker att försäkringen ska göras mer individuell. En försäkringspremie är inte bara en kostnad utan gör också att människor blir medvetna om att man som trafikant utsätter sig själv och andra för stora risker. Man blir ganska snart medveten om att den premie man betalar beror på hur man själv uppträder i trafiken och hur stor risk man utgör för sig själv och andra.

En individuellt utformat trafikförsäkring får en tydlig och uppfostrande roll i trafiksäkerhetsarbetet om man som trafikant vet och ser att man kan sänka sin premie genom egna val. På samma sätt som man som villaägare eller bostadsrättsägare kan påverka sin bostadsförsäkring om

man investerar i inbrottssäkra dörrar, medverkar i grannsamverkan eller installerar brandskydd påverkar det här också trafiksäkerheten. Den bilist som kör laglydigt och säkert, väljer en bil med exempelvis antisladdsystem, alkoholås eller svart låda bör få betala en lägre försäkringspremie än den som kör för fort, onyktert eller väljer att köra en mindre trafiksäker bil.

Den här typen av trafikförsäkringssystem har införts i andra länder. Jag vet att regeringen i sina direktiv till den utredning som tidigare omtalats här också har nämnt att den här frågan ska övervägas. Jag tycker att det vore bra om regeringen också tog tydlig politisk ställning i frågan, föreslår en individualiserad trafikförsäkring och ger utredningen i uppdrag att arbeta fram ett välgrundat förslag på hur en sådan ska utformas.

Därför vill jag fråga socialförsäkringsministern om hon är beredd att medverka till detta genom att förtydliga utredarens uppdrag och om regeringen är beredd att inkludera förändringen av trafikförsäkringen i arbetet med nollvisionen för trafikdödlighet.

Anf. 31 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Lars Johansson frågar om jag är tveksam. Nej, jag är inte det. Jag tror att jag skulle kunna räkna upp väldigt många utredningar under Socialdemokraternas tid som har fått förlängd tid. Det är verkligen inte sällsynt. Det händer väldigt ofta. Det tror jag att Lars Johansson kan instämma i. Vi kan se efter hur många utredningar det är som har fått förlängd tid.

Man skriver direktiv, och sedan när utredaren eller utredningen börjar borra i materia kan de stöta på viss patrull när det gäller att få fram rätt information, bemanna sina kanslier och så vidare. Min och regeringens avsikt är inte att göra något hastverk av det här. Utredaren har framfört önskemål om en förlängning, och det har vi all anledning att tillmötesgå.

Sedan skymtar jag även hos Lars Johansson nästan en iver att den här utredningen kommer fram så att vi får en sådan här trafikförsäkring. Eller missförstår jag Lars Johanssons ambition och Socialdemokraternas inställning när det gäller att låta trafikanterna bära en större del av sina egna kostnader eftersom detta belastar de personer som har ett gott trafikvett? Trafiksäkerhet ska löna sig. Därmed genererar vi också resurser till ett trafiksäkert beteende. Jag har inte helt klart för mig om även Socialdemokraterna har diskuterat de här frågorna.

Nu pågår en utredning, och utredaren har begärt att få en förlängning. Jag ser inget märkvärdigt med det.

Vad skatteutskottet och trafikutskottet har diskuterat kan jag inte beröra eftersom jag svarar för socialförsäkringsfrågorna. Detta ligger på mig eftersom det handlar om ganska mycket pengar som ska överföras för rehabiliteringen. Det är av den anledningen som denna utredning ligger på mitt bord.

När det gäller Lars Elindersons fråga om en individuell försäkring kan man säga att det på sätt och vis är det eftersom man säger att trafiksäkerhet ska löna sig. Grupper som man bedömer har låg risk för att orsaka trafikskador och skada sig själv ligger lägre när det gäller premier. På sätt och vis har vi redan de tankarna. Jag tror visst att utredaren också kommer att fundera på de här frågorna.

Anf. 32 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är intressant att lyssna på såväl statsrådet som Lars Elinderson. Ni pratar precis som om det inte pågår något trafiksäkerhetsarbete och som om man inte tar ett individuellt ansvar. Skillnaden är den att man tar ett individuellt ansvar för sin trafikförsäkring. Den påverkas av hur mycket man kör. Om man kör trafiksäkert får man en bonus till exempel. Man kan ta en hel- eller halvförsäkring. Det finns många olika saker som påverkar den trafikförsäkring man har i dag. Därför finns det ett tydligt individuellt ansvar.

Nu talar vi om att man också ska ta ett individuellt ansvar för den kroppsskada man får själv. Det kan vara olika faktorer som påverkar vad som i framtiden blir en fråga för rehabilitering. Det kan vara en trafikolycka, men det kan också vara en arbetsskada som man har fått på sitt arbete eller en skada som man har fått på sin fritid. Vem ska avgöra vilken del av denna skada som ska omfattas av trafikförsäkringen? Det är den typen av problem som uppstår när man börjar prata om att trafikförsäkringen också ska ta hand om rehabiliteringsinsatserna och de sjukvårdskostnader som kan uppstå där.

Alla de här frågorna är över huvud taget inte utredda. De är inte uppe till diskussion innan man lägger fram ett förslag om att införa en särskild trafikförsäkringspremie. Det handlar i runda slängar om ca 700 kronor per försäkringstagare. Nu går det ena året efter det andra. Jag har räknat ut att på tre år plockar regeringen in 10 ½ miljard kronor utan att det har kommit något förslag om en så kallad rehabiliteringsförsäkring. Man plockar in 10 ½ miljard av försäkringstagarna. Det enda de får är en höjd försäkringspremie. Det påverkar inte trafiksäkerheten. Ni plockar in 10 ½ miljard eller 2 100 kronor i en extra skatt av människor med trafikförsäkring under de här åren om man utgår från att det kommer ett förslag den 1 juli 2010. Kommer det senare blir det ännu mer. Får vi en ny regering blir situationen en annan naturligtvis. Men så är det faktiskt med det förslag som Cristina Husmark Pehrsson arbetar med. Man börjar i fel ände.

Det vore väl bättre att man gick igenom den här frågan mer ordentligt och inte hade så bråttom utan diskuterade om det är möjligt att göra sådana förändringar som utredningen nu ska titta på. Ta fram ett sådant förslag, så får vi granska det först och se om det över huvud taget är möjligt!

Jag är ytterst tveksam för egen del, och mitt parti är också ytterst tveksamt till att genomföra en sådan förändring. Vi tror nämligen att det uppstår väldigt många konstiga situationer för enskilda människor där försäkringsbranschens tjänstemän ska avgöra om det här är en rehabiliteringskostnad som försäkringsbranschen ska ta eller om det är en rehabiliteringskostnad som samhället och sjukvårdshuvudmännen ska ta.

Den typen av avvägningar är över huvud taget inte belysta, men vi är helt övertygade om att det kommer att bli så, för så är det i andra länder som har den här typen av uppdelning. Det är ju därför vi i Sverige hittills har sagt nej till den här typen av försäkringslösningar.

Använd trafikförsäkringen för plåtskador, där den hör hemma!

Anf. 33 LARS ELINDERSON (m):

Herr talman! Även jag tycker naturligtvis att det hade varit väldigt bra om alliansregeringen hade suttit längre så att man hade haft mer tid på sig att förbereda de förändringar som skedde när man tillträdde efter 2006 års val. Men ibland kommer man i en sådan situation att man måste fatta beslut och genomföra åtgärder som kanske kräver mer omfattande utredning. Jag har all förståelse för att en utredning av en sådan här förändring av trafikförsäkringen kommer att ta en viss tid.

Jag instämmer i det statsrådet säger: Den förändring som initieras inledningsvis innebär att grupper som har låg risk får lägre premier. Men det jag är ute efter är att individer som har låg risk faktiskt också kan få lägre premier och att man bedömer premien utifrån den enskilde trafikanten. Jag är helt övertygad om att den mest verksamma åtgärden för att få en trafiksäker miljö är att få den enskilde trafikanten att få ett mer trafiksäkert beteende i trafiken. Vi har erfarenheter från andra länder där man också kan se att det fungerar på det sättet.

Också allmänheten delar den här uppfattningen. Motororganisationen FMK har gjort en bred enkätundersökning där man konstaterar att sju av tio svenskar tycker att försäkringspremien ska vara högre för dem som begått förseelser i trafiken och lägre för dem som kör nyktert och håller hastighetsgränserna. De ska inte betala lika hög trafikförsäkringspremie som den som bryter mot lagen.

En sådan här förändring kräver lagändringar. För att kunna ta hänsyn till körbeteende när trafikförsäkringspremien sätts behöver försäkringsbolagen bland annat tillgång till uppgifter om tidigare trafikbrott, vilket man inte har i dag. Jag upprepar frågan: Är statsrådet beredd att ge tilläggsdirektiv till utredaren så att vi snabbt kan få till stånd en sådan här lagstiftning?

Anf. 34 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Lars Johansson, det händer väldigt mycket med trafiksäkerheten, men vi kan inte blunda för att kostnaderna för sjukpenning och sjukersättning beroende på trafikskador har ökat markant. Det tyder väl inte på att vi är framme vid någon godtagbar situation, utan här behöver göras ännu mer.

Vi måste kanske göra klart för oss att den extraskatt som har tagits ut var första delen av att göra trafikförsäkringen obligatorisk. Den är nu betald. Vad är det då man har betalat för? Det behöver framgå klart. Jo, det handlar om att trafikanterna nu bär kostnaderna för gamla skador. Det var också ett krav från försäkringsbolagen, för annars skulle det lätt kunna komma in kanske nystartade försäkringsbolag som skulle ta över den obligatoriska trafikförsäkringen men som skulle slippa undan de kostnader man har för gamla skador. De skulle då kunna börja från ruta ett och så att säga hämta hem – jag ska inte säga vinsten, men det hade blivit betydligt enklare och betydligt mindre kostsamt för de nya företagen. Detta var steg ett, och nu bär trafikanterna kostnaderna för de gamla skadorna.

Vad vi nu utreder är hur kostnaderna för kommande skador ska bäras och hur det ska ske. Det är det vi utreder. Jag ville bara att det skulle stå klart: Visst har man fått någonting för pengarna.

Jag har själv besökt Finland. Där har man haft den här försäkringsformen sedan 1950-talet. Man tycker att den har fungerat väldigt väl, i alla fall av det jag har fått fram under mina besök. Den fungerar så väl att man till och med har kopplat in hälso- och sjukvården i denna försäkring nu. Därför tycker jag att det är viktigt att vi får den här försäkringen. Jag tror och har också sett att den kommer att ge väldigt mycket positiva effekter för dem som kör bil och när de blir omhändertagna.

Lars Johansson avslutar med att säga att plåtskador och människor ska behandlas på olika ställen. Ja, så har vi det ju i dag, och det är väl många med mig som kan konstatera att det faktiskt tyvärr är så att bilen ibland blir snabbare omhändertagen och reparerad än människorna.

Jag tror att det vore bra med ett ekonomiskt incitament hos ett försäkringsbolag att se till att människor snabbt kommer på benen, att människor inte behöver gå med whiplashskador i många år innan de får stöd och hjälp utan får det omedelbart, att man får operation, behandling, sjukgymnastik och rehabilitering, att detta ska ske så snart som möjligt och att man inte ska behöva stå i kö till sjukvården för detta.

Jag tror att många skulle få snabbare hjälp om både plåtskador och människoskador så att säga handhades av ett försäkringsbolag som hade ordentligt incitament att vilja göra någonting åt detta snabbt.

Sedan kan jag hålla med Lars Johansson om det problem som har funnits under många år, nämligen uppdelningen av rehabilitering på en väldigt massa sätt. Det finns arbetslivsinriktad rehabilitering, medicinsk rehabilitering och social rehabilitering. Jag tycker att det många gånger har varit ett mischmasch. Den här uppdelning skedde 1992. Det är precis som Lars Johansson säger om när någon drabbas av hjärtproblem: Sker det på grund av anlag så är det medicinsk rehabilitering som gäller, men det är annorlunda om det sker på grund av att man kör i trafiken i sitt yrke och är stressbenägen. Vi har alltså olika typer av aktörer som ska hjälpa till. Jag tycker att detta är ohållbart i längden.

Anf. 35 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är ändå så att skatten på trafikförsäkringen också skulle bidra till finansieringen av de omfattande skattelättnader som föreslogs i budgetpropositionen 2006. Det utgjorde ju en del av den finansieringen och utgör fortfarande en stor del av finansieringen av olika skattelättnader, som resulterar i ganska stora belopp om året.

Nu tyckte jag att det blev intressant här på slutet, för nu kom vi in på det som är något av pudelns kärna i hela den här diskussionen, nämligen privatiseringen av sjukvården. Såvitt jag förstår är en tanke i detta att de privata försäkringarna – det blir privata försäkringar som man tar om systemet läggs om såsom här föreslås – blir en form av privat sjukförsäkring kopplad till trafikförsäkringen. Då kan försäkringsbranschen gå före med de personer som är drabbade av olika trafikskador, före andra människor, och finansiera det via denna försäkring. Då får vi ju två olika finansieringssystem till sjukvården.

Det blir väldigt intressant att se hur statsrådet har tänkt lösa den frågan, nämligen på vilket sätt det kommer att fungera, där människor som har drabbats av andra sjukdomar eller olycksfall ska få stå i en särskild kö för att personer med trafikskador ska få extra resurser så att de kan gå före när det gäller rehabilitering och liknande.

Då får vi ju två olika system i vårt sjukvårdssystem, där det inte är den enskilde patientens behov som avgör, utan det är om jag har en tillräckligt bra trafikförsäkring, som jag då enligt Lars Elinderson också ska ha individuellt anpassad och finansierad i större utsträckning. Då blir det personen med den stora plånboken som i större utsträckning kommer att få en bättre sjukvård än personen med mindre plånbok.

Anf. 36 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Vi avslutar med en sjukvårdsdebatt, och den tar jag gärna. Jag vill säga att det inte finns någon i den här kammaren som inte håller med mig när jag säger att vi ska ha skattefinansierad, allmän sjukvård som är tillgänglig för alla efter vars och ens behov. Det är prioritering nummer ett, och det finns ingen i denna kammare som säger emot det.

Om vi däremot har en annan utförare som på riksdagens eller landstingets uppdrag, genom skattefinansiering och utifrån kontroll, kan utföra sjukvård, som exempelvis Sankt Göran i Stockholm som jag inte tror att heller Lars Johansson vill lägga ned, och kanske på ett bra sätt kan hjälpa folk som behöver stöd och hjälp har jag ingenting emot det. Men den ska vara skattefinansierad, och den ska vara allmänt utformad efter vars och ens behov.

Det brukar vara så att om jag som invånare i Sverige är sjuk vill jag ha hjälp. Vem som är huvudmannen är jag inte lika intresserad av. Jag vill ha stöd och hjälp, och jag vill att det ska gå fort att bli frisk och komma på benen. Dessutom ska jag veta att sjukvården är skattefinansierad.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2007/08:591 om våldsutsatta kvinnor och rätten till sjukpenning

Anf. 37 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Gunvor G Ericson har ställt ett antal frågor till mig om framför allt våldsutsatta kvinnors rätt till sjukpenning och tar i sin interpellation bland annat upp en skrivelse från Motala kvinnojour i vilken det påtalas allvarliga brister i misshandlade kvinnors möjlighet till sjukskrivning.

Vad gäller rätten till sjukpenning för kvinnor som har utsatts för våld av sina män kan jag först konstatera att de svenska socialförsäkringssystemen är generella och obligatoriska och att välfärdssystemen omfattar alla. Försäkringskassan ansvarar för att den bedömning som sker av den enskildes rätt till sjukpenning i samband med sjukdom som sätter ned arbetsförmågan följer den lagstiftning som finns, i detta fall lagen om allmän försäkring.

I lagen står angivet att ersättning från den allmänna försäkringen ska utges vid sjukdom som sätter ned arbetsförmågan. När det gäller rätten till sjukpenning görs det en bedömning av arbetsförmågan i det enskilda ärendet.

Det görs således vid Försäkringskassan en individuell prövning av rätten till sjukpenning i varje enskilt ärende för att säkerställa att alla enskilda blir lika och korrekt behandlade. Jag utgår ifrån att Försäkringskassans beslut grundar sig på en professionell handläggning.

Jag vill även informera Gunvor G Ericson om att regeringen nyligen har gett en särskild utredare i uppdrag (dir. 2008:11) att göra en översyn av begreppen sjukdom och arbetsförmåga samt en enhetlig bedömning av arbetsförmåga, bland annat eftersom dessa begrepp är mycket centrala inom framför allt sjukförsäkringssystemet.

Som Gunvor G Ericson anger i sin interpellation har regeringen i november 2007 beslutat om en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, och stora satsningar för att stoppa detta våld har gjorts, bland annat ökat skydd till de våldsutsatta.

Regeringen har vidare i budgetpropositionen för 2008 presenterat ett samlat åtgärdspaket för att skapa fler vägar tillbaka till arbete. I åtgärds-paketet ingår bland annat satsningar på en rehabiliteringsgaranti och en utvecklad företagshälsovård. Som ett led i detta åtgärdspaket har regeringen presenterat förslag till en förändrad sjukskrivningsprocess med preciserade tidsgränser för de olika momenten vid prövningen av arbetsförmågan och med en tydligare utgångspunkt i individens förmåga och behov. Det är regeringens uppfattning att de samlade satsningarna kommer att leda till ett mer effektivt stöd till kvinnor, och regeringen ser därmed arbetet med att minska ohälsan som en viktig del i arbetet med att uppnå målet för jämställdhetspolitiken.

Anf. 38 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret. Jag ställde fyra frågor till ministern. Den första var: Kommer statsrådet att verka för att kunskapen om mäns våld mot kvinnor ökar hos Försäkringskassan, samt hur bedöms en psykisk krisreaktion, som en kvinna kan få, som sjukdom?

Min andra fråga var: Vad avser statsrådet att göra om de skador som de våldsutsatta kvinnorna har inte föranleder att de får sjukskrivning, och hur ska de då kunna gå vidare i livet utan att riskera det utanförskap som det ofta talas om?

För det tredje frågade jag vad statsrådet avser att göra för att våldsutsatta kvinnor ska kunna starta ett nytt liv och komma tillbaka i arbetslivet. Och när det framför allt gäller statsrådets ansvarsområde frågade jag hur handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor kan förverkligas.

Tyvärr tycker jag inte att jag riktigt fått svar på någon av dessa frågor, även om det ges ett svar i generella termer. Ministern säger att rätten till sjukpenning ska bedömas utifrån arbetsförmågan i det enskilda ärendet. Det håller jag med om, jag tycker att det är viktigt, men för att kunna göra det är det oerhört viktigt med kunskap hos dem som gör bedömningen av arbetsförmågan.

I de exempel som jag stött på, bland annat i Motala, har läkare enligt den lag som ministern nämner gjort bedömningen att kvinnan har rätt till sjukpenning, men sedan har Försäkringskassan gjort en annan bedömning. I kvinnornas brev till Försäkringskassan, där de beskriver situationen, hänvisar de till en stark psykisk press. Mannen har misshandlat, trassat, förföljt och hotat, bland annat med pistol. Vad kan det leda till?

Jo, uttröttning, magsmärtor, kraftig viktninskning, flytt från det egna hemmet, koncentrationssvårigheter, kraftlöshet, nedstämdhet – alltså psykiska krisreaktioner.

En av de största brister som kan finnas vid myndigheterna är just bristen på kunskap och förståelse. Ministern nämner i slutet av sitt svar olika reformer som regeringen planerar för att komma åt ohälsan, men ingen av dessa reformer har en specifik inriktning på att öka kunskapen om våldsutsatta kvinnors problem.

Och hur ser det ut i regleringsbrevet till Försäkringskassan? Ingenstans framgår att kunskap om mäns våld mot kvinnor är relevant för att kunna göra bedömningar i dessa fall. Att se våldet i nära relationer som en maktutövning, och att det har sin grund i ojämlikheten mellan könen, är ett perspektiv som är väl förankrat internationellt.

Min fundering är därför: Anser regeringen att det är en form av maktutövning? Jag tror att Försäkringskassans kunskap om denna problematik behöver öka. Som ministern säger gör Försäkringskassan ett professionellt jobb, men de gör det utifrån de förutsättningar de har.

I utredningen *Slag i luften*, som kom 2004, framläggs förslaget att det vid centrala myndigheter borde inrättas specialenheter för mäns våld mot kvinnor och barn. De utgår från Kvinnofredspropositionens utredning och går ett steg längre. De menar att en viktig del av arbetet för att motverka mäns våld är att institutionalisera kunskapen om det. De anställda ska alltså inneha specialistkompetens på området. Målet är inte att det ska behöva finnas hela tiden men att det ändå ska finnas någon form av specialistkompetens.

Anf. 39 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Först ska jag säga att jag inser och förstår att det är en mycket besvärlig situation för väldigt många. Jag vill klargöra det med en gång.

Det är en situation som vi önskar att ingen skulle behöva befinna sig i. Samtidigt vet jag att många organisationer gör ett fantastiskt arbete för att stödja och hjälpa kvinnor. Det gäller även kvinnor med barn, där barnen blivit offer och fått ta del av våldet, eller åtminstone bevittnat våld.

Låt mig ge ytterligare några svar. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att titta på riktlinjer för ohälsa, diagnoser och olika situationer. Ett 80-talet diagnoser har presenterats och ligger nu så att säga på läkarnas bord som stöd och hjälp för sjukskrivningar. Det fattades två diagnoser, och det var lättare psykisk ohälsa och smärtor och diffusa smärtsymtom.

Jag vet att man har diskuterat de här diagnoserna mycket. Utredningen har också här fått förlängd tid. Men under maj månad kommer Socialstyrelsen nu förhoppningsvis att presentera de diagnoser som är kvar och som jag tror till viss del kan röra de här kvinnorna. Det handlar just om lättare psykisk ohälsa, ångest och smärtor. Låt oss därför se någon vecka eller två framåt när Socialstyrelsen kan presentera riktlinjerna.

Det är viktigt att vi inte får en aggressiv diskussion mellan professionen, läkarna, hälso- och sjukvården och Försäkringskassan utan att man är samstämd och enig i utformningen av riktlinjerna. Då får vi inte heller

Prot. 2007/08:105
6 maj

Svar på
interpellationer

diskussioner på samma sätt mellan den sjukskrivande läkaren och Försäkringskassan, som man kanske tror överprövar.

Därför är det väldigt viktigt att riktlinjerna kommer även på det här området och att Försäkringskassan, Socialstyrelsen och läkarna är överens om detta.

En fråga som vi också har diskuterat i dag är vad arbetsförmåga är. Jag tror att vi är överens om att vi ska prata om det snarare än om diagnos, för det är så individuellt. Om vi nu ska hålla fast vid individen, hur man mår i den situation man befinner sig i, är det olika – varje människa är unik. Därför har jag tillsatt en utredning som ska titta på vad arbetsförmåga är. Ibland kan jag ha uppfattningen att vi säger det utan att veta riktigt vad vi menar med detta.

Arbetsförmågeutredningen kommer att presentera sin första del i juni och slutredovisningen om ett år. När det gäller bedömningen av arbetsförmåga, metoder och hur vi ska titta på detta kan det också vara ett starkt och stort led i detta arbete.

När det gäller Försäkringskassans kunskap och så vidare är ju Försäkringskassan en myndighet med stor professionalitet – det är vi överens om – och som har ansvaret att ta till sig och söka den kunskap som man behöver för att göra ett bra och viktigt arbete.

Vi har också försäkringsläkarna, som nu går in i en helt ny roll, att snarare vara rådgivare och överbrygga mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan på ett annat sätt.

När det gäller riktlinjer och beslutsstöd, arbetsförmågebedömningen och Försäkringskassans ansvar att tillägna sig sådan kunskap att man kan använda den på ett riktigt sätt tror jag att jag har gett några fler svar på Gunvor G Ericsons interpellation.

Anf. 40 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Ja, det var några ytterligare svar. Tack för det!

Jag vill då gå tillbaka till det regeringen skriver i sin egen handlingsplan om mäns våld mot kvinnor. Där står det: Det är statens och kommunernas ansvar att tillgodose de våldsutsatta kvinnornas behov av stöd och skydd. Regeringen skriver vidare: "Flera myndigheter har redan i dag uppgifter som syftar till att bekämpa detta våld. Det är emellertid regeringens bedömning att ytterligare tidsbegränsade insatser behöver genomföras de närmaste åren. Det handlar i många delar om åtgärder som syftar till att höja medvetenhet och kompetens."

Med tanke på det vill jag ändå fråga om det här med kunskapen hos Försäkringskassan, om man nu ska utbilda myndigheter för att kunna ge ett bra stöd till våldsutsatta med de behov som finns där. Det är jättebra att Socialstyrelsen ger riktlinjer, men det är just riktlinjer. Man måste alltid göra individuella bedömningar. Där är vi överens om att man ska utgå från individen. Men det kräver kompetens. Jag undrar ändå om det inte är viktigt att ge den signalen i riktlinjerna via regleringsbrevet att man ska öka kompetensen i fråga om mäns våld mot kvinnor och hur man ska kunna bemöta våldsutsatta kvinnor.

Att utredningen nu har fått förlängd tid till maj beror på att det är svårt. Det är ett område där diagnos bygger på symptom, där det inte alltid är svart eller vitt hur man drar gränsen mellan diagnoser. Det gör att det

krävs en oerhört stor kunskap för att kunna ta hänsyn till alla dessa bedömningar som man måste göra för varje individ.

Regeringens handlingsplan uttrycker att det finns ett behov av ökad kontakt mellan aktörer. Miljöpartiet anser att Försäkringskassan bör ha kontakt med kvinnojourerna och andra aktörer för att öka sin kompetens. Håller ministern med om det?

Prot. 2007/08:105

6 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 41 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag kan börja med att konstatera att för att man ska kunna göra ett professionellt och riktigt arbete fordras det politiska beslut och ökade resurser. Därför ser jag med glädje att min kollega Nyamko Sabuni har lagt fram en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld, förtryck och våld i samkönade relationer. När jag tittar i handlingsplanen ser jag att det handlar om en satsning på 800 miljoner kronor under tre år för att stärka skyddet för våldsutsatta kvinnor. Det är sammanlagt 56 åtgärder som beskrivs.

Det handlar om skärpning i socialtjänstlagen. Det handlar om att tillföra kommuner utvecklingsmedel och att höja ambitionsnivån. Det handlar om att Socialstyrelsen får i uppdrag att förbättra kunskapsstödet när det gäller arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. Det handlar om att förstärka tillsynen av Socialstyrelsens arbete när det gäller våldsutsatta kvinnor och barn.

Regeringen har gett Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete, IMS, i uppdrag att identifiera och kvalitetssäkra bedömningsinstrument som kan användas i socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld och varit våldsutsatta.

Regeringen höjer organisationsanslaget som Socialstyrelsen fördelar till organisationer som arbetar för att motverka våld mot kvinnor.

Det är sammanlagt 56 åtgärder, och detta var några av dem, och det är 800 miljoner kronor under tre år.

Jag håller med Gunvor G Ericson om att vi behöver resurser, politiska beslut och en medvetenhet. Jag vet att Försäkringskassan är helt medveten om att man måste se till att ha en ordentlig kunskap för att kunna fatta de rätta besluten.

Anf. 42 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Vi har tidigare i dag debatterat sjukskrivningsprocesserna i den hearing som var på förmiddagen. Det är ett stort och svårt område, och jag instämmer i att det behöver göras saker för att det ska bli ett bättre system.

Dock tror jag inte att de politiska beslut som Cristina Husmark Pehrsson hänvisar till, i det betänkande som behandlades i riksdagen förra veckan om en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, är tillräckliga. I grunden måste man ju vara överens om vad orsaken är till att det blir så här.

I den här propositionen finns det ingenting som tyder på att man har förstått grunden för makt och könsmaktsordning.

Det är bra att ministern i svaret på den interpellation som jag har skrivit säger att det behövs resurser, politiska beslut och medvetenhet. Det är vi helt överens om. Men för att vi ska komma dit tror jag att det är nödvändigt att ge riktlinjer till myndigheterna via regleringsbrev.

Med de orden hoppas jag att Cristina Husmark Pehrsson till nästa gång det ska skrivas regleringsbrev tar upp frågan om mäns våld mot kvinnor och att man har större kunskap. Ett sätt att kunna genomföra handlingsplanen är att också myndigheterna får konkreta uppdrag att jobba mot.

Anf. 43 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Försäkringskassan har en skyldighet att ha tillräckliga kunskaper, och om de inte har det och ser det som en brist är det deras skyldighet – jag utgår från att de gör det – att se till att skaffa sig dem. Inte minst kanske denna interpellation väcker sådana tankar och behov.

Gunvor G Ericson pekar också på någonting som är viktigt som behandlades tidigare i dag. När hon tar upp det kan jag inte låta bli att notera att vi ser att många fler kvinnor än män är sjukskrivna, är förtidspensionerade, ställs utan rehabilitering och så vidare. Det är därför vi har infört rehabiliteringskedjan. Vi har satsat 3,4 miljarder kronor på en förstärkt företagshälsovård för att hitta tidiga signaler, där det är viktigt att också arbetskamrater, fack, arbetsgivare och alla andra signalerar tydligt och tidigt om de ser att någon, i detta fall en kvinna, inte mår bra. Där har vi alla en skyldighet att agera. Det är också vårt ansvar.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2007/08:517 om sexuella övergrepp på djur

Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att ta för initiativ för att förhindra sexuella övergrepp på djur och om jag avser att ta initiativ till att föreslå en lagändring så att tidelag förbjuds i Sverige igen.

Att använda ett djur för sexuella ändamål är en fullständigt oacceptabel handling, och det är svårt att hitta ord som på ett bra sätt beskriver den avsky som jag känner inför sådana handlingar. Tack och lov är dessa företeelser ändå förhållandevis sällsynta. Det visar de utredningar som Djurskyddsmyndigheten på senare år har genomfört i syfte att kartlägga förekomsten av användning av djur för sexuella ändamål. Sedan 1970-talet har myndigheten fått kännedom om 227 fall som kan *misstänkas* utgöra handlingar av sådan karaktär att de är förenade med någon form av sexuellt motiv.

Det är svårt att föreställa sig dessa handlingar, och det är ännu svårare att smälta vad de faktiskt handlar om i praktiken. De ovan nämnda rapporterna visar nämligen att den absoluta majoriteten av de fall som myndigheten känner till inkluderar ett mycket allvarligt våld mot djuren. De ston på Jutagården i Skövde som Monica Green nämner i sin interpellation utgör ett typfall av den sortens handlingar som det främst gäller. Det handlar om skär- och sticksår i och omkring djurs könsorgan och ibland även på andra delar av djurens kropp. Det handlar om krosskador som tillfogats djur genom att man slagit dem med hårda föremål. Det handlar om djur som avlidit eller måst avlivas till följd av det våld och de skador

som åsamkats dem. Förekomsten av detta våld är så överväldigande att det sexuella motivet känns perifert. Precis som Monica Green nämner handlar det om misshandel av djur.

Handlingar av denna karaktär är fullständigt och helt uppenbart förbjudna. Varför sådana handlingar åberopas som ett stöd för införandet av ett tidelagsförbud förstår jag därför inte riktigt. Monica Green nämner också i sin interpellation att nuvarande djurskyddslag inte omfattar sexuella övergrepp som inte kan kopplas till en fysisk skada på djuret. Detta är inte sant. Djurskyddslagen omfattar också handlingar som innebär ett psykiskt lidande för djuret.

Jag tror att mycket skulle vara vunnet om debatten kring detta svåra ämne inte kretsar kring sådana fall som redan i dag är förbjudna. Jag skulle vilja vädja till er – mina kolleger – att hjälpa till att såväl i denna debatt som i andra samtal och debatter kring detta ämne lyfta fram de omständigheter som är betydelsefulla. Det är i detta sammanhang bland annat viktigt att skilja på vad som är straffbart, det vill säga kriminaliserat, och om rättssystemet lyckas identifiera, fånga och straffa dem som begått brott.

Det är i dag tyvärr få personer som blir åtalade för denna typ av brott. Det framgår om man granskar de uppgifter som Djurskyddsmyndigheten redovisat. Av myndighetens rapporter framgår att under perioden 2000–2005 polisanmälades 115 fall som rörde misstankar om användning av djur för sexuella ändamål. Endast i ett fåtal fall – som mest tio – har polisen gjort bedömningen att den handling som är aktuell kanske inte är straffbar. I övriga fall har polisen angett att spaningsuppslag eller spaningsresultat saknas och att brotten uppenbart inte går att utreda. I den absoluta majoriteten av fallen har det alltså rört sig om svårigheter att utreda vad som har hänt eller vem som har gjort något. Att utöka det kriminaliserade området hjälper ju knappast i dessa fall.

Mot bakgrund av att det tycks oklart för många vad som är tillåtet och vad som är förbjudet överväger jag om det möjligen finns ett behov av åtgärder för att förtydliga de bestämmelser som vi i dag har, så att såväl potentiella gärningsmän som allmänheten är informerade om vad som faktiskt gäller.

Anf. 45 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Tack så mycket, jordbruksministern, för svaret! Jag förstår att jordbruksministern har hängt upp sig på det exempel från Skövde som jag tog upp. Det tycker jag är lite synd. Men jag har full förståelse för att jordbruksministern gjorde det. Ett av skälen till att jag skrev interpellationen var ju just att det skett övergrepp strax utanför Skövde på en gård som heter Jutagården. Det var fruktansvärda övergrepp på hästar.

Men jag skrev inte interpellationen för att jag inte visste att *det* redan var förbjudet. Det är jag nämligen fullt medveten om. Jag skrev interpellationen eftersom det blev väldigt upprörda känslor i Skövde med omnejd i samband med detta. Och jag vet att det är mycket upprörda känslor i hela Sverige när man hör talas om sexuella övergrepp på djur.

Om nu inte jordbruksministern förstår mig, så förstår inte jag honom. Han menar att eftersom det redan är förbjudet om ett djur lider skada såväl psykiskt som fysiskt behöver vi bara upplysa folk lite mer. Jord-

Prot. 2007/08:105
6 maj

*Svar på
interpellationer*

bruksministern är alltså inte inne på att förbjuda själva handlingen. Det kan jag inte förstå.

Det handlar absolut inte om moral från min sida – tvärtom. Jag säger som Astrid Lindgren vid något tillfälle sade om sexuella handlingar. Hon sade ungefär så här: Folk får göra precis som de vill bara de inte ger sig på djur och barn. Det är så jag tycker att man ska se det. Alla sexuella handlingar på djur ska vara förbjudna, för då blir det så mycket lättare att följa lagen.

Nu är det svårt att avgöra om ett djur har lidit någon skada. Det är ganska svårt att se den psykiska skadan på djuret. En del kan man se, men det är svårt att bevisa. Därför är det lika bra att förbjuda alltihop. Jag tycker att det egentligen vore ganska enkelt att flytta fram positionerna så.

Dessutom är djur i beroendeställning till människor. Därför blir övergreppen än mer vidriga och fruktansvärda.

Den borgerliga regeringen har lagt ned Djurskyddsmyndigheten, men innan den borgerliga regeringen hann göra det hann Djurskyddsmyndigheten lägga fram ett förslag om hur en sådan här lag skulle kunna se ut. Den förra regeringen hade gett Djurskyddsmyndigheten i uppdrag att bland annat se hur vanligt förekommande detta var. Jordbruksministern hänvisar också till den rapport som Djurskyddsmyndigheten har gjort i fråga om hur frekvent det var. Det är som tur är, som jordbruksministern säger, inte så vanligt, men det förekommer.

Djurskyddsmyndigheten hade en rad förslag om vad man skulle kunna göra för att kriminalisera sexuella övergrepp på djur. Min fråga till jordbruksministern är naturligtvis: Vad har hänt med den här rapporten? Ni tog emot den för nästan ett och ett halvt år sedan, och i alla fall vad jag har kunnat se har ni inte gjort någonting åt det här.

Nu säger ministern i sitt svar att han överväger att förtydliga den lag som redan finns. Det är alltså inte att flytta fram positionerna, utan då säger man bara att det även fortsättningsvis ska vara förbjudet bara om det går att bevisa fysisk eller psykisk misshandel. Det är jag inte helt nöjd med.

Anf. 46 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Det är bra att jordbruksministern i så starka ordalag fördömer sexuella övergrepp på djur. Det vill jag säga inledningsvis.

Jag har under min tid i riksdagen sedan 1995 motionerat många gånger i den här frågan. Tolv år har det varit en socialdemokratisk regering som har suttit, och nu har det varit en alliansregering i snart två år. Jag har alltid fått avslag på mina motioner, oavsett vilken regering som suttit. Under de senare åren har man med anledning av mina motioner sagt att man avvaktar och överväger vad man ska göra.

Jag är medveten om att det inte bara är jättehemska frågor utan också väldigt svåra frågor, med mycket svåra överväganden. Det beskriver jordbruksministern i sitt svar.

Sedan blir jag lite konfunderad över de siffror som används om hur många fall det rör sig om. Jag tror att det finns ett stort mörkertal. Först skrivs det att sedan 1970-talet har man kännedom om 227 fall. Sedan skriver jordbruksministern att Djurskyddsmyndigheten tittat på detta och

att det mellan 2000 och 2005 var 115 fall. Det går inte riktigt ihop. Jag tror att det finns ett väldigt stort mörkertal.

I mina motioner har jag helt hållit mig till de sexuella övergreppen på djur. Det här med våld har jag inte blandat in, men jag är helt medveten om att det förekommer väldigt ofta.

Jag kan konstatera att sexuella övergrepp på djur, alltså tidelag, inte är förbjudet i lag i Sverige. Det har det varit en gång, men det är inte det i dag. Jag har motionerat om ett rakt förbud, och det finns ett väldigt stort stöd för det. Djurrättsorganisationer som Djurens Rätt, Lantbrukarnas Riksförbund, Sveriges veterinärförbund, Djurskyddet Sverige, har uttalat att de vill ha ett rakt förbud mot sexuella övergrepp på djur.

Jordbruksministern hänvisar till att man kan klara av det här i och med att djurskyddslagen täcker det. Men precis som Monica Green tvivlar jag på det. Man pratar om det psykiska lidandet hos djur. Hur ska man kunna bevisa psykiskt lidande hos djur? Vi vet ju från andra sammanhang hur stora diskussioner det blir om det och om djuren över huvud taget har några känslor eller inte. Hur ska vi kunna visa det? Där tror jag inte riktigt att man kommer åt detta och kan döma någon med den lagen.

Jordbruksministern slutar med att säga att ett utökat kriminaliserande av området knappast hjälper i dessa fall. Jag skulle vilja säga att om det tydligt i lag står vad man får göra och inte göra är det en ganska tydlig signal.

Jordbruksministern slutar lite, kan jag tycka, halvpositivt. Jag förstår inte riktigt vad det innebär att förtydliga bestämmelserna, men det kanske vi får veta under debattens gång. Informera allmänheten kan jag förstå att vi ska göra, men kanske får vi veta lite mer konkret vad det innebär. Det är mina frågor till jordbruksministern: Vad innebär att förtydliga bestämmelserna, och hur har man tänkt informera allmänheten om att detta inte är acceptabelt? Enligt mig borde det egentligen förbjudas.

Anf. 47 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Monica Green har tagit upp en mycket viktig fråga, en fråga som Vänsterpartiet också har motionerat om under den gångna motionstiden. Det är som de tidigare debattörerna här har sagt, att tidelag avskaffades i svensk lagstiftning år 1944. Den lagstiftning som vi har i dag talar om fysiskt eller psykiskt lidande för djuret. Det kan vara svårt att bevisa det, det är vi väl medvetna om, och därmed skyddar den här lagstiftningen inte heller djuren som vi vill värna.

Djurskyddsmyndigheten har tagit fram en rapport. Den visar enligt de siffror jag har att man 2000–2004 anmält 209 fall av sexuella övergrepp på djur, framför allt hästar, men även hundar, nötkreatur och katter finns med. Djur uppvisar skador på könsorgan, både vaginala och anala, penetrationsskador samt skär- och stickskador. Det är också aborterade föl som finns med och annat. Det är många veterinärer som har tagit upp den här problematiken.

Därför vore det bra och viktigt om jordbruksministern kunde flytta fram positionerna och tydliggöra regeringens ställningstagande i frågan. Han försöker öppna lite grann, men jag tycker inte att det är så tydligt, utan ungefär som att nu ska vi informera människor om att det inte är så bra att begå sexuella övergrepp på djur. Det tycker jag är en lite lam hållning från regeringens sida, särskilt om vi betänker att det redan finns

ett förslag som Djurskyddsmyndigheten lade fram innan de var tvungna att lägga ned sin verksamhet.

Därför hoppas jag att jordbruksministern ska bli tydligare när det gäller att behandla alla de människor och djur som påverkas av det som har skett. Djur är värnlösa. Vi uppfostrar först djuren till att umgås med människor, och sedan kommer människor och begår fatala övergrepp. Jag tror att vi var många som berördes av de bilder som vi fick se utanför riksdagen för någon vecka sedan. Vi kunde se hur djur används i porrfilmer, sexindustri och så vidare. Men vi vet att det sker också i andra former.

Min förhoppning är att jordbruksministern kommer att svara på hur han tänker hantera rapporten från Djurskyddsmyndigheten och de förslag som har tagits fram och som skulle innebära att man kan täppa till de hål vi har i lagstiftningen. Sedan kan jag självklart se att det finns juridiska komplikationer, men här handlar det om att vi som lagstiftare vill ge uttryck åt ett förhållningssätt som ska vara gällande i de här frågorna.
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

7 § (forts.) Svar på interpellation 2007/08:517 om sexuella övergrepp på djur

Anf. 48 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag skulle vilja börja den här debatten med att först och främst tacka för den interpellation som har kommit. Den ger mig och regeringen en möjlighet att förklara den lagstiftning som vi har.

I sammanhanget vill jag också poängtera att problemet i första hand, enligt min uppfattning, inte är lagen. Problemet är faktiskt att det till de övergrepp som begås inte går att hitta någon förövare som går att lagföra. I de flesta fall går det dessutom inte ens att hitta en misstänkt. Jag kan med detta sagt konstatera att många människor säkert är upprörda. Man kräver handling från samhällets sida när människor begår den typ av brott som vi diskuterar här.

Jag vill alltså igen konstatera att sexuellt nyttjande av djur straffbeläggs främst genom bestämmelserna om djurplågeri i brottsbalken. Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, vanvård eller på annat sätt otillbörligen utsätter djur för lidande ska dömas till böter eller fängelse.

Av lagstiftningen framgår också att för att en handling ska vara straffbelagd krävs det ett lidande. Utifrån rättspraxis, det är kanske det vi mest diskuterar, kan vi alltså konstatera att även ett psykiskt lidande räknas som lidande och kan straffbeläggas.

Utöver detta finns det bestämmelser som är straffsanktionerande. Det är till exempel bestämmelserna om olaga våldsskildring som också kan innefatta att man har djur med i denna våldsskildring. Det är alltså viktigt att skydda djuren mot lidande, oavsett om lidandet beror på att djuren utsatts för en sexuell handling eller andra former av övergrepp.

Problemet består, jag måste upprepa det, främst i att det är svårt att känna till vem som har begått ett utfört brott. Ett effektivt sätt att lagföra personer som utför de här handlingarna har vi. Till stor del handlar detta om ett bevisproblem. Där har vi alltså problematiken.

Trots detta vill jag för tydlighetens skull upprepa, eftersom jag ser allvarligt på de här sakerna, att det är under övervägande från min sida huruvida vi behöver ett förtydligande av de bestämmelser vi har i dag så att allmänhet och potentiella gärningsmän är bättre informerade om vad som gäller.

Anf. 49 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Tack så mycket, jordbruksministern! Men vi kommer ju inte längre. Jordbruksministern påstår att det är bra som det är. Han är nöjd med den nuvarande lagstiftningen. Det är bara det att förövarna inte vet vad som gäller, säger ministern. Han är nöjd med den lagstiftning som finns i dag, att det är tillåtet att begå sexuella övergrepp på djur. Bara inte djuret lider, säger jordbruksministern här. Vem ska bevisa motsatsen?

Jag tycker inte att man kan vara nöjd med det. Det skulle ju vara en kraftig markering från vår sida om vi säger att det inte är tillåtet. Precis som jag sade i mitt förra inlägg handlar inte det här om moralism, absolut inte. Folk får göra som de vill, bara de inte ger sig på djur och barn.

Jordbruksministern borde kanske titta på Norge. Där har man bestämt sig nu. Efter långa diskussioner både med enskilda och med organisationer har den norska regeringen lagt fram ett lagförslag som är väldigt skarpt, där sexuella övergrepp på djur förbjuds och plikt att anmäla brott mot djur införs. Det ska nu ut på remiss. Det kanske kunde vara något att titta på hur Norge gör. Skulle jordbruksministern kunna tänka sig att åka till Norge och titta närmare på det exemplet?

Varför inte ta det material som Djurskyddsmyndigheten redan har lagt fram som förslag? Visserligen har ni lagt ned Djurskyddsmyndigheten, men ni kan ändå använda de förslag som den hann utforma innan ni lade ned den. Det går att skicka ut det förslaget på remiss och sedan utforma lagstiftning, för så noggrant har man gjort rapporten.

Det blir mina frågor: Kan jordbruksministern tänka sig att titta på det norska förslaget, som de arbetar med nu? Eller kan jordbruksministern tänka sig att införa förslaget som Djurskyddsmyndigheten arbetade fram innan ni lade ned den?

Svårt att bevisa, säger jordbruksministern. Är allt som inte går att bevisa tillåtet då? Det blir lite holländsk attityd, tycker jag. Vi kommer ändå inte åt de där hascharna så vi kan lika gärna tillåta det. Jag tycker att det blir lite *laissez-faire*.

Vi ska väl tydligt markera från samhällets sida vad vi tycker är rätt och riktigt och vad vi tycker är fel. Det är ett civilt samhälle som sätter upp normer och regler och tar kraftigt avstånd från det som vi tycker är fel. I det här fallet hoppas jag att jordbruksministern håller med mig om att sexuella övergrepp på djur är något som samhället inte ska acceptera.

Det borde vara så att det inte bara är brottsligt om man kan bevisa att djuret har lidit skada, för det är väldigt svårt att bevisa det. Det skulle vara mycket lättare att ha en lagstiftning där alla har begått ett brott som har förgripit sig sexuellt på ett djur.

Anf. 50 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Vi fortsätter nu en diskussion som har varit avbruten i två timmar. Det känns lite knepigt att komma in nu. Dessutom missade jag de två första minuterna på jordbruksministerns anförande, vilket jag beklagar. Jag var på gruppmöte, och dörren hade låsts – så vi kom inte ut! Men nu är jag i alla fall här.

Djurskyddsmyndigheten föreslog konkreta åtgärder för att komma till rätta med problemet. Bland annat ansåg man att sexuellt umgänge med djur samt andra handlingar där djur används av människor för sexuella ändamål ska förbjudas genom att en särskild bestämmelse införs i djurskyddslagen. Sedan föreslog man en ändring i brottsbalken när det gäller olaga våldsskildring, så att sexuellt våld och tvång även omfattas av regleringen när det gäller djur. Man anser att det är angeläget att rättsväsendets hantering av ärenden där djur har utnyttjats sexuellt och utsatts för brott förbättras. Myndigheten har lagt fram konkreta förslag.

Tänker jordbruksministern gå vidare med dessa förslag? Det är oerhört väsentligt och viktigt att få svar från jordbruksministern.

Sedan har vi frågan om hur vi jobbar med djurskyddstillsynen. Jag upplever att den skulle behöva förbättras i många kommuner runt om i landet där man inte hinner med den tillsyn som faktiskt skulle behövas av djurskyddet. Det kanske går att göra en del förbättringar inom dessa områden. Jordbruksministern kanske har en del konkreta förslag på hur man ska jobba vidare med dessa frågor. Det handlar dels om djurskyddet, dels om lagstiftningen och dels om att få i gång en diskussion om hur vi hanterar djur som är i beroendeställning till oss människor.

Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Vi tittar på hur lagstiftningen utformas i framför allt vårt närområde men också i andra delar av världen. Det är för att vinna erfarenheter. Vi vill dra nytta av denna erfarenhet från andra delar av världen.

Vi har bland annat tittat på det norska förslaget. Utifrån den bedömning vi gör kan vi konstatera att den norska lagstiftningen innebär en förändring – om det blir som förslaget lyder. Men vi konstaterar att det i sista hand blir en bedömningsfråga vad som är ett sexuellt nyttjande av djur.

Låt mig ta några exempel. Är det, och ska det vara, lagligt att på ett kön stryka på något som för exempelvis en hund smakar eller luktar gott, för att låta denna hund slicka av det som är påstruket på könet? Ska det vara tillåtet att smeka en tik på spenarna av kärlek, eller ska det räknas som ett sexuellt nyttjande av djur? Det blir ytterst svåra bedömningsfrågor att ta ställning till även med en förändring av lagstiftningen.

Jag upprepar nu för tredje gången att det inte är tillåtet att nyttja djur så att de lider fysisk eller psykisk skada. Vad det är i det enskilda fallet måste avgöras av domstol. Det finns inget annat i vårt rättsväsende att ta till. Vi kan inte i denna lagstiftning förtydliga allt och räkna upp allt eller undanta saker och ting. Lika lite kan vi göra det i exempelvis trafiklagstiftningen. Där finns en generell paragraf som säger att man inte får framföra ett fordon så att man begår en vårdslös gärning, men det är inte specificerat vad alla typer av vårdslösa gärningar är. Det är upp till domstol att avgöra det efter en prövning.

Låt mig för protokollets skull också förtydliga följande. Jag hoppas att jag inte har sagt att det är problem med att bevisa saker och ting. Det stora problemet ligger i att hitta gärningsmän och -kvinnor. Det är där problemet ligger. Det är lätt att konstatera att ett brott har begåtts. I de flesta av de fall som har rapporterats i den undersökning som Djurskyddsmyndigheten har gjort är det helt klart att sakläget är sådant att handlingen är straffbar, men frågan är vem som har tillfogat djuret det psykiska och fysiska lidandet.

Vi har just nu en proposition i riksdagen som tar upp djurskyddsfrågorna. Det innebär att ansvaret förs över från kommun till länsstyrelse.

Anf. 52 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jordbruksministern sade att problemet var att det är en bedömningsfråga. Sedan ändrade han sig under de sista 30 sekunderna och sade att det kanske inte bara är en bedömningsfråga utan att det också är svårt att få tag på förövarna.

Om bedömningen faller på att det är svårt att bevisa – då är det så i all lagstiftning vi ska införa. Varje gång man i Sverige diskuterar nya lagstiftningar finns det alltid människor som frågar var gränsen ska dras. Var ska gränsen dras, och hur ska det gå till? Det blir alltid så när nya lagar införs. Sedan är det rättspraxis som visar var gränserna hamnar. Det är trist att använda sig av det argumentet, men jordbruksministern ändrade sig på slutet och kom på att det inte var fråga om det skälet. I stället var det fråga om att det inte går att få tag på förövarna.

Jag vet ett bra sätt. I stället för att ha det som i dag, nämligen att det är förbjudet bara om det går att bevisa att djuret har lidit fysisk eller psykisk skada, är det bättre att införa en lagstiftning där alla som har förgripit sig sexuellt på ett djur har gjort något lagvidrigt. Då visar vi från samhällets sida vad vi menar. Då gör vi en kraftfull markering. Om det blir en skyldighet att anmäla när man har sett ett sådant brott kan vi lättare komma åt förövarna.

Politik är att faktiskt vilja gå vidare, sätta ned foten och säga att vi nu ska införa en lagstiftning som skärper reglerna – att det ska vara förbjudet med sexuella övergrepp på djur. Jag hade velat att jordbruksministern hade sagt detta i dag. Jordbruksministern har ytterligare två minuter för att säga detta. Jag hoppas än.

Anf. 53 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tack än en gång för den debatt som förevarit. Den är viktig och angelägen.

Låt mig i mitt avslutningsanförande konstatera att den tidigare lagstiftningen försvann 1944. Det är en bit över 60 år sedan. Ett antal regeringar har passerat sedan dess. Jag förmodar att många av regeringarna, av vilka ett flertal har varit socialdemokratiskt märkta, har funderat över frågan och kommit fram till den lag vi har i dag.

När jag funderar över den lag vi har i dag anser jag att vi måste överväga om det finns ett behov av åtgärder som förtydligar de bestämmelser som finns i dag. Så har ingen regering, mig veterligen, uttryckt sig tidigare. Med det vill jag än en gång tacka för den här debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2007/08:506 om regional fördelning

Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Ulla Andersson har frågat näringsministern om regeringen har för avsikt att utvärdera den ekonomiska politiken ur ett regionalt perspektiv. Hon frågar också om regeringen avser att vidta några åtgärder för att minska de regionala skillnaderna.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Regeringen följer den regionala utvecklingen noga och kommer naturligtvis att göra så även i framtiden.

Regeringens viktigaste uppgift är att bryta utanförskapet i samhället. Den ekonomiska politiken är inriktad mot att sysselsättningen ska öka i landets alla delar. Jobbskatteavdraget är ett viktigt inslag i politiken som ökar lönsamheten av att jobba för främst låg- och medelinkomsttagare. Därmed minskar trösklarna in i arbete för dem som idag helt eller delvis lever på olika bidrag och transfereringar. Till de prioriterade grupperna hör bland annat invandrare, unga, äldre och kvinnor, för att nämna några exempel. Efter hand som politiken får effekt kommer sysselsättning och arbetsinkomster att öka bland dessa grupper som tidigare levt i utanförskap. Detta gäller inte minst i de regioner som i dag har en låg sysselsättningsgrad.

Som framgår av den analys som Ulla Andersson har beställt från riksdagens utredningstjänst medför regeringens politik ökade inkomster med i genomsnitt 6 400 kronor per person. Detta är, som tydligt framgår av analysen, enbart den direkta kortsiktiga effekten. Den långsiktiga effekten, när väl fler kommer i arbete, innebär ytterligare höjda arbetsin-

Anf. 55 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret. Det kändes nästan som att jag hade hört det förut. Det kändes också som att han upprepade någonting han hade sagt tidigare. Det gick av sig självt på något sätt.

Att hela Sverige ska leva brukar vara parollen som används i den politiska debatten. Moderaterna kanske inte har varit de främsta förespråkarna av den politiska hållningen. De kanske inte heller är kända för en rättvis fördelningspolitik. När då Moderaterna får så starkt inflytande över den ekonomiska politiken i regeringen påverkar det så klart. Vi kan se de största ekonomiska inkomstskillnaderna någonsin, och de regionala klyftorna ökar.

Reform efter reform som läggs fram får konsekvenser för regionalpolitiken och för inkomstfördelningen. Regeringen säger sig vara medveten om att de regionala skillnaderna behöver minskas om människor ska ha möjlighet till likvärdiga förutsättningar oavsett var i landet de bor. Ändå för man en sådan här politik. Skillnaderna kommer av vad jag kan se att fortsätta att öka.

De skatteförändringar som regeringen gärna kallar jobbskatteavdraget har gett en tredjedel till den rikaste decilen av den totala förändringen av inkomsterna. Skatteförändringarna har gett 26,5 procent till den rikaste tiondelen. Nu är det så att en stor grupp av dessa människor bor i Stockholm och närliggande kommuner.

Om man tittar på hur det ser ut kan man se att stockholmarna har fått 750 kronor i månaden, alltså 9 000 kronor per år, medan en i Norrbotten har fått 450 kronor mindre i månaden, eller 5 400 kronor mindre per år. En i Jämtland har fått 5 300 kronor mindre än en stockholmare, eller 442 kronor i månaden. I Gävleborg, som jag kommer från, har man fått 4 800 kronor mindre än stockholmarna. I Värmland är det 4 100 kronor mindre, eller 342 kronor i månaden.

De ekonomiska skillnaderna beror också på att man bor i olika regioner och att vi vet att det i storstäder bor människor med högre inkomster. I mitt hemlän var det när ni ändrade fastighetsskatten *en* fastighetsägare som tjänade på reformen. Nu kan jag läsa i tidningen att 89 procent får höjd fastighetsskatt i den här deklarationen.

Men förutom det kan man också se att er ekonomiska politik får konsekvenser för samhällsservicen. Skatteverket drar ned, Försäkringskassan också. Ni ska privatisera apoteken. Vem vet vem som vill driva ett apotek i Norrsundet efter det? Komvux, som är väldigt viktigt ur ett regionalpolitiskt perspektiv, dras in, liksom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Ni har infört flytt från första dagen, försämrat reseavdraget och så vidare. När samhällets service försämras drar också de privata sig tillbaka. Det här får konsekvenser rakt igenom. Jag tänker framöver komma in lite mer på er politik kring de frysta statsbidragen, som också drabbar dessa län väldigt hårt.

Men, som sagt, när nu regeringen har bedrivit en sådan här politik, som ökar de regionala skillnaderna och de ekonomiska inkomstskillnaderna i landet, får det konsekvenser. Är finansministern medveten om detta? Var det här någonting ni kände till? Ni hade en tabell i höstbudge-

Svar på
interpellationer

ten, i budgetpropositionen, där ni visade på de ökade regionala skillnaderna. Men när man sedan ringde till Finansdepartementet var det lite svårt att få reda på vad som låg bakom. Men efter gediget utredningsarbete av riksdagens utredningstjänst kunde man se att det fanns en hel del bakom detta.

Är finansministern medveten om detta? Vad tänker han göra åt det? Det kan väl inte vara rimligt att man medvetet bedriver en ekonomisk politik som ökar de ekonomiska skillnaderna i landet och försämrar förutsättningarna för att bedriva en aktiv regionalpolitik?

Anf. 56 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Det är alltid lika fascinerande att ta del av vänsterretoriken när det gäller att tala om de ojämlika villkoren framför att se till hur en större kaka ska fördelas. Jag drar mig ständigt till minnes citatet från en äldre vänsterprofil – jag tror i och för sig att det var en socialdemokrat – som uttryckte sig ungefär så här: Armod fördras förvånansvärt lätt, om det bara delas lika av alla.

Här ligger egentligen grunden till det vi i dag kallar jantelagen. Man ser först till något slags orättviseperspektiv innan man försöker fundera över hur vi ska kunna skapa så mycket som möjligt och sedan rättvist fördela det. I exemplet som interpellanten Ulla Andersson tar fram beskrivs det som att Stockholms län har fått en oförtjänt vällovlig tilldelning av en förtjänstfull politik av regeringen genom att man har fått den största andelen höginkomsttagare. Sedan jämför man detta med att man i Gävleborg har fått mindre i plånboken än denna stockholmaren, som har fått det bättre enligt denna utredning. Interpellanten hade fler exempel.

Nu är det så att vi har en överenskommelse politiskt i landet om en progressiv skatteskala. Det innebär att de som nu har större inkomster också betalar mer i skatt relativt sett. Är det någonting som Ulla Andersson vill ändra på? kan man fråga sig.

Den andra fråga som kommer fram är om stackaren i Gävleborg egentligen har fått det sämre. Jag tror inte att det är så. Jag tror att man har fått det bättre även i Gävleborg. Men det är klart att man kan ha fått det sämre än stockholmaren relativt sett. Då kommer jantelagen fram. Därför skulle jag också vilja ställa frågan till finansministern, som har avgivit ett svar som jag tycker är väldigt konkret på den här punkten, om det är så att finansministern först och främst avser att minska de regionala skillnaderna till varje pris, även om det försämrar för det stora flertalet av den svenska befolkningen, eller om målet för regeringens politik är att göra det så bra som möjligt för så många som möjligt för att sedan kanske rätta till fel på marginalen.

Jag förvånar mig också över att man kan ha så olika formler för medborgarnas tillväxt som den interpellanten ger uttryck för och den som kontrasteras i svaret från finansministern. Den alltmer tynande vänsterideologiska idén om ett högskattesamhälle som fråntar medborgarna ekonomisk styrka och ger ett minskat eget ansvar och därmed individuell isolering inom kollektivets dunkla ansvar för att främja var och en står här som jag upplever det, fru talman, i bjärt kontrast mot en satsning på att först göra det så bra som möjligt för så många som möjligt. Den nya regeringens politik har en väldigt tydlig inriktning på att satsa på låg- och medelinkomsttagarnas förbättring.

Att man fortfarande kan göra jantelagen gällande i denna kammare på detta sätt är för mig häpnadsväckande och förvånande. Jag skulle gärna vilja be interpellanten utveckla tankarna om hon verkligen tror att svenska folket generellt sett har fått det sämre under såväl en högkonjunktur som en borgerlig regering, eller om det är så att det stora flertalet har fått det mycket bättre och att det utifrån det perspektivet sedan är bättre att fundera över att rätta till de eventuella fel som kan finnas på marginalen. Eller ska vi börja med att ifrågasätta den politik som uppenbarligen har fört ett stort flertal människor från utanförskap in i gemenskapen som arbetande? Detta finns det tydliga belägg för. Inte bara högkonjunkturen utan även regeringens politik har givit rätten till del av detta.

Eller ska vi börja igen med en högskattepolitik som kanske leder till att allt fler hamnar i utanförskap och att kilarna kommer att sättas in på ett sätt som vi känner igen från tidigare socialdemokratiska regeringar med stöd av Vänstern?

Tycker inte interpellanten att det är lite intressant att se en utveckling som den vi just nu har i det här landet, där allt fler kommer i arbete och – som avslutningsvis beskrivs i finansministerns svar – ger en helt annan analys över det långsiktiga perspektivet.

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det går inte att diskutera regional fördelning utan att diskutera utanförskap. När vi tittar på vad utanförskapet är ser vi att det i mycket handlar om att människor som har en svagare ställning på arbetsmarknaden inte har haft lika stora möjligheter att få jobb och att försörja sig på sitt eget arbete. Därför har en tydlig aspekt varit stora regionala skillnader i arbetslöshet och högre grad av långtidsarbetslöshet i de regioner som har haft en sämre utveckling. De ungdomar som har blivit arbetslösa har varit arbetslösa under en längre tid. Vi har också haft mer av deltidsarbetslöshet.

Vi har sett att sysselsättningsutvecklingen i de här regionerna har varit sämre för ungdomar, för äldre, för invandrare och för andra grupper. Därför är det glädjande att när vi nu ser att utanförskapet börjar komma på reträtt har det också stora effekter i de här regionerna.

Jag kan ta Dalarna som ett exempel. Där har sjukfrånvaron de senaste två åren minskat med 30 procent och arbetslösheten med 35 procent. I Norrbotten har sjukfrånvaron minskat med 35 procent och arbetslösheten med 25 procent. I Gävleborg har sjukfrånvaron minskat med 35 procent och arbetslösheten med 20 procent. I Västernorrland är det 20 procent på sjukfrånvaron och 25 procent på arbetslösheten.

När vi börjar rulla tillbaka utanförskapet kommer också sysselsättningseffekterna hos de grupper som tidigare har haft det tuffare. Det kommer naturligtvis att ha effekter på de regionala skillnaderna. Det kommer naturligtvis att ha effekter på den rättvisa fördelningen och på klyftorna i samhället. Det är spegelbilden av varför klyftorna har ökat de senaste decennierna. Och varför har den regionala arbetslösheten ökat? Varför har ungdomsarbetslösheten och deltidsarbetslösheten ökat de senaste decennierna? Jo, därför att man har misslyckats med sysselsättningspolitiken eftersom full sysselsättning inte har varit normen för de tidigare regeringarna.

Det vi gör är att återupprätta full sysselsättning som norm. Det gör vi genom att se till att arbetsutbudet ökar. Vi gör det genom att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt så att fler människor varaktigt och långsiktigt kan anställas utan att det driver upp inflation eller skapar obalanser. Vi gör det genom att underlätta för människor att anställas.

Allt det här handlar om att också återupprätta det som är konsekvensen av full sysselsättning, nämligen rättvisa, även i dess regionala mening. Ulla Andersson ställer frågan: Det kan väl inte vara så att en regering medvetet har försökt öka skillnaderna? Nej, jag är övertygad om att de ökade klyftor som vi såg under den period när Vänsterpartiet och Socialdemokraterna styrde Sverige inte var en medveten önskan ifrån vare sig Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna. Men det var en i det närmaste ofrånkomlig konsekvens av att man inte klarade av att få en fungerande arbetsmarknad och att man inte klarade av att driva en konsekvent sysselsättningspolitik. När den fulla sysselsättningen börjar backa drabbar det alltid ungdomarna, de äldre, invandrare, kvinnor och de regioner som har det lite tuffare. Det är alltid så att arbetslöshet drabbar dem som inte står lika starka på arbetsmarknaden.

Det är därför svaret på Finn Bengtsson fråga är att det är alldeles självklart att om vi ska återupprätta full sysselsättning så kommer vi också att minska klyftorna. Själva poängen med att återupprätta full sysselsättning är att de som står sämst på arbetsmarknaden står starkare när fler människor är i arbete. Det är det grundläggande skälet till att full sysselsättning också är grunden till rättvisa – att människor har möjligheten att arbeta, möjligheten att försörja sig själva och möjligheten att utvecklas på arbetsplatsen.

Jag är övertygad om att om vi får sitta lika länge vid makten som vänstermajoriteten gjorde kommer vi att kunna rulla tillbaka stora delar av de klyftökningar som kom under vänstermajoritetens år. Full sysselsättning är grunden för rättvisa.

Anf. 58 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Regeringen tror inte ens på sin egen politik utan spår till och med att arbetslösheten ska öka redan nästa år. Man pratar om att man har lyckats sänka sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har sjunkit varje år från år 2003. I det så kallade utanförskapet som regeringen gärna vill använda som uttryck ingår både förkylningar, influensor, magsjuka och allt vad det nu kan vara. Även jag har alltså varit en del av utanförskapet under denna tid, vilket kanske också finansministern har varit i så fall.

Den retoriken håller inte längre. Det håller inte heller när ni påstår att ni bedriver en politik för full sysselsättning. Om ni gjorde det skulle ni också inse att om man ska göra det behöver man en aktiv arbetsmarknadspolitik, en trygghet i socialförsäkringssystemen och en vuxenutbildning som gör att människor kan ställa om. Man bör definitivt inte se arbetsmarknaden som vilken marknad som helst, såsom regeringen gör.

Om ni ville göra något konkret hade ni haft en hel del andra reformer och förslag än dem ni hittills har presenterat. Ni skulle till exempel kunna investera i infrastruktur, i välfärd och i andra former av satsningar än ni hittills har gjort. Hittills har ni inte gjort någonting annat än att sänka skatterna och sänka arbetsgivaravgifterna. Ni har inte bidragit själva till denna högkonjunktur på något sätt. Det märkliga är att trots att vi har en

högkonjunktur ökar antalet socialbidragstagare i över hälften av landets kommuner.

Stockholms län, som är en höginkomsttagarkommun, har en femtedel av landets invånare och får en tredjedel av de inkomstförstärkningar som regeringen ger. Det är ett problem, för regeringen har tagit bort en stor del av progressiviteten i skatteskalen. Vi kunde till exempel läsa om Fredrik Lundberg, som hade fått 40 miljoner mindre i skatt – tror jag att det var – på grund av att ni tog bort förmögenhetsskatten. Det hade räckt till 1 600 sjuksköterskors lönekrav, till exempel. Det är ett av de problem vi ser.

Jag vill gärna ha en progressiv skatteskala – en mer progressiv än vi har i dag. Det finns också ett stort stöd för det i samhället. Nio av tio säger att man hellre ser en stärkt välfärd i vård, skola och omsorg än sänkta skatter. Åtta av tio säger: Höj skatten om det behövs för att stärka välfärden! Om det är någon som är isolerad i sin skattesyn är det kanske snarare Finn Bengtsson och regeringen än Vänsterpartiet.

Om man går vidare och tittar på vilka konsekvenser regeringens politik får regionalt kan man se att till exempel Värmland, som är fyra baki-från – eller framifrån beroende på hur man ser det – på regeringens förlo-rarlista får 278 miljoner mindre i statsbidrag år 2009 och 2010. Det mot-svarar ungefär 635 anställda. I Gävleborg, som jag kommer ifrån, får vi ungefär 274 miljoner mindre än om man hade räknat upp statsbidragen och inte fattat ett enskilt beslut att inte göra det. Det är 640 anställda. I Jämtland, som är näst sist – eller näst överst – blir det 130 miljoner, det vill säga knappt 290 anställda. Norrbotten, som får allra minst, får 242 miljoner mindre – 590 anställda.

Detta är en politik som förstärker de regionala skillnaderna och som försämrar välfärden starkt i ett regionalt perspektiv. Jag är väldigt orolig för den politik som regeringen bedriver, där man i en högkonjunktur där statsfinanserna går med stora överskott inte använder pengarna till att investera i välfärden.

Tidigare, under saneringstiden, sade borgarna: Först ska vi se till att vi skapar tillväxt. Sedan ska vi se till att satsa på välfärden. Nu har vi skapat tillväxt, men inte satsar ni på välfärden. Om vi inte ska göra det nu, när ska vi då göra det enligt en borgerlig politik? Jag skulle vilja säga aldrig, eftersom det politiska målet med den här ekonomiska politiken är att välfärdens andel av bnp tydligt ska minska. Det ser vi i era budgetför-slag.

Anf. 59 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Låt oss för ett ögonblick fundera lite grann över vad Ulla Andersson diskuterar. Hon säger sig vara för en mycket progressiv be-skattning. Det låter ju positivt, men i och med det har hon också accepte-rat att det ska finnas både låg- och höginkomsttagare. Annars finns det liksom ingen poäng med en progressivitet i beskattningen.

Jag tror tyvärr att det är så knepigt med vänsterideologin att den byg-ger på en vision där alla tjänar lika mycket från början. Det kan vara in-tressant nog, Ulla Andersson, och då kanske man ska föredra platt skatt. Då har vi ju ingenting att utgå ifrån i progressiviteten.

Men det är så här det är med vänsterideologin. Med klyftor finns det en vänsterideologi. Utan klyftor saknas det motiv för Vänsterpartiet. Där-

för måste man underhålla detta resonemang om ojämlikhet framför att se till att flertalet får det så bra som möjligt. Därför blir det så att det svar som avges från finansministern just lyfter fram värdet av att skapa en större kaka och sedan fördela den. Man kan inte börja med en fördelningspolitik utan att ha som syfte att skapa en större kaka. Det blir helt fel.

Fru talman! Den här interpellationen handlar om regioner och regionala skillnader. Här ställs Gävleborgare mot stockholmare. Men kan det inte finnas inomregionala skillnader? Även i en väldigt rik kommun kan det finnas någon verkligt utsatt och fattig person. På samma sätt kan det finnas någon enskild rik person i en väldigt fattig kommun.

Jag upplever att den här regeringen vill få så många som möjligt från utanförskap med i arbetslinjen genom att de kan försörja sig själva och därmed bidrar med skatter till samhällets utveckling. Det är positivt i sig, men identifieringen i att ha ett arbete är kanske den allra viktigaste frågan, inte minst hälsomässigt.

Även i den rika kommunen där det finns en fattig person tror jag att regeringens politik har väldigt mycket att ge. I en kommun där det finns fattiga människor för man en politik med arbetslinjen som på lång sikt skapar möjligheter för så många som möjligt.

Anf. 60 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag begärde ordet när jag upplevde att finansministern började kritisera den tidigare, socialdemokratiska regeringens sysselsättningspolitik väldigt kraftfullt och påstod att den nuvarande regeringens politik är oerhört framgångsrik. Jag vill påminna finansministern om att arbetslösheten bland unga människor var 12,4 procent i oktober 2006. I dag är den 21,4 procent. Antalet långtidsarbetslösa ungdomar var 1 662, och i dag är det 6 000. Antalet nyanmällda lediga platser har sjunkit från 84 000 för ett år sedan till 63 000. Sedan vi fick en borgerlig regering har inflationen ökat, och räntorna har stigit. Dessutom vet både finansministern och jag att det var en kraftig sysselsättningsökning under 2006, liksom det har varit under 2007. Det är oerhört positivt.

Att av den sysselsättningsökningen dra slutsatsen att det handlar om den borgerliga regeringens politik är att gå för långt. Nu visar det sig också att sysselsättningsökningen mattas av ganska rejält under det här året när konjunkturen viker. Enligt finansministerns egen bedömning i vårpropositionen kommer sysselsättningsökningen att vara marginell nästa år.

Den politik som den borgerliga regeringen har fört har inte lett till en ökad sysselsättning. Vi kommer snarare in i en stagnation nu när politiken börjar ge resultat. Jag tycker att det är viktigt att säga det.

När det gäller själva interpellationen har jag inte så många synpunkter. Men när Finn Bengtsson säger att det är stora skillnader i en kommun mellan fattiga och rika, tycker jag att när man diskuterar Stockholmsregionen kan man göra väldigt tydliga kopplingar mellan den södra och den norra delen. Det gäller framför allt om man ser på i vilken utsträckning som kommuner som Södertälje och Botkyrka tar ansvar för flyktingmottagandet kontra vad som sker i andra delar av Stockholmsområdet. Där finns det väldigt mycket mer att önska. Det finns en oerhört stor regional obalans i Stockholmsregionen. Man behöver inte tala om

fattiga och rika i en kommun. Man kan tala om fattiga och rika kommuner och se stora skillnader. Vad gör regeringen åt det?

Prot. 2007/08:105
6 maj

Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag är lite förvånad över Ulla Anderssons argumentation när det gäller utanförskapet. I min föreställningsvärld har vi massarbetslöshet i Sverige. Den kommer till uttryck i en mycket hög andel människor som står utanför arbetsmarknaden. Det är fler än vad som var fallet på 60- och 70-talet. Jag kan förstå om Miljöpartiet vill förneka utanförskapet om man har som ideologi att människor inte ska vara på arbetsmarknaden. Men att Vänsterpartiet skulle hamna i den fällan har jag väldigt svårt att förstå. Jag trodde att Vänsterpartiet var ett parti som ansträngde sig för att uppnå full sysselsättning.

Jag har diskuterat hur vi återupprättar full sysselsättning. Det handlar om att det ska löna sig att arbeta. När det lönar sig bättre att arbeta blir det mer skäl att anstränga sig för att komma in på arbetsmarknaden tidigt, att stanna kvar längre, att gå från halvtid till heltid och att snabbt återkomma efter en tids arbetslöshet eller sjukfrånvaro. Det handlar om arbetslinjen. Våra socialförsäkringar ska vara byggda så att de uppmuntrar människor att vara på arbetsmarknaden och komma tillbaka till arbetsmarknaden. Arbetslinjen i dess vida mening med barnomsorg och föräldraförsäkring gör att också kvinnor har skäl att vara på arbetsmarknaden. Vi minskar anställningskostnaderna för grupper som kanske påverkas mer än andra av den relativt sett strama arbetsrätten, som naturligtvis har andra fördelar i termer av trygghet för människor. Det gör att vi ska vårda denna del av den svenska modellen.

Vi vet också vad som inte har fungerat för att skapa full sysselsättning. Det har inte fungerat med omfattande Amsåtgärder som gör att människor låses fast i stället för att söka arbete. Det har inte fungerat med en stor ofinansierad utbyggnad av offentlig sektor, som Vänsterpartiet förordar i sin budgetmotion. Det har inte fungerat med en ansvarslös ekonomisk politik där man överger utgiftstak, inflationsmål och skapar underskott.

Min poäng var inte att jämställa Socialdemokraternas sysselsättningspolitik med Vänsterpartiets, Lars Johansson. Jag har avsevärt större respekt för Socialdemokraterna när det gäller en ansvarsfull ekonomisk politik med budgetar, de minskningar av marginaleffekterna på nästan 5 procentenheter som vi såg under den förra mandatperioden och ett ansvarstagande för lönebildningen. Sedan har jag andra synpunkter på Socialdemokraternas brister när det gäller sysselsättningspolitiken, men jag skulle inte jämställa den med Vänsterpartiets eller Miljöpartiets. Jag är övertygad om att socialdemokratin är ett parti med betydligt större ansvarstagande än så.

Låt mig ändå påpeka vad den här återgången mot full sysselsättning som nu är på väg innebär. Den innebär att utanförskapet minskar. Det betyder att färre människor är beroende av sociala ersättningar. Det betyder att de människorna långsiktigt får en högre inkomst. Det minskar inkomstskillnaderna. När fler får arbete och går upp från halvtid till heltid minskar inkomstskillnaderna. Då är det fler människor som kan försörja sig. Ytterst har det konsekvenser för alla grupper i utanförskap, men det har också tydliga regionala konsekvenser. Det kommer att bidra till

*Svar på
interpellationer*

att pressa ned den regionala arbetslösheten. Det kommer att bidra till att korta arbetslöshetstider. Det kommer att öka utströmning ur arbetslöshet. Det kommer att förkorta tiderna i sjukfrånvaro. Därför är en politik för full sysselsättning och för att pressa tillbaka utanförskapet också en politik som minskar skillnaderna.

Sedan ska jag återgå till Lars Johansson. Han menar här att ingenting har med regeringens politik att göra. Jag delar inte den bedömningen. I marssiffrorna såg vi att sysselsättningen ökade med 110 000 personer. Vi ser att antalet nyanmällda lediga platser fortfarande ligger på 50 000–60 000, vilket är det största antalet vi har sett under lång tid om man bortser från det senaste året. Vi ser att deltidsarbetslösheten i Ams senaste statistik minskat med 13 000–14 000 och långtidsarbetslösheten med 15 000. Det här är naturligtvis glädjande. Precis som de flesta andra bedömare är min slutsats att det här till viss del har med konjunkturen att göra men till stor del också har med regeringens politik att göra.

Anf. 62 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Det regeringen räknar in i utanförskapet, förkylningar, magsjuka och sådant, betraktar inte jag som ett utanförskap. Jag instämmer i att vi har en massarbetslöshet. Det är en väldigt stor arbetslöshet trots att vi har en högkonjunktur och trots att statsbudgeten har stora överskott. Med en ansvarsfull ekonomisk politik skulle man kunna bidra till att antalet arbetstillfällen ökar. Genom att investera i dag betalar vi morgondagens välfärd. Det kanske kan vara känt.

Jag tycker inte heller att det är en ansvarsfull ekonomisk politik att göra strukturella problem till individuella. Människor sitter inte hemma och rullar tummarna trots att det finns jobb. Det är bristen på arbete som gör att människor är arbetslösa. Det är inte för att man får sänkta ersättningsnivåer som man får ett arbete. Jag tycker att det är ett väldigt föraktfullt synsätt på människor.

Att man gör kvinnors deltidsstämpling till kvinnans eget problem, det vill säga att man straffar henne ekonomisk för att hon inte får ett heltidsarbete när hela arbetsmarknaden har den tydliga könspräglingen, är inte heller en ansvarsfull ekonomisk politik.

Att sänka sjukersättningsnivåerna och därmed påstå att människor tydligen inte är sjuka utan sitter hemma för att de tjänar så bra på det är inte heller en ansvarsfull ekonomisk politik. Nu när högkonjunkturen är på väg nedåt och antalet socialbidragstagare ökar kommer en ny grupp med nyfattiga människor att leva på a-kassa och sjukersättning. Det är en mycket medveten ekonomisk politik av regeringen som är totalt oansvarig. Vänsterpartiets budget är fullt ut finansierad, vilket finansministern mycket väl vet.

Till sist vill jag säga att den skattepolitik som regeringen bedriver, där en tredjedel går till den rikaste tiondelen, inte är en ansvarsfull ekonomisk politik. I ett samhälle där klyftorna hela tiden ökar minskar sammanhållningen, vilket leder till oerhört stora konsekvenser för såväl folkhälsa som jämställdhet och demokrati, och där har vi ett stort problem. Regionalpolitiken får lida pin av regeringens politik.

Anf. 63 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Självklart har sysselsättningen ökat – jag sade det under mitt tidigare inlägg också – under såväl 2006 som 2007. Jag menar också att den sysselsättningspolitik som den tidigare socialdemokratiska regeringen förde när det gällde den ekonomiska politiken och näringspolitiken resulterade i att det blev en kraftig uppgång under 2005 och framför allt under 2006, och den kunde sedermera fortsätta under 2007. Den konjunkturen var oerhört positiv för sysselsättningen.

Men nu är läget sådant att jag blir lite bekymrad när jag tittar på vårpropositionen. Där föreligger inga konkreta åtgärder för att se till att den goda konjunktur som vi har haft kan fortsätta. Regeringen har fört en politik som gått ut på att dra ned på vuxenutbildningen och dra ned på arbetsmarknadsutbildningen samtidigt som näringslivet talar om väldigt stor arbetskraftsbrist inom ett antal olika yrken. Att få in de människor i arbetslivet som står utanför förutsätter att de har en utbildning som är anpassad till den arbetsmarknad som föreligger.

Där finns det en stor brist, och där har ni i viss mån tappat tempo, skulle jag vilja säga, vilket är bekymmersamt, därför att det innebär att vi nu tappar i sysselsättningsökning. Hade man haft en mer offensiv utbildningspolitik inom en rad olika bristyrken skulle vi ha kunnat få en högre sysselsättning under 2008 och framför allt 2009, men nu avtar sysselsättningen på grund av att vi inte har fått den sysselsättningsökning som vi skulle ha kunnat ha om vi hade haft en bättre, offensiv utbildningspolitik. Det är inte Amskurser i negativ mening jag talar om, utan det är riktade utbildningar inom olika bristyrken som det finns en lång rad av, som Arbetsförmedlingen också har redovisat tillsammans med olika branscher. Det tycker jag är en stor brist.

Anf. 64 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Ulla Andersson diskuterar vilka som ska räknas in i utanförskapet. Det här blir ju det sätt som Miljöpartiet ofta använder för att smita från diskussionen om att vi i Sverige har massarbetslöshet och människor som står utanför arbetsmarknaden.

Vad vi menar med ett utanförskap är att alla som vill och kan arbeta inte har ett arbete eller arbetar mindre än de skulle önska. Det är det sätt vi kan definiera utanförskapet på. Vad det betyder för olika personer och olika grupper finns det naturligtvis inte *ett* svar på. Det är därför vi i vårpropositionen och i kommande höstproposition kommer att arbeta med en bred uppsättning av indikatorer.

Det finns inte *ett* mått som ger den sanna bilden av detta. Det kan handla om att det är människor i öppen arbetslöshet, att det är fler människor i öppen arbetslöshet än vi skulle önska, att Amsåtgärderna innehåller fler människor än vad som är nödvändigt, att sjukfrånvaron i Sverige har ökat trots att folkhälsan har förbättrats, att sjukfrånvaron har stora regionala skillnader trots att det rör sig om samma diagnoser och att diagnoser i Sverige ofta ger frånvarotider som ligger mellan 50 och 100 procent högre än i andra länder eftersom det egentligen handlar om att sjukskrivning blivit ett sätt att dölja arbetslöshet. När det gäller förtidspensionering vet vi att den ofta har en del av sin grund i att arbetsmarknaden inte fungerar väl.

Prot. 2007/08:105

6 maj

Svar på
interpellationer

Därmed inte sagt att vi inte ska ha en bra arbetslöshetsförsäkring, en bra sjukförsäkring eller en bra förtidspension för dem som tillfälligt har förlorat arbetet därför att vi har en konjunkturskiftning, för någon som är sjuk eller för någon som har en varaktig dämpad arbetsförmåga. Det är självklarheter.

Men utanförskap har vi när alla som vill och kan arbeta inte kan arbeta så mycket som de önskar och i den utsträckning de skulle önska. Det finns ett brett och omfattande utanförskap i Sverige, och det är det som det är vårt mål att minska. Det har direkta konsekvenser för de regionala skillnaderna, därför att grunden för skillnader är arbetslöshet, utanförskap och en arbetsmarknad som inte gör att alla som vill och kan har ett arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2007/08:595 om Skatteverkets personalminskningar

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Lars Johansson har frågat mig hur jag ska se till att skattekontrollen under 2008 och framåt kan lösas med färre personal men med fler kontrolluppgifter, vilka åtgärder jag kommer att vidta för att ekobrottsbekämpningen ska kunna utvecklas och vilka initiativ jag avser att ta för att förbättra skattekontrollen.

Skatteverkets ekonomi är just nu ansträngd; det är jag medveten om. De äskanden som Skatteverket gjort om nya medel i årets budgetunderlag prövas för närvarande inom ramen för budgetprocessen. Jag vill inte föregripa budgetprocessen utan hänvisar till att frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Jag anser att tilltron till att skattesystemet fungerar utgör en viktig aspekt för människors vilja att betala skatt. Skattekontrollen utgör en hörnsten i tilltron till skattesystemet. Jag är också angelägen om att bekämpa skattefusket. Regeringen verkar därför för att medborgare och företag ska göra rätt från början. Exempel på initiativ för att förbättra skattekontrollen är reglerna om personalliggare och certifierade kassaregister.

Personalliggarsystemet har enligt Skatteverkets utvärdering visat sig vara vad som närmast skulle kunna beskrivas som en succé. Inom departementet pågår en närmare utvärdering av reglerna. I samband med den studeras om och i så fall hur de lämpligen kan överföras till andra branscher, bland annat byggbranschen och tvätteribranschen.

Skatteverket har fått i uppdrag att utreda en frivillig webbaserad lönecentral. Den ska hantera hela löneredovisningen med skatteavdrag, kontrolluppgiftslämnande och uträkning av arbetsgivaravgiften.

Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för att utveckla ekobrottsbekämpningen. Till exempel har regeringen höjt ambitionen i kampen mot den grova och organiserade brottsligheten. Justitieministern har gett företrädare för inblandade myndigheter i uppdrag att föreslå skarpa åtgärder som ska lägga grunden till en effektivare och mer uthållig bekämpning av den grova organiserade brottsligheten.

De här frågorna har jag väckt i min interpellation därför att jag har sett med viss oro på utvecklingen inom Skatteverket. Det är precis som finansministern säger: Skatteverkets ekonomi är ansträngd. Det är bra att finansministern är medveten om detta – det vore dåligt annars, skulle jag vilja säga. Det är faktiskt så att det finns tre myndigheter som finansministern är direkt ansvarig för. Det är tullen, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Samtliga tre har stora ekonomiska problem.

Anledningen till att jag tycker att det är viktigt att ta upp frågan om Skatteverket är att ska man ha trovärdighet när man i sitt svar säger, som finansministern gör här, att man tycker att det är viktigt att vi vårdar vårt skattesystem och att vi har en viktig skattekontroll, och om det ska fungera på ett bra sätt måste också det verktyg som har i uppdrag att se till att folk betalar sin skatt, att deklarationer lämnas in och att man jagar dem som inte sköter sina uppgifter på ett bra sätt, fungera väl.

Därför är det oroväckande när vi nu kan konstatera att Skatteverket befinner sig i en situation där man under de kommande två åren, detta och nästa år, måste reducera sin personal med 10 procent eller med 1 100 personer. Det innebär alltså mindre resurser för att kunna bekämpa skattefusk till exempel.

Ett annat problem i sammanhanget är att man därigenom inte heller klarar nyrekrytering, vilket också är oerhört viktigt. Vi har tidigare diskuterat betydelsen av den satsning som gjordes då vi hade en större akademikerarbetslöshet och de statliga myndigheterna fick möjlighet att tidigarelägga rekrytering. Inte minst Skatteverket fick det under ett par år. De pengarna har sedan upphört.

Vi varnade redan i höstas för detta från Socialdemokraternas sida och avsatte faktiskt i den socialdemokratiska budgetmotionen 60 miljoner kronor extra utöver regeringen till just Skatteverket för att man skulle få mer resurser och därmed också kunna fortsätta det arbete som den tidigare socialdemokratiska regeringen hade avsatt pengar till, vilket den nuvarande regeringen inte har gjort. Det är den ena sidan av den här frågan.

Den andra frågan handlar om vad det är för åtgärder som finansministern vill vidta för att bekämpa ekobrott. Interpellationssvaret avslutas med att det sker genom ett samarbete som justitieministern har dragit i gång. Såvitt jag vet var det den tidigare regeringen som drog i gång det samarbetet över förvaltningsgränserna.

Också polisen har stora ekonomiska bekymmer, liksom Åklagarmyndigheten. Alla de statliga verktyg som är satta att sköta dessa saker har dålig ekonomi just nu, och det måste väl bekymra finansministern så att han tar till sig kritiken om att regeringens sätt att sköta den statliga förvaltningsorganisationen inte fungerar riktigt bra.

Om man ska vara trovärdig vad gäller att vidta åtgärder måste man också tillse att den som ska vidta åtgärden har ekonomiska resurser att kunna fullfölja det hela på ett bra sätt. I annat fall slår det tillbaka mot en själv när det visar sig att man inte har resurser att genomföra den politik som man säger sig vilja genomföra.

Därför är det allvarligt att vi inte ens i tilläggsbudgeten kunde se att finansministern var beredd att skjuta till särskilda resurser.

Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Regeringen vill föra en offensiv politik för att se till att vi får in de nödvändiga skatteintäkterna. Det handlar om att vi gör skattelättnader i form av jobbvdrag och annat. Det i sin tur gör att människor kommer i arbete, och därmed stiger skatteintäkterna. Det handlar om att vi genomför skattelättnader som innebär att färre har anledning att undandra sig skatt. Det handlar om den tidigare regeringens avskaffande av arvs- och gåvoskatten samt om förändringar av förmögenhetsskatten som nu har gjorts. Det är åtgärder som jag föreställer mig att många medborgare uppskattar.

Samtidigt ska vi komma ihåg att skattekontroll även handlar om åtgärder som skärper upp reglerna. Vi har nyligen skickat en skrivelse till riksdagen med anledning av förändringar i handelsbolagens hantering av fastigheter, något som jag tror är oerhört viktigt. De bedömningar vi gör är att det säkrar skatteintäkter på i storleksordningen 4–6 miljarder. Vi har personalliggarna som är viktiga, inte minst för att säkra god konkurrens på lika villkor mellan dem som sköter sig och dem som missköter sig.

På båda dessa områden kan vi behöva gå vidare genom fler åtgärder för att begränsa möjligheterna att undandra sig skatt och fuska med skatt. Det kan behövas bättre åtgärder för att på ett bra och smidigt sätt underlätta för dem som sköter sig att klara sin verksamhet. Vi ska naturligtvis också se till att skattesystemets legitimitet upprätthålls med hjälp av rättssäkerhet och förutsägbarhet. Människor, medborgare, ska känna att när de kontaktar skattemyndigheten ska de inte behöva ha ont i magen eller känna oro för att det ska medföra bekymmer.

Skatteverket upprätthåller i dag en hög servicegrad och jobbar med ett gott bemötande av medborgarna. Skatteverket är både en indragningsmyndighet och en servicemyndighet. Det är en inriktning på arbetet som jag naturligtvis vill förstärka och driva vidare. Vi ska också vara medvetna om att det förekommit en lång rad förändringar under senare år som minskat kostnaderna för skatteförvaltningen.

Den förra regeringen gjorde en föredömlig satsning på e-förvaltning, som då uppgavs ge stora besparingseffekter. Nu i deklarationstider ser vi till exempel att andelen medborgare som använder sig av detta ökar. De två kanske mest betungande skatterna, arvs- och gåvoskatten och förmögenhetsskatten, är borta ur systemet. Det gör att Skatteverket rimligen måste ha frigjort en del resurser.

Jag tillhör inte dem som inte tror på offentlig sektor. Jag tillhör dem som tror att staten är bra, att landstingen kan göra viktiga insatser och att kommuner ofta sköter viktiga samhällsfunktioner. Men jag tror också att det är bra för statlig förvaltning att ha vissa produktivitetskrav på sig. Det gäller för industrin, det gäller för detaljhandeln och det ska också gälla för statliga myndigheter. Därför är det bra att den tidigare regeringen var tydlig med att det i pris- och löneomräkningen ska finnas en effekt av produktiviteten. Man ska ta till sig ny teknik. Man ska bedriva organisationsutveckling. Man ska klara av en omställning av verksamheten som gör att man kan ge mer service för de resurser man har.

Detta har Skatteverket, liksom många andra statliga myndigheter, klarat av på ett bra sätt. Men låt oss inte ha en bild av att den tidigare regeringen kraftigt ökade resurserna för dessa statliga organisationer. Med de pris- och löneomräkningar vi haft har statens kaka varit förhållandevis säker men också ställt ökade krav på effektiviseringar och förändringar i statliga verksamheter, något som jag i grunden tycker är bra.

Nu vet jag att Skatteverkets ekonomiska situation innebär en del bekymmer. Jag vill inte här ge intrycket att Lars Johansson inte har en insikt på den punkten. Det vore felaktigt. Likaså vore det felaktigt av mig att som finansminister föregå de processer och prövningar vi ska ha vad gäller en av de myndigheter jag har ansvar för.

Det finns alltid skäl för oss att pröva om anslagen fungerar väl i förhållande till de uppgifter man har. Vi vet att Skatteverket bör ha resurser att klara god service, god skattekontroll, hög grad av rättssäkerhet och en väl fungerande förvaltning. Det är emellertid en fråga som vi ska återkomma till i ett senare skede.

Anf. 68 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Vi är av den uppfattningen att det självklart finns en hel del att göra när det gäller att effektivisera den statliga förvaltningen. Därom kan vi vara helt överens. Men när utvecklingen gått i den riktningen att Skatteverket tydligt säger att de måste reducera antalet anställda i stor omfattning och att de inte har förutsättningar att göra nyanställningar uppstår problem.

Dessutom ska Skatteverket jobba med skattefusk på den internationella marknaden och ta till sig all den information som finns inom EU, vilket är oerhört positivt när det gäller att komma till rätta med skattefusk i miljardklassen. Man ska alltså arbeta på den internationella arenan, ta till sig den informationen, kontakta skatteverk i andra länder och så vidare för att följa upp vad som pågår.

Detta kräver kompetens hos Skatteverket. De måste ha möjligheter att rekrytera människor med hög kompetens samt god utbildning och erfarenhet av att jobba med skattemål. Det krävs för att Skatteverket ska kunna vinna de mål som det kan handla om i olika domstolar. Vi vet nämligen att de människor som försöker undandra sig stora summor skatt, och skattefuskar, också har stora ekonomiska resurser och kan anställa de bästa advokaterna för att slippa betala skatt.

Det är viktigt att Skatteverket kan klara den matchningen på ett bra sätt. Därför är de ekonomiska resurserna viktiga i detta sammanhang, och då blir reduktionen bekymmersam. Detta har de också redovisat för såväl regeringen som oppositionen.

Skatteverket vill framför allt syssla med tre områden, nämligen svartarbetet i Sverige, de internationella frågorna och den organiserade ekonomiska brottsligheten. Dessa tre områden kräver särskilda resurser. Jag har förhoppningar om att finansministern lyssnar på vad jag och andra säger i denna fråga och att frågan kommer tillbaka i höst när budgeten för nästa år ska läggas fram. Jag hoppas verkligen att Skatteverket då får resurser i tillräcklig omfattning.

Vi har från Socialdemokraternas sida presenterat ett antal punkter som vi tycker är viktiga. Det gäller för det första de ekonomiska resurserna. För det andra handlar det om skatteflyktslagen som vi menar är viktigt att se över och skärpa. För det tredje är det viktigt att vi under vårt ordförandeskap i EU lyfter upp frågorna om skattefusk inom Europa och försöker hitta en gemensam hantering av de olika skatteparadisen. Ytterligare en punkt handlar om att se till att vi får kassaregistren omcertifierade vid ägarbyte i Sverige för att på så vis klara ansvarförhållandena vid eventuella felaktigheter. Även kortläsare ska integreras i kassaregister.

Jag noterar i interpellationssvaret att vi verkar vara ganska överens på en punkt, nämligen vad gäller systemet med personalliggare, alltså att det ska kunna utvidgas till att även gälla bygg-, taxi- och tvätteribranscherna. Det är oerhört positivt.

Den sista punkten jag vill nämna – eftersom tiden är knapp – handlar om att arbetsgivare varje månad ska redovisa den individuella skatt de betalar in för sina anställda i stället för att som i dag göra inbetalningen i form av en klumpsumma. Det är ett effektivt sätt, också enligt branschen och då framför allt byggnadsbranschen, att kunna ta reda på vilka som är anställda i företaget och därmed kunna kontrollera att man betalar rätt avgifter och även rätt skatt.

Det finns alltså ett antal konkreta förslag från oppositionen som jag hoppas att finansministern tar till sig så att vi kan få ett skatteverk som har resurser att klara skattefusk på ett bra sätt. På så vis kan vi ha en politisk debatt om vad skattepengarna ska gå till och hur fördelningen av dem ska ske.

Anf. 69 FINN BENGTTSSON (m):

Fru talman! Det här är en intressant interpellation, och debatten visar att en moderat finansminister och en socialdemokrat i opposition är rörande överens om att skattebrott naturligtvis ska beivras och följas upp. Där är jag helt enig med dem. Det gäller såväl snikenhet i den mindre skalan som ren ekonomisk brottslighet av den större kalibern, alltså organiserad kriminalitet, vilket naturligtvis är mycket mer allvarligt. Därom råder ingen oenighet.

Men sedan måste man reflektera lite över hur vi har hamnat i den här situationen. I interpellationen framstår det som att de 133 miljarderna i skattefelskartan på något sätt har uppkommit under den borgerliga regeringen. De är från år 2005 och en upplupen problematik från det socialdemokratiska regeringsinnehavet.

Man kan ändå reflektera lite grann över det långvariga maktinnehavet som Socialdemokraterna har haft som gjort att Sverige fler gånger hamnat bland de länder som har världens högsta skatteuttag. Vårt land har haft de absolut högsta skattenivåerna. Vi är glädjande nog i rask fart på väg ned mot något slags rimligt medelsnitt för resten av våra närliggande länder i Europa tack vare den nya regeringens politik.

Jag tycker att svaret som finansministern avgivit är oerhört intressant i andra stycket där kärnpunkten kommer. Där säger finansministern: ”Jag anser att tilltron till att skattesystemet fungerar utgör en viktig aspekt för människors vilja att betala skatt.”

Man kan bara som ett exempel göra tankeexperimentet att man har världens högsta skatter och världens lägsta skatter. Därmed är det inte sagt att jag förespråkar världens lägsta skatter. Var tror interpellanten att risken är störst för skatteflykt och skatteundandragande? Är det där man betalar lägst skatt eller där man betalar högst skatt?

Sannolikt är det så att det höga skattetrycket skapar en hel del problem med just skatteflykt. Den första motreaktionen från Socialdemokraterna blir då att sätta in åtgärder för att jaga detta i stället för att fundera över att ett rimligare skatteuttag också leder till en något lägre nivå på skattefelskartan.

Det är den intressanta ideologiska problematiken som är insmugen i en filosofi där man driver upp ett skattetryck, och sedan jagar man system för att komma till rätta med skatteflykten. I interpellantens förslag kan man läsa att det ska mer pengar till för att hantera det som har varit den borgerliga regeringens försök att återställa något av de förlorade skatterna.

Finansministern nämner certifierade kassaregister och hanteringen av skattelättnader för hushållstjänster. Det är något som det svenska folket uppenbarligen röstade fram. Det var ett vallöfte från den allians som övertog regeringsinnehavet. Det handlar också om en mer internationaliserad möjlighet att ha pensionsförsäkringar, som man då naturligtvis måste följa upp.

Det blir för mig ganska bakvänt att i det här läget säga att vi måste se det som ett problem när den borgerliga regeringen försöker att hitta instrument för att nå en ny och moderniserad skatteuppbörd på ett korrekt sätt och kritisera att det inte sätts av ännu mer resurser till detta.

Lars Johansson säger talande nog att i skuggbudgeten finns det fler miljoner från Socialdemokraterna till just Skatteverkets roll. Det är signifikativt. Om det är så att ni återtar makten ska ingen få mig att tro att ni inte höjer skatterna. Då kommer ni säkert att ha behov av de ytterligare miljonerna.

Jag försöker med det här resonemanget göra gällande att man genom att sänka skatterna vid sidan av alla de viktigaste goda effekterna i form av att människor kommer i arbete med jobblinjen, precis som det har visat sig tidigare under debatten här i kväll, sannolikt kan få ett något mindre skattefel, eftersom skattemoralen rimligtvis ökar hos människor. Här bör Socialdemokraterna tänka efter.

Anf. 70 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Ibland när man är här i kammaren vid interpellationsdebatter får man intrycket att det inträffade en förvaltningspolitisk revolution i samband med regeringsskiftet. Nu har statliga offentliga förvaltningar en mager budget att leva på medan det tidigare gjordes svällande satsningar. Så är det naturligtvis inte.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen höll en mycket stram budgetpolitisk linje, något som jag naturligtvis i dag är glad för och som jag även på den tiden då jag inte hade mitt nuvarande arbete tyckte var klokt. Man lade till exempel år 2002 eller 2003 fram en osthyvel och drog in vad som motsvarar nästan 1 ½ miljard från de olika offentliga myndigheterna. Man höll fast vid pris- och löneomräkningssystemet med en produktivitetsfaktor. Man gjorde satsningen på e-förvaltningen som så

småningom skulle ge minskade kostnader och som bland annat nu kan återspeglas i Skatteverket.

Jag tyckte att det var en klok förvaltningspolitik före regeringsskiftet. Jag tror att det i grunden är klokt att vi håller fast vid detta. Vi ska inte ha en annan ordning för offentliga myndigheter än vad vi har för det privata näringslivet.

Det ska inte vara så att de på ena sidan måste gå till sina avdelningar och organisationer med lite mindre pengar än förra året och säga: Vi måste pressa kostnaderna och se hur vi kan göra det bättre, medan de på andra sidan kan säga: Vi får alltid kompensation för det som hänt med priser, löner och annat i ekonomin.

Om det är så får vi en offentlig förvaltning som inte fungerar väl och en svällande byråkrati. Vi ska ha en effektiv, väl fungerande, skickligt organiserad och väl strukturerad offentlig förvaltning. Där tror jag att Sverige i många avseenden är ett föregångsland jämfört med andra länder. Jag tror ingen av oss har anledning att förespråka en omfattande, krånglig och dyr offentlig administration.

Jag har naturligtvis inte någon avgörande annan grundsyn om delar av de synpunkter som Lars Johansson framför. Det är klart att vi ska ha ett skatteverk som präglas av kompetens. Det är en förutsättning för en förvaltning som kan upprätthålla god service, rättssäkerhet, väl fungerande kontroll och samtidigt serva medborgarna på ett sätt som gör att vi kan få in skatterna med minsta möjliga kostnader, störningar och obehag.

Vi ska också bidra till att utveckla verksamheten. Jag tror att det är viktigt med arbetet mot den organiserade brottsligheten. Vi ska inte dra alltför långtgående historiska paralleller. Men det var ingen slump att den ökände gangsterledaren Al Capone en gång i tiden hamnade i fängelse därför att han fuskat med sina skatter.

Det finns nära band mellan skattefusk, bidragsfusk och organiserad brottslighet. Det förekommer ofta inom samma grupper. Det är där man inte upprätthåller grundläggande offentlig moral att göra rätt för sig som detta finns. Vi har också en annan typ av skatteundandragande och skattebrottslighet som det finns anledning att komma åt.

Vi har kanske lite olika syn på den långsiktiga inriktningen i skattefrågan. Vi vill naturligtvis arbeta med kontroll, tydliga regler och rättssäkerhet men också med skattelättnader som gör att människor inte har samma starka skäl att dra sig undan att betala skatterna.

Det finns en del socialdemokratiska förslag som jag inte vill avvisa. Personalliggare och kassaregister har nämnts. Det är tänkbara förslag som vi har skäl att titta vidare på.

Jag är lite skeptisk till idén med individualiserade arbetsgivaravgifter. Vi har haft ett system där man betalar arbetsgivaravgift på lönesumman. Det gör att vi har en enhetlighet i systemet med arbetsgivaravgifter, en likhet inom ekonomin för detta och låga administrationskostnader för arbetsgivaravgifter.

Jag tror att man ska tänka sig för ett par gånger innan man går mot en individualisering av arbetsgivaravgifterna. Det kan få negativa effekter i termer av att enhetligheten på det här området kan minska.

Låt mig avslutningsvis konstatera att de behov som finns inom Skatteverket är väl kända på Finansdepartementet. Vi ska se till att det görs en noggrann prövning av dessa äskanden liksom av alla andra äskanden.

De ska prövas i den hårda, tuffa budgetprövningsanda som råder i den svenska offentliga förvaltningen. Vi vill naturligtvis ha en väl fungerande skatteförvaltning som kan fullgöra sitt uppdrag.

Prot. 2007/08:105
6 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 71 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Inledningsvis vill jag kommentera den sista frågan om individuella skatter i stället för att betala in skatten som en klumpsumma. Arbetsgivaren måste summera skatterna för var och en och sedan skicka in klumpsumman. Det arbetet görs redan av arbetsgivaren. Jag är tveksam till om det är något ökat krångel. Det är mer att man redovisar på individnivå. Men det är en detalj som man kan återkomma till och diskutera.

Jag vill börja med att varna Finn Bengtsson. Använd inte argumenten om att våra skatter är så höga som skäl för att det blir mer skattefusk i Sverige. Om man tittar internationellt är det inte mer skattefusk i Sverige utan tvärtom. Vi har en hygglig kontroll, men vi har ändå ett skattefel på 133 miljarder. Det ska vi naturligtvis komma åt. Det beror inte på att vi betalar mer i skatt.

Det är snarare så att man måste föra debatten utifrån att skatter ska upplevas som rättvisa och riktiga. Man måste ha en debatt i samhället som innebär att alla är med och betalar skatt utifrån den bärkraft de har. Den socialdemokratiska linjen är låga skattesatser men breda skattebaser som omfattar så många områden som möjligt och även kapitalbeskattning och beskattning av förmögenheter liksom av inkomster. Det är vår uppfattning i den frågan.

Finansministern har också krånglat till det för Skatteverket. Jag skriver om det i min interpellation. Ni har infört avdrag för hushållsnära tjänster. Det innebär ökade kostnader med ungefär 26 miljoner. Det är ökade kostnader för certifiering av kassaregister. Det är ökade kostnader för flytt av pensionsförsäkring inom ESS-området och så vidare.

När det blir ökat krångel och ökade kostnader är det klart att man måste prioritera bort något annat för att kunna göra det i stället. Det är där som problematiken uppstår. Därför är det också ett ansvar för regeringen att vidta åtgärder som gör att Skatteverket kan fullfölja sina uppgifter på ett bra sätt.

Anf. 72 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Lars Johansson får gärna varna mig, men jag lyssnar inte på den varningen. Jag tror faktiskt att det hänger ihop: Om det sker ett skatteuttag som upplevs som illegitimt är risken större att man undandrar sig skatt. Jag tror att det hänger ihop så.

Varför skulle det annars finnas svenskar som flyttar från det här landet? Ta till exempel våra idrottsmän! Varför bosätter de sig i ett land som har extremt låg skatt? Finns det inte en koppling till ett högt skatteuttag som de uppenbarligen upplever som illegitimt? Eller hur ska vi få ihop den ekvationen?

Jag är nämligen övertygad om att ett av de största problem som svenska folket står inför är att om – Gud förbjude – det skulle bli ett regeringsskifte kommer skatterna att stiga. Det kommer att drabba oss, som den här interpellationen visar, med ett ökat skattefel genom just

undandragande av skatt. Det kommer också, vilket är det allra viktigaste, att vara nödvändigt att folk kommer i arbete.

Den här regeringen har visat att med ett inslag av en sund politik som sänker skatterna mot en nivå som majoriteten av andra europeiska, med Sverige jämförbara, länder har får vi en bekämpning av den massarbetslöshet som den här regeringen övertog efter ett långvarigt socialdemokratiskt styre.

Socialdemokraterna är, tyvärr med kraftig påhejning av Vänstern, ett skattehöjarparti. Det ska vi inte blunda för. Jag ser att det i den här interpellationen finns sådana resonemang som för mig gör det väldigt tydligt att man inte ser det problem som jag ser.

Då kan jag skicka en varning tillbaka. Kan Lars Johansson över huvud taget inte se någon koppling mellan ett alltför högt skatteuttag, det vill säga att man ligger högst i världen, och problemet med just skattefelet? Det är den fråga som återstår och som jag gärna vill ha ett svar på.

Anf. 73 ANDRE VICE TALMANNEN:

Eftersom Finn Bengtsson anmälde sig så sent till debatten kan inte Lars Johansson svara på frågorna då han har slut på sin talartid.

Anf. 74 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det kan säkert ske en fortsatt intressant debatt mellan herrarna i bänkarna kring den frågan.

Jag tror att vi ska underlätta för företagen att betala skatterna på ett enkelt och billigt sätt. Jag tror att projektet skatta.se, som Skatteverket arbetar med och som man har hållit på med under en längre tid, kan vara väldigt viktigt för att underlätta det. Det gör att ett mindre företag på sikt i princip kan använda Skatteverkets inbetalningar som sin egen lönekontroll och löneadministration. Det tror jag skulle underlätta mer. Jag tror att det är en bättre väg än att introducera arbetsgivaravgifterna.

Lars Johansson har ett litet bekymmer när han ska påvisa hur regeringen å ena sidan inte tycks vara tillräckligt intresserad av skattekontroll och å andra sidan inte ger Skatteverket tillräckliga resurser. Jag ska ta de tre exempel Lars Johansson nämner.

Hushållsnära tjänster: Jag tror att det har varit det område där vi har haft allra störst problem med skattefel och skattefusk. Jag tror att det kommer att minska, och det kommer att bidra till att fler människor kommer att kunna jobba med korrekta kollektivavtal under ordnade former.

Kassaregister och personalliggare: Jag får erkänna att det är ett arbete som den tidigare regeringen påbörjade som vi har avslutat. Ja, det har naturligtvis bidragit till en och annan krona i kostnad för Skatteverket, men det har naturligtvis också skärpt skattekontrollen och underlättat kontrollen på ett sätt som rimligen bör ha underlättat för Skatteverket.

Flytten av pensioner: Det var inte någon viktig reform för regeringen precis, att EU-domstolen skulle ställa till det med regelverket så att vi var tvungna att göra om det. Då är det naturligtvis viktigt att vi säkrar skatteintäkterna på de uppskoven. Det tror jag att Lars Johansson och jag i grunden är helt överens om.

När det sedan gäller utvecklingen av Skatteverket på sikt ska vi naturligtvis arbeta utifrån svensk förvaltningstradition, se till att man klarar detta med kompetensförsörjning, god service men också kontroll och

rättssäkerhet. Vad det betyder ska vi återkomma till när vi har gjort den noggranna prövning av alla äskanden som en budgetprocess ska innehålla.

Jag får avsluta med att tacka för denna debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2007/08:105
6 maj

*Svar på
interpellationer*

10 § Svar på interpellation 2007/08:606 om den svenska sexlagstiftningen och EU-ordförandeskapet

Anf. 75 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Monica Green har frågat mig om jag har för avsikt att ta något initiativ så att Sveriges gäster under vårt ordförandeskap i EU erbjuds boende endast på de hotell- och konferensanläggningar som är garanterat fria från pornografi. Hon har vidare frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att se till att alla arrangemang runt om i Sverige i samband med ordförandeskapet i EU blir fria från prostitution.

Under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens ministerråd hösten 2009 kommer det att finnas behov av ett stort antal hotellrum på de orter där möten äger rum.

Vid bokningen av hotellrum måste ett antal olika aspekter beaktas. Det gäller främst standarden, närheten till möteslokalen och funktionaliteten ur ett transport- och säkerhetsperspektiv. De principer som gäller för bokning av hotell för anställda i Regeringskansliet kommer att tillämpas av ordförandeskapet. Av Regeringskansliets etiska riktlinjer framgår att utgångspunkten är att hotell som bokas inte ska erbjuda pornografiska filmer eller kanaler.

Utbudet av hotell som är garanterat fria från pornografi är dessvärre begränsat och täcker inte helt säkert de inkvarteringsbehov som behövs under ordförandeskapet. Detta framgår exempelvis av en kartläggning som Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, ROKS, har gjort över vilka hotell som erbjuder porrfrihet. De större hotellkedjorna i Sverige har dock möjlighet att spärra betal-tv-kanaler, en möjlighet som Regeringskansliet kommer att beakta.

Straffbestämmelsen om förbud mot köp av sexuell tjänst har varit i kraft sedan 1999. Straffskalan är böter eller fängelse i högst sex månader. Straffbestämmelsen om förbud mot köp av sexuell tjänst gäller naturligtvis även för utländska besökare i Sverige.

Som Monica Green framhåller är den svenska sexköpslagstiftningen och bekämpningen av människohandel mycket angelägna frågor.

Regeringen beslutade därför den 24 april 2008 om direktiv till en utredning för att utvärdera tillämpningen av förbudet mot köp av sexuell tjänst och de effekter förbudet har fått. Syftet med utvärderingen är att undersöka hur bestämmelsen fungerar i praktiken och vilka effekter förbudet har haft för förekomsten av prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Sverige.

Internationellt, inte minst inom EU, har intresset för det svenska förbudet mot köp av sexuell tjänst och dess effekter varit stort. Regeringen avser att under EU-ordförandeskapet ta upp Sveriges förbud mot köp av sexuell tjänst i olika relevanta sammanhang. Exempelvis kommer frågan

om människohandel att vara aktuell på EU-nivå vid flera tillfällen under det svenska EU-ordförandeskapet. Varje ordförandeskap anordnar en rad olika möten med länder utanför EU, till exempel mellan EU och Ryssland samt mellan EU och USA. På agendan står olika rättsliga frågor och inrikesfrågor, bland annat människohandel. Sverige planerar också att under hösten 2009 anordna en högnivåkonferens om just människohandel.

I detta sammanhang kan nämnas att en skrivelse med en handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål för närvarande är under beredning i Regeringskansliet. I handlingsplanen kommer regeringen att redogöra för sin syn på hur prostitution och människohandel för sexuella ändamål ska bekämpas och hur människor som utsätts för detta ska kunna få ökat skydd och stöd. Handlingsplanen är planerad att överlämnas till riksdagen under 2008.

Anf. 76 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Tack, EU-ministern, för svaret!

Jag skrev interpellationen därför att Carina Hägg har jobbat mycket framgångsrikt med de här frågorna inom Europarådet. Carina Hägg med flera har också väckt en motion i Sveriges riksdag om den här saken. Då tyckte jag att det kunde vara intressant och spännande att få diskutera med ansvarig minister hur hon ser på frågan och hur det skulle kunna gå att genomföra detta rent praktiskt.

Det svar som jag har fått går ut på att vi ska följa det i den mån det går. Jag tror att man ska ha en framförhållning, om jag börjar med vilka hotell man ska anlita. Ju tidigare man är ute och ju tidigare man ställer krav – det handlar om konsumentmakt och att det är väldigt många som ska anlita hotell under den här tiden – desto bättre går det att ställa krav: Vi kommer inte att utnyttja er om vi inte kan få de här garantierna.

Så gör organisationer i Sverige i dag: Vi behöver 150 hotellrum, men vi tänker inte anlita er om ni inte ser till att ta bort de porrkanaler som visas.

Det handlar om konsumentmakt. I det här fallet är det en otroligt stark makt, eftersom det är så många hotellnätter som ska utnyttjas under det här halvåret. Det skulle bli ett väldigt tryck på den svenska hotellrörelsen, som den svenska regeringen skulle kunna utnyttja. Eller man skulle kunna uppmana gästande länder att också utnyttja den typen av konsumentkraft.

Det är så vi brukar förändra. Vi har gjort så i Sverige i alla fall. Vi har ställt de här kraven från föreningshåll, från kommunernas håll och sedan från regeringshåll och så vidare. Det går alltså att flytta fram positionerna. Och ju tidigare man är ute desto fler hotell kommer att bli medvetna om att vi kommer att ställa de här kraven.

I samband med internationella arrangemang över huvud taget – det kan vara idrottsliga arrangemang, stora industriarrangemang eller politiska arrangemang eller samhällsarrangemang – där det kommer många deltagare från andra länder har det visat sig att prostitutionen ökar. Det följer med de här arrangemangen.

Det har vi upptäckt redan tidigare. Vi har försökt att få en debatt och även att stoppa vissa saker. När det till exempel skulle vara OS i Aten försökte Sverige driva frågan om att vi skulle se till att vi inte hade människor som utnyttjade sexuella tjänster. VM i fotboll är ett annat sådant exempel.

Detta gjorde vi av det skälet att vi vet vad det betyder med sexslave-riet. Cecilia Malmström vet också vad det betyder med människohandel, att människor blir utsatta och att kvinnor och barn säljs som sexslavar, och den tragedi som det drar med sig.

Jag kommer att fortsätta med fler frågor i mitt nästa inlägg.

Anf. 77 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Statsrådet! Precis som Monica Green inledde med att säga är det arbetet med bland annat den motion som jag själv, Carin Runeson och Kerstin Engle har skrivit som har inspirerat till den här interpellationsdebatten.

I vår motion, som kommer att behandlas i morgon här i kammaren i samband med att det betänkande som det är inkluderat i kommer upp till debatt, ställde vi just de här frågorna om att arrangemang under Sveriges ordförandeskap i EU skulle vara fria från prostitution och att gästerna under vårt ordförandeskap skulle erbjudas boende på porrfria hotell- och konferensanläggningar.

Men vår motion avstyrks, och de här texterna finns inte inkluderade i betänkandet. Majoriteten har avstyrkt detta. Därför kan det bli intressant att lyssna på statsrådets svar i dag, inför morgondagens debatt. Det finns också många frågor med tanke på de orter där man nu har startat plane-ningen inför ordförandeskapet.

Hur kommer jordbruksminister Eskil Erlandsson att arbeta med de här frågorna i sin stad, Växjö, där han kommer att vara ansvarig? Hur kommer näringsministern att arbeta med just de här frågorna i Umeå inför deras arrangemang? Vad kommer Acko Ankarberg, kommunalråd i min residensstad Jönköping, att inkludera i de här frågorna? Och vad kommer, också där, Anna Mårtensson, som är partikamrat till statsrådet, att säga och tycka kring de här frågorna, och hur kommer hon att arbeta med dem?

Jag har fortfarande inte fått något svar från de här orterna och de här personerna. Men jag avvaktar och hoppas att det efter den här debatten och morgondagens debatt klarnar hur regeringen tänker arbeta med frågorna.

Än så länge har till exempel polisen inte fått direktiv, resurser eller information om hur man ska förhålla sig till de här frågorna. Detta kombineras med att vi har sett att regeringen har sviktat när det gäller stödet till sexköpslagen.

Vi har nu fått en beskrivning av hur det arbetet kommer att gå till. Vi vet att regeringen har dragit ut på ratificeringen av konventionen mot trafficking i två år. Det lär bli tre år innan vi blir färdiga. Det finns alltså frågetecken i vår omvärld när det gäller hur vi kommer att stå upp för de här frågorna.

Då har vi ett gyllene tillfälle att för den svenska befolkningen visa att regeringen och oppositionen skulle kunna stå samlade i de här frågorna. Men vi skulle också kunna visa utåt att vi verkligen menar allvar med att fortsätta att vara aktiva, att fortsätta att på bästa sätt försöka hävda vår inställning till sexköpslagen, se kopplingen till trafficking och samlat driva de här frågorna konkret.

Ett mer konkret sätt än att driva det på det här sättet i samband med vårt ordförandeskap har jag svårt att se. Dessutom är det ett billigt sätt att vara på de utsatta kvinnornas sida.

Då tycker jag inte att det räcker med det svar som vi har fått i dag, utan då krävs det mer. Jag erinrar mig att Folkpartiet liberalerna har haft företrädare här som under förra mandatperioden har sagt att det är bäst att vi talar tyst om den svenska sexköpslagen när vi kommer utanför Sveriges gränser. Jag börjar förstå att det finns fler än den som uttryckte det på det sättet som delar den uppfattningen. Det oroar mig.

Under förra ordförandeskapet, när vi hade en annan regering, arbetade vi aktivt med de här frågorna. Vi mötte ofta kritik för att vi drev frågor som låg i marginalen och som var svåra att få förståelse för. Men vi känner att det ordförandeskapets insatser, och också arbetet därefter, har lett till att det i dag finns ett stort intresse för vilken väg vi har valt att gå i Sverige. Det finns ett stort intresse, inte minst bland många kvinnor, av att försöka följa efter och hitta vägar.

Vi vet Norges ställningstagande. Finland gjorde ett försök, men man nådde inte ända fram. Andra länder har det svårare och har längre väg att gå när det gäller att förändra sin opinion, kanske för att kvinnor inte har samma starka ställning som de ändå har i det här parlamentet.

Men jag är bekymrad och hade förväntat mig ett mer konkret svar och ett mer positivt svar från statsrådet i dag.

Anf. 78 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! I interpellationen tas väldigt stora och viktiga frågor upp kring porr, prostitution och människohandel. Men jag skulle ändå vilja säga att just frågan om huruvida alla ska inkvarteras på definitivt porrfria hotell kanske är av en lite mer praktisk karaktär än frågan om att EU-ministern ensam ska lösa problemet med prostitution, porr och sexhandel under ordförandeskapet.

Vi har en ganska tydlig lagstiftning i Sverige med förbud vad gäller både barn- och våldspornografi. Och det är väl varken önskvärt eller ens möjligt att lagstifta bort vanlig pornografi, om vi nu får kalla det så. Det är heller ingen som har sagt det ännu, vilket gläder mig, för då kommer vi in på mängder med gränsdragningsproblem där våra grundläggande friheter faktiskt skulle kunna censureras bort, och då gör vi demokratin en björntjänst.

Ändå vet vi att porrindustrin påverkar samhällsklimatet i allra högsta grad. Vi vet att pornografi hänger ihop med prostitution, som hänger ihop med människohandel, som hänger ihop med de attityder vi ser i samhället generellt. Därmed beskärs också kvinnors och mäns könsroller och livschanser. Så visst har vi ett speciellt ansvar när det gäller porrindustrin, speciellt vi folkvalda.

Det är väldigt bra att vi medvetet väljer porrfria hotell och att vi hela tiden strävar efter det. Och det är ytterst glädjande för en liberal som tror

på marknadsekonomi att höra oppositionen stå här och sjunga konsumentmaktens lov. Det gläder mig i allra högsta grad. Jag hoppas att vi får höra mer av det.

Alla har en åsikt om pornografi, prostitution och människohandel, men vi har faktiskt ganska lite kunskap. I en av de första interpellationsdebatterna som jag hade i denna kammare med dåvarande jämställdhetsminister Mona Sahlin tog jag upp frågan om att det skulle vara väldigt intressant att se hur den svenska sexköpslagen faktiskt fungerar, vad det är som fungerar, vad det är som inte fungerar och vad den har haft för effekt på prostitutionen, på det könsrelaterade våldet och på människohandeln. Då fick jag höra att man absolut inte skulle utvärdera sexköpslagen. Det fanns inte en tanke på det, och det resonemanget har förts i tid efter annan.

Då är det glädjande att den nya regeringen på knappt två år faktiskt har tagit ett helhetsgrepp över detta. Nu har vi en utvärdering av sexköpslagen på gång, som ni efterlyste och som jag efterlyste förr. Med denna regering har vi faktiskt fått igenom det. Vi har utredningsdirektiv klara. Om vi nu ska ta ett helhetsgrepp om detta kan jag säga att vi i denna kammare förrförra veckan bankade igenom 56 åtgärds punkter där vi tar ett helhetsgrepp över jämställdheten. Det är bara så man kan bekämpa detta. Det är bara genom att ta ett helhetsgrepp vad gäller alla olika jämställdhetsinsatser i samhället och våld mot kvinnor specifikt.

Mycket återstår att göra. Men det har inte ens gått två år sedan en ny regering tillträdde – jag säger det igen – och vi kan på punkt efter punkt bocka av viktiga åtgärder som vi behöver för att få ett jämställt samhälle. Det handlar om alltifrån en skärpt socialtjänst till samverkan mellan myndigheter och mer insatser till rättsväsendet och till utbildning och framför allt om satsningar på kunskap kring våldet.

Det förvånar mig väldigt mycket att över huvud taget höra den här debatten. Man säger att vi saknar åtgärder, men vi vet att vi kan bocka av en efter en, och mer kommer, vilket är glädjande.

Stolt men inte nöjd, tror jag att uttrycket var. Och det har faktiskt regeringen all rätt att vara. Det kommer mer, och mycket har kommit.

Anf. 79 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag är väl medveten om det långvariga engagemang som Carina Hägg och många andra i denna kammare och på andra ställen har. Det är otroligt viktiga frågor som jag själv också engagerat mig mycket i. Därför är det lite tråkigt att man försöker skapa något slags partipolitisk klyfta och insinuerar att jag inte skulle ta detta på allvar. Det är någonting vi gör i allra högsta grad. Jag har försökt förklara här att Regeringskansliet har väldigt tydliga principer. Vi har en etisk princip där vi ska försöka så långt det någonsin är möjligt att använda oss av porrfria hotell. Det finns inte tillräckligt många sådana hotell i dag, vilket kartläggningen också har visat.

Vi är redan nu ute och försöker boka hotell. Det handlar kanske om 30 000 personer som ska lokaliseras. Det är väldigt mycket människor. Det är klart att vi måste ha hotellrum i de städer där mötena äger rum. När man har tagit hänsyn till organisationskostnad, säkerhet och så vidare kommer det nog att bli så att vi inte kan inkvartera alla på hotell som inte är garanterat porrfria därför att det inte finns tillräckligt många

sådana. Men detta finns naturligtvis med i de diskussioner som vi för nu när vi försöker boka hotell och ordna andra logistiska arrangemang kring det svenska ordförandeskapets alla olika konferenser på olika nivåer.

När det gäller köpet av sexuella tjänster är lagstiftningen mycket klar. Den gäller naturligtvis för alla gäster som kommer hit, och det ska de också upplysas om.

Att vi nu ser över det här har att göra med att vi behöver utvärdera detta, se var det har fungerat bra och om vi behöver göra några justeringar. Utredaren Anna Skarhed har fått tydliga direktiv att vi inte ska ändra på förbudet naturligtvis, men kanske behöver vi göra kompletteringar. När vi har en samlad bild kanske behöver vi göra någon justering för att det ska fungera bättre. Vi har som lagstiftare och politiker alltid ansvar att se över en lagstiftning. Är den optimal, kan den förbättras?

Att hålla tyst om den svenska sexlagstiftningen – ja, det är möjligt att någon gör det. Jag har själv suttit i massor av olika debatter runt om i Europa och ofta blivit utskälld av meningsmotståndare men försvarat den svenska sexköpslagstiftningen. Jag har också funnit att intresset för den från allt fler länder har ökat under de år som gått. Det är flera länder i Europa som börjar titta på den, som är intresserade, som vill höra hur den är upplagd och vill ha råd från oss. Det är länder som Belgien, Frankrike, Lettland – för att nämna några EU-länder. Irland har redan en sådan som påminner om vår, Island är också intresserat, och Finland har just antagit en lag som påminner om vår även om den inte är lika omfattande.

Det här är en fråga som diskuteras, och vi kommer i de möten som hålls under det svenska ordförandeskapet och där rättsliga frågor diskuteras att lyfta fram den här frågan. Carl Bildt har svarat på en skriftlig fråga från Carina Hägg för ett tag sedan att hon kunde försäkra sig om att detta skulle lyftas fram i alla de sammanhang där utrikesministern är med. Jag vet att justitieministern tycker likadant. Vi kommer att ordna en särskild konferens om människohandel under vårt svenska ordförandeskap. Jag kan gärna återkomma om jag får till riksdagen med mer detaljer kring detta, för det är naturligtvis ännu inte klart hur, när och varför, för det ligger lite fram i tiden.

Jag förstår inte riktigt vad problemet är. Vi gör så mycket vi kan, och vi kan alltid göra mer. Problemet är gigantiskt omfattande. Sexslaveriet har vi de senaste dagarna fått fruktansvärda monstruösa bevis på, det finns runt om oss. Debatten pågår i många länder just nu. Men vi tar den här frågan på allra största allvar och kommer att försöka att beakta den i så stor utsträckning det någonsin är möjligt och inte bara under vårt ordförandeskap. Det här är en fråga som alltid finns på agendan i de sammanhang där det är möjligt att resa frågor som rör sexuellt slaveri, som rör människohandel och där vi också vi har möjlighet att lyfta fram vår syn på sexlagstiftning.

Anf. 80 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att vi över huvud taget debatterar de här frågorna. Jag tror att vi måste upprepa dem om och om igen. Det är som med demokratin och jämställdheten. Man måste återerövra dem om och om igen. Många glömmar fort, och man ramlar snabbt tillbaka.

Vi måste framhålla den svenska modellen med den starka lagstiftning som vi har, och vi behöver flytta fram positionerna. Sverige är en före-

bild för många länder i fråga om sexlagstiftning och det är viktigt att vi lyfter fram den. Statsrådet sade att alla gäster kommer att bli upplysta om den lagen. Det skulle vara intressant att veta på vilket sätt det kommer att gå till. Det är lite spännande att få veta när de får veta det och på vilket sätt den här upplysningen kommer att ske.

Precis som Tina Acketoft sade är det visst konsumentmakt. Däremot håller jag inte alls med om de lovorden som hon strödde över den borgerliga regeringen. Jag har inte alls uppfattningen att det skulle vara bättre med jämställdheten nu. Jag tycker snarare att det har blivit en backlash under den här tiden. Där har vi olika uppfattningar.

Konsumentmakten kan användas. Det är bara att titta på de kartläggningar som statsrådet hänvisade till, och man kan också begära att hotel-len ska stänga av sina porrkanaler. Man behöver inte säga: Jaha, okej, ni är inte ett porrfritt hotell, men eftersom det ändå inte fanns fler lediga hotell i den här staden får vi välja ert ändå. Man ska i samband med det utnyttja tillfället och ställa kravet så att man flyttar fram positionerna. Det är därför som det är så bra att man kan utnyttja den här tiden till att kräva det så att fler och fler tar efter. Det menar jag att vi kan utnyttja ordförandeskapet till.

Dessutom måste vi utnyttja ordförandeskapet till att flytta fram positionerna när det gäller den svenska sexlagstiftningen. Som någon kommenterade här: Det hänger ihop med sexslaveriet, människohandeln, med barn och kvinnor som rövas bort och tvingas till sexturism. Därför måste vi vara oerhört konsekventa och oerhört noggranna med vårt sätt att agera utåt.

Jag har stora förhoppningar på EU-ministern som faktiskt jobbar mycket inför ordförandeskapet och med EU:s Lissabonstrategi och i samband med det är ute och pratar om hur vi ska kunna flytta fram positionerna och vad det innebär. I samband med det kan man upplysa om och diskutera den svenska sexlagstiftningen här i Sverige men också i utlandet så fort man träffar andra representanter.

Cecilia Malmström sade att hon har gjort det många gånger i strid med många andra. Men jag tror att det bara är att fortsätta och fortsätta så som våra företrädare Anita Gradin och Margareta Winberg och så vidare har gjort. Våra företrädare har fortsatt och fortsatt trots att de har haft motstånd från många borgerliga ledamöter och från många representanter för andra länder. Man har inte gett upp. Det är det jag menar: Här har vi en hävstångseffekt under tiden som vi är ordförandeland. Vi kan utnyttja det och lyfta fram vår svenska lagstiftning.

Anf. 81 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Det som är positivt är att vi har fått besked om att det kommer att vara en konferens om trafficking, om människohandel, lite längre fram under mandatperioden. Då hoppas jag att vi alla har möjlighet att göra input till den konferensen. Det ska bli intressant att följa den.

Det är nödvändigt att ta initiativ. Det vi har sett under den här mandatperioden är, som jag sade innan, att ratificeringen av konventionen mot trafficking har tagit över två år. Det kommer säkerligen att bli tre år. Vi finns inte med på Kreta, uppföljningsmekanismen. Vi har också tackat nej till att samverka med de nordiska länderna, som har erbjudit oss att komma med genom deras försorg i efterhand. Vi har inte nominerat nå-

gon eller varit aktiva i EU:s grupp mot trafficking efter det att den hade omorganiserat sig. Vi har inte nominerat till andra poster. Vi för inte in de här frågorna i arbetet med Jämställdhetsmyndigheten i Vilnius.

På punkt efter punkt har vi backat. Vi har inte hävdad sexköpslagen utomlands, och det väcker frågetecken. Det krävs att vi tar initiativ. Vi tog initiativ genom en motion därför att vi visste att det här arbetet inte fanns med trots att vi genom bland annat Socialstyrelsens rapport *Kännedom om prostitution* från 2007 vet att prostitution förekommer och att det inte endast är en storstadsföreteelse, utan det finns tendenser att man flyttar ut i landet i mindre orter. På så sätt hoppas man kunna vara mer osynlig för polisens arbete.

Detta finns och vi har all anledning att anstränga oss ytterligare inför ordförandeskapet. Jag misstänker att vi även kommer att få hit personer som kommer att efterfråga prostituerade. En del av dem kommer kanske dessutom att vara ”traffickerade”. Det måste vi vara förberedda på.

Men polisen har inte fått några instruktioner. De har inte fått några resurser. Det här finns inte med i kommunernas förberedelsearbete. Därför skrev vi motionen. På frågan om varför vi tar upp den här frågan här och i vår motion kan jag svara att det beror på att vi saknade medvetenhet om vikten av att förbereda sig inför ordförandeskapet, vikten av att vi tar initiativ. Det kan vi inte göra dagen innan eller när människor står och knackar på dörren. Det måste vi göra nu.

Anf. 82 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! Det är helt rätt som Monica Green säger, att detta ämne ständigt måste debatteras. Precis som jämställdheten och demokratin i övrigt är det en fråga som ständigt måste vinnas.

Men jag skulle vilja fråga Monica Green: Vari består den jämställdhetsbacklash som hon tycker sig ha upplevt sedan september 2006? Det skulle det vara väldigt intressant att veta.

Carina Häggs ständiga oro över att denna regering inte tar ämnet på allvar är det faktiskt bara Carina Hägg som jag hör väldigt ofta repetera.

Igen ställer jag mig frågande till vad det är som den här regeringen inte har gjort. Vad är det som ministern inte har levererat som hon borde leverera, utöver de 800 miljoner kronorna och en handlingsplan mot våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld med 56 punkter som vi har klubbat igenom för några veckor sedan, utöver den översyn av sexualbrottslagstiftningen som kommer, utöver den handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål som kommer och utöver den värdering av sexköpslagen som Monica Greens egna tidigare ministrar ständigt vägrade låta gå igenom? Den ville man inte höra talas om. Man fick inte öppna den asken över huvud taget.

Denna regering säger att för att bekämpa prostitutionen, för att bekämpa människohandeln och för att bekämpa mäns nedvärderande attityder mot kvinnor måste vi ha rätt verktyg i lådan. Denna regering har helt klart rätt verktyg i lådan. Jag är väldigt intresserad av att få höra vad det är utöver det som man vill se, som man inte fick igenom under de tidigare tolv årens regeringsperiod då man innehade makten.

Fru talman! Det är egentligen tråkigt att vi inte är fler i kammaren, för det är en så otroligt viktig debatt. Den är väldigt komplex och rör många frågor. Men jag hoppas att vi kommer att få många tillfällen att återkomma till detta, inte bara i ett ordförandeskapsperspektiv, för det här behöver diskuteras jämt och ständigt. Men eftersom det är det som är temat i dag ska jag hålla mig till det.

Regeringskansliets etiska principer är väl kända. Vi framför dem under det bokningsarbete som nu pågår. Men det kommer inte att vara möjligt att finna full täckning för garanterat porrfria hotell. Vi ska naturligtvis utnyttja den möjligheten så långt det är genomförbart. Men jag har tittat på när Carina Hägg ställde den här frågan inför förra ordförandeskapet, när Anna Lindh och Margareta Winberg fick samma frågor. De svarade faktiskt precis som jag. Det är inte görligt när man har uttömt alla möjligheter att till slut vägra ett hotell endast på grund av detta. Det är inte förenligt med upphandlingsreglerna. Det kommer att innebära praktiska svårigheter. Vi måste husera de här människorna. Men vi kommer att använda de här principerna så långt det någonsin är möjligt.

Det finns heller ingenting som hindrar riksdagen. Riksdagen har också en roll under ordförandeskapet. Ni har ju era kontakter med både partigrupper och olika utskott i de andra länderna och kan ta initiativ till att diskutera de här frågorna. Det kan riksdagen göra på egen hand. Det har regeringen naturligtvis inga synpunkter på.

Jag tycker att det är viktigt att vi diskuterar de här frågorna. Det förs en debatt i dag. Vi kommer att föra den igen. Vi kommer att få en diskussion i Sverige när utredningen är färdig, och säkert under tiden till dess. Handlingsplanen som kommer om några månader är också ett viktigt tillfälle att titta på det här för att just vässa våra verktyg. Har vi de bästa verktygen? Behöver vi göra ytterligare skärpningar eller justeringar av lagarna? Det handlar inte om att urholka sexköpslagen. Det handlar om att se till att den är så bra som möjligt och uppfyller de syften som vi vill att den ska uppfylla. Den ska också utvärderas några år efter sin tillkomst. Har den funkade? Har den varit bra? Kan vi göra mer?

Polisen ska naturligtvis alltid se till att upprätthålla svensk lag. Det ska de naturligtvis göra under det svenska ordförandeskapet. De ska inte ha några extra resurser för att vaka över att utländska gäster inte går till prostituerade. Det ingår i deras jobb. Polisen ska också vaka över att de inte snattar i butiker, att de inte rånar gamla damer och att de inte begår några andra brottsligheter under den här tiden. Det är polisens jobb. Vi för regelbundet en diskussion med polisen inför ordförandeskapet. Vi kommer naturligtvis att intensifiera den när allt det logistiska börjar falla på plats så att de hålls informerade. De kommer att vara viktiga under ordförandeskapet. Förhoppningsvis kommer vi inte att behöva utnyttja dem på grund av att det inte kommer att vara så mycket brottslighet relaterat till detta. Det kan man naturligtvis aldrig garantera. Men det är detta som gäller.

Frågan är viktig. Vi kommer att lyfta fram den. Högnivåkonferensen som jag har talat om ett par gånger och som jag tycker är väldigt viktig kommer att hållas. Vi fortsätter att lyfta fram detta.

Den svenska hållningen är mycket väl känd i alla EU-sammanhang. Som jag själv kan vittna om har det ändå blivit en viss förändring. För några år sedan blev man lite utskrattad – vi svenskar var så naiva. Men nu finns det en allt större respekt och nyfikenhet för den svenska lagstiftningen, vilket jag tycker är positivt. Det skulle vara roligt om det kom samma signaler från både riksdagen och regeringen, oavsett färg, om att det här är en viktig fråga för Sverige.

Vi delar gärna med oss av våra erfarenheter när nu allt fler länder är nyfikna på dem och vill ta del av dem för att kanske på ett eller annat sätt implementera detta i sina egna länder. Det här är som sagt inte en fråga just när det gäller prostitutionslagstiftningen, inte en fråga som är föremål för lagstiftning på EU-nivå. Men allt fler inser ju det samband som vi alla diskuterat här. Det finns ett samband mellan prostitution, trafficking och sexslaveri, och man måste titta på detta på ett heltäckande sätt. Jag tycker att vi gör det bra från svensk horisont. Vi håller på med den här utredningen. Vi får se om vi kan göra det ännu bättre.

Anf. 84 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Tack för att vi kan ha den här diskussionen. Jag ser fram emot fler diskussioner med EU-ministern om viktiga frågor inom EU, inte minst vårt ordförandeskap.

Jag fick några frågor av Tina Acketoft om backlashen för jämställdheten, det vi inte har fått igenom på våra tolv år. Det var ju under våra tolv år som vi faktiskt flyttade fram positionerna. Det var då sexlagstiftningen genomfördes. Det var då vi såg till att föräldraledigheten delades mer, och vi införde rätt till heltid. Vi gjorde väldigt mycket för jämställdheten och flyttade fram positionerna.

Nu inför den här regeringen vårdnadsbidrag. Man ska ha hushållsnära tjänster. Kvinnor i karriären ska inte längre be sina män om det oavlönade arbetet, utan man ska köpa en tjänst för att man inte vågar ta fajten med sin man.

Jämställdhetsministern har inte ens använt de pengar som hon avsatte förra året till projekt för jämställdhet. Kvinnorna straffas på grund av otryggare anställningar och krångligare och dyrare regler i a-kassan. De tvingas flytta 150 mil bort från sin familj när de erbjuds ett arbete. Det finns många exempel på den backlash kvinnorna upplever under den här regeringens tid.

Men det var inte enbart det vi diskuterade, även om vi kommer in på jämställdhetsfrågorna när det gäller det här eftersom det i sin yttersta form är en maktfråga när män utnyttjar kvinnor och köper sexuella tjänster. Det var där debatten började, nämligen hur vi skulle kunna vara ett föregångsland, vilket vi är redan nu, och hur vi skulle kunna utnyttja ordförandeskapet till att flytta fram positionerna. Om Carina Hägg fick de svaren förra gången vi var ordförande är det meningen att ett samhälle ska ha flyttat fram positionerna, att vi kan få fler hotell som är porrfria, att fler människor kan bli upplysta om den svenska lagstiftningen. Ju fler människor som vet om det här och vid varje tillfälle som vi kan undvika att ett barn eller en kvinna utnyttjas sexuellt har vi ju utfört en god handling och tagit ett steg på rätt väg. Det är det jag menar att vi ska göra när vi är ordförandeland.

Anf. 85 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman och meddebattörer! Det har varit en bra debatt. Vi är i sak inte oense på något sätt. Vad jag än hade sagt, om jag hade haft 40 andra konkreta förslag, hade Carina Hägg och Monica Green inte tyckt att det var tillräckligt bra. Det är den ordning vi ska ha härinne, nämligen att oppositionen ska ligga på regeringen.

Jag har försökt redovisa vad vi gör och vad vi kommer att göra. Jag har försökt klargöra att vi tar detta på mycket stort allvar, att detta är en viktig fråga under ordförandeskapet men att dessa frågor och jämställdhetsfrågorna i ett större perspektiv är frågor vi ständigt måste kämpa med. Det handlar om våld mot kvinnor och det faktum att många kvinnor våldtas i sina hem och att det begås fruktansvärda övergrepp mot barn i Sverige i dag. Vi kan säkert återkomma till den typen av debatter med ansvarig minister.

Ordförandeskapet är ett viktigt tillfälle att lyfta fram Sverige i olika sammanhang. Detta är en viktig fråga. Jag tror inte att det råder något tvivel bland ministrarna inom EU om att Sverige har den typen av lagstiftning. Vi försöker att föra fram den på olika sätt. Naturligtvis ska vi utnyttja tillfället att föra fram den på ett bredare sätt och visa hur stor vikt vi lägger vid detta.

Den diskussion som kommer att föras fram till ordförandeskapet och efter med den typ av utredningar och handlingsplaner vi gör i Sverige kommer att vara en garant för att vi ska fortsätta att diskutera dessa frågor i denna kammare och utanför med kommunala och regionala politiker och bland de organisationer och föreningar som engagerar sig i frågorna.

Fru talman! Med detta vill jag tacka för en mycket viktig debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2007/08:146 till skatteutskottet

2007/08:147 till socialförsäkringsutskottet

12 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Finansutskottets betänkanden 2007/08:FiU29 och FiU30

Justitieutskottets betänkanden 2007/08:JuU17 och JuU19

Utrikesutskottets betänkanden 2007/08:UU6, UU8 och UU10

Utrikesutskottets utlåtande 2007/08:UU11

Socialutskottets betänkanden 2007/08:SoU12 och SoU15

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden 2007/08:AU4 och AU5

Prot. 2007/08:105

6 maj

Svar på

interpellationer

13 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2007/08:149 Ledighet med vårdnadsbidrag

2007/08:151 Ny lag om rätt till ledighet för att på grund av sjukdom
prova annat arbete

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2007/08:MJU19 Miljöbalken och EG-förordningen om kemikalieregi-
strering

Socialutskottets betänkande

2007/08:SoU17 Bildande av moderbolag för Apoteket AB samt vissa
omstruktureringsåtgärder

Utbildningsutskottets betänkande

2007/08:UbU14 Genomförande av EG-direktivet om ett särskilt förfä-
rande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte

Näringsutskottets betänkande

2007/08:NU11 Fjärrvärmelag m.m.

Trafikutskottets betänkande

2007/08:TU10 Vägtrafikens miljöanpassning

14 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 6 maj

2007/08:646 Riskkapitalbolag inom äldreomsorgen

av *Raimo Pärssinen* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 13 maj.

15 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Prot. 2007/08:105

6 maj

Anmälades att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 6 maj

2007/08:1171 Åtgärder för att öka det privata aktieägandet

av *Christer Nylander* (fp)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 maj.

16 § Kammaren åtskildes kl. 20.01.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl.

15.56 och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
2 § Svar på interpellation 2007/08:552 om utveckling av turistnäringen.....	2
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	2
Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (s)	2
Anf. 3 LARS-IVAR ERICSON (c).....	3
Anf. 4 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	4
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	5
Anf. 6 BÖRJE VESTLUND (s)	6
Anf. 7 LARS-IVAR ERICSON (c).....	7
Anf. 8 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	7
Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	8
Anf. 10 BÖRJE VESTLUND (s)	9
Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	10
3 § Svar på interpellation 2007/08:568 om regeringens råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande	11
Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	11
Anf. 13 EVA-LENA JANSSON (s).....	11
Anf. 14 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	13
Anf. 15 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	14
Anf. 16 EVA-LENA JANSSON (s).....	14
Anf. 17 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	15
Anf. 18 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	16
Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (s).....	16
Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	17
4 § Svar på interpellation 2007/08:575 om Vattenfalls betydelse för svensk basindustri.....	18
Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	18
Anf. 22 PETER HULTQVIST (s).....	19
Anf. 23 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	20
Anf. 24 PETER HULTQVIST (s).....	21
Anf. 25 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	22
Anf. 26 PETER HULTQVIST (s).....	23
Anf. 27 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	24
5 § Svar på interpellation 2007/08:565 om trafikförsäkringens framtid	25
Anf. 28 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	25
Anf. 29 LARS JOHANSSON (s).....	25
Anf. 30 LARS ELINDERSON (m).....	26
Anf. 31 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	27
Anf. 32 LARS JOHANSSON (s).....	28
Anf. 33 LARS ELINDERSON (m).....	29

Anf. 34 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	29
Anf. 35 LARS JOHANSSON (s)	30
Anf. 36 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	31
6 § Svar på interpellation 2007/08:591 om våldsutsatta kvinnor och rätten till sjukpenning	31
Anf. 37 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	31
Anf. 38 GUNVOR G ERICSON (mp)	32
Anf. 39 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	33
Anf. 40 GUNVOR G ERICSON (mp)	34
Anf. 41 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	35
Anf. 42 GUNVOR G ERICSON (mp)	35
Anf. 43 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	36
7 § Svar på interpellation 2007/08:517 om sexuella övergrepp på djur.....	36
Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	36
Anf. 45 MONICA GREEN (s)	37
Anf. 46 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	38
Anf. 47 ULLA ANDERSSON (v).....	39
(forts.).....	40
Ajournering.....	40
Återupptagna förhandlingar	40
7 § (forts.) Svar på interpellation 2007/08:517 om sexuella övergrepp på djur	40
Anf. 48 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	40
Anf. 49 MONICA GREEN (s)	41
Anf. 50 ULLA ANDERSSON (v).....	42
Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	42
Anf. 52 MONICA GREEN (s)	43
Anf. 53 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	44
8 § Svar på interpellation 2007/08:506 om regional fördelning	44
Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (m).....	44
Anf. 55 ULLA ANDERSSON (v).....	45
Anf. 56 FINN BENGTSSON (m)	46
Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (m).....	47
Anf. 58 ULLA ANDERSSON (v).....	48
Anf. 59 FINN BENGTSSON (m)	49
Anf. 60 LARS JOHANSSON (s)	50
Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (m).....	51
Anf. 62 ULLA ANDERSSON (v).....	52
Anf. 63 LARS JOHANSSON (s)	53
Anf. 64 Finansminister ANDERS BORG (m).....	53

9 § Svar på interpellation 2007/08:595 om Skatteverkets personalminskningar	54
Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (m)	54
Anf. 66 LARS JOHANSSON (s)	55
Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (m)	56
Anf. 68 LARS JOHANSSON (s)	57
Anf. 69 FINN BENGTSSON (m)	58
Anf. 70 Finansminister ANDERS BORG (m)	59
Anf. 71 LARS JOHANSSON (s)	61
Anf. 72 FINN BENGTSSON (m)	61
Anf. 73 ANDRE VICE TALMANNEN	62
Anf. 74 Finansminister ANDERS BORG (m)	62
10 § Svar på interpellation 2007/08:606 om den svenska sexlagstiftningen och EU-ordförandeskapet.....	63
Anf. 75 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	63
Anf. 76 MONICA GREEN (s)	64
Anf. 77 CARINA HÄGG (s).....	65
Anf. 78 TINA ACKETOFT (fp)	66
Anf. 79 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	67
Anf. 80 MONICA GREEN (s)	68
Anf. 81 CARINA HÄGG (s).....	69
Anf. 82 TINA ACKETOFT (fp)	70
Anf. 83 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	71
Anf. 84 MONICA GREEN (s)	72
Anf. 85 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	73
11 § Hänvisning av ärenden till utskott	73
12 § Förnyad bordläggning.....	73
13 § Bordläggning.....	74
14 § Anmälan om interpellation	74
15 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	75
16 § Kammaren åtskildes kl. 20.01.	75

Tryck: Elanders, Vällingby 2008